

EKOIQ

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

HAZİRAN 2013 SAYI:30

www.ekoIQ.com

9 TL (KDV DAHİL)

myclimate
Türkiye
Karbon Nötr Basılı Materyal
© myclimate Türkiye - İklim Koruma Ortaklığı

Sürdürülebilir İşte 10 Temel Eğilim

**Dünya Organik Kongresi
2014'te İstanbul'da**

**Sürdürülebilir Tüketim
ve Şirket Yönetimleri**

**Bitkiler Hem Şifa, Hem Cefa
Kaynağı Olabilir mi?**

**Malcolm Preston:
"Çevreye Önem Vermeyenler
Aforoz Edilecek"**

**Çevreye Duyarlı Davranış
Değişikliği Nasıl Sağlanabilir?**

Bosch yaptı. Doğa onayladı.

Doğa Dostu teknolojiye sahip yeni
Kuvars Glass Edition NoFrost buzdolabı.

BUZ DEVRİ VE RIO NİN YARATICILARINDAN

doğal
kahramanlar
SİNEMALARDA

Doğa
Dostu
teknoloji

- ✓ A+++ enerji sınıfı ile en yüksek verimlilik sağlanır.
- ✓ HydroFresh ve ChillerBox ile meyve, sebze ve et ürünlerini iki kata kadar daha uzun süre taze tutar.
- ✓ FreshSense, buzdolabının ve bulunduğu ortamın sıcaklığını sensörler ile sürekli kontrol ederek yiyeceklerin daha uzun süre taze kalmasını sağlar.

Bir animasyon aksiyon-macera filmi olan Doğal Kahramanlar, sevimli kahramanların doğayı koruma mücadelesini konu alıyor. Tabii ki doğayı koruma mücadelesi verenler sadece onlar değil. Siz de Bosch Kuvars Glass Edition NoFrost buzdolabı kullanarak, doğayı koruma mücadelesine küçük bir katkı sağlayabilirsiniz. www.bosch-home.com/tr

BOSCH

Yaşam için teknoloji

EPIC TM & © 2013 Twentieth Century Fox Film Corporation. All rights reserved.

Daha fazla bilgi ve film tanıtımı için cep telefonunuz ile "QR kodunu" tarayabilir ya da www.bosch-home.com/tr'yi ziyaret edebilirsiniz.

BoschHomeTurkiye

Barış Doğru
baris@ekoIQ.com

400

Sayıardan anlamlar çıkarmaya dayalı kadim bir spiritüel düşünce sistemi olan numerolojiyi bilirsiniz. Evrenin sırlarının bazı sayılarda veya sayı dizilimlerinde olduğunu savunan bu düşün-inanç sistemi, geçmişten bu yana çeşitli sayılara özel bir önem gösterir. Gariptir, çok farklı kültürlerde bazı sayılar gerçekten de çok sık kullanılır ve çoğu zaman da mistik bazı anlamlar yüklenir. Sözgelimi 7 sayısı, Gılgamış Destanı'nda da, Yahudi inanç sisteminde de (7 kollu şamdan), birçok kutsal kitapta ismi geçen 7 Uyurlar gibi anlatılarda da bahis konusu olmuştur. 12, 13 ve 40 da, hem Anadolu kültüründe hem de birçok farklı uygarlığın da inanç sistemi ve mitolojisinde ilginç bir biçimde tekrarlanır.

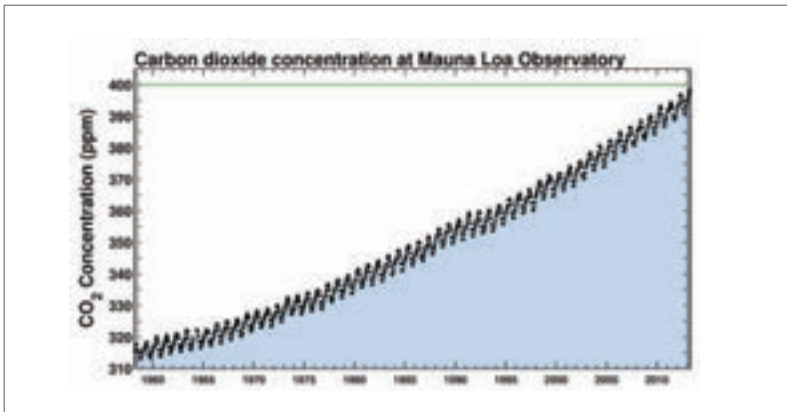
İyi de, EKOIQ gibi bir derginin sunuş sayfasında, bizi neden böyle mistik düşünce sistemleriyle eğliyorsun diye sormanızdan daha tabii bir şey yok. Ama geçtiğimiz ay, gezegenin geleceği açısından son derece ciddi sorunlara yol açan,

insan kaynaklı bir doğal durum, insanlığın ortak mitolojisine sanırız yeni bir sayı kazandırdı: 400.

Bilen biliyor ama tekrar hatırlatalım, Hawai'de bulunan Mauna Loa Gözlemevi'nde Mayıs ayında atmosferdeki karbondioksit oranı, ilk defa 400,03 ppm (particle per million) olarak ölçüldü. Daha açık bir ifadeyle, atmosferdeki karbondioksit oranı, milyonda bir parçacık cinsinden 400'ü buldu. Dünya atmosferindeki karbondioksit oranı, öncü biliminsanı Charles David Keeling tarafından 1958 yılından beri bu gözlemevinde ölçülüyor. O yılki sayı 315 ppm imiş. Bilmiyorum sizi rahatlatacak mı ama mavi gezegen bir kere daha 400 ppm seviyesini görmüş ama tam 3 milyon yıl önce. Guardian çevre bölümünün yöneticisi Damien Carrington 3 milyon yıl öncesini şöyle tarif ediyor: "Kuzey Kutbu'nda buzlardan eser yoktu; Sahra çölü geniş çayırlarla kaplıydı ve deniz seviyesi bugünkünden tam 40 metre yükseklikteydi."

Ama tabii şüpheli bir insan olabilirsiniz; bugünlerde olmakta fayda var. Nereden biliyorsunuz, 3 milyon önceki atmosferdeki karbondioksit konsantrasyonunu? Rüyanızda mı gördünüz ya da bu sadece bir projeksiyon mu? Hayır bu bir projeksiyon değil ve bir sürü saygıdeğer biliminsanı bu bilgiye münecimlik yöntemleriyle ulaşmadı. Herşey buzul kayıtlarınca sabit. İklim araştırmacılarının böylesine emin olmasını sağlayan, milyonlarca yıldır yağın karın üstüste yağmasıyla oluşmuş buzul kütlelerinden dikey olarak çıkarılmış buzul çekirdekleri. Bu buzul çekirdekleri arasına sıkışmış miniminnacık bir hava zerresi, herhangi bir tarihteki atmosferin tüm bileşenlerini olanca açıklığıyla ortaya koyuyor.

Başta dediğimiz gibi, insanlığın bitmez tükenmez merakının hedefinde çok uzun zamandır sayılar da var. Dağlara ovalara, gökyüzüne, denizin derinliklerine, insanların yüzlerine, ağaçların yapraklarına bakan ve anlamlar üretmeye, geçmiş ve geleceği yorumlamaya çalışan insanoğlu ve kıızı için yeni bir sayı doğdu. Numerolojinin ötesinde, çok uzun yıllar sonra bile hep konuşulacağından en ufak bir şüphe duymadığımız bu dönemeci nasıl yorumlayacağımız, mavi gezegendeki serüvenimizin geleceğini de belirleyecek. Milat, 0'da başladı ama sanırım 400 de, çok başka bir anlamda yeni bir milat olarak kabul edilecek, edilmeli.

BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
adına sahibi
Zülfükar Dicleli

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Zeynep Dicleli dergi@ekoIQ.com

Genel Yayın Yönetmeni
Barış Doğru baris@ekoIQ.com

Art Direktör
Özlem Sarar D. ozlem@ekoIQ.com

Editör
Balkan Talu balkan@ekoIQ.com
Özgür Çakır ozgur@ekoIQ.com

Danışma Kurulu
Ural Aküzüm - TEDMER ve Arı Hareketi Başkanı
Coşkun Aral - İZ TV Genel Koordinatörü
Banu Aydoğlan - Koç Bilgi Grubu Kurumsal İletişim Direktörü,
Koç Holding Çevre Koordinasyon Kurulu Üyesi, Yeşil Bilgi Platformu Yöneticisi
Prof. Dr. Nuri Azbar - Ege Üniversitesi, Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkez Müdürü
Dr. Erhan Baş - Bilim İlaç A.Ş. Genel Müdürü
Konca Çalkıvık - İş Dünyası ve Sürdürülebilirlik Kalkınma Derneği Genel Sekreteri
F. Fatma Çelenk - Soyak Holding Kurumsal İletişim Koordinatörü
Behçet Envarlı - Türkiye Bilişim Vakfı Genel Sekreteri
Sibel Sezer Eralp - REC, Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye Direktörü
Çağla Balcı Eriş - Demirer Holding Karbon Geliştirme Müdürü
Prof. Dr. M. Pinar Mengüç - Özyeğin Üniversitesi, Enerji, Çevre ve Ekonomi Merkezi Direktörü
Ergem Şenyuva - Climate Project Türkiye Temsilcisi
Cavit Vardarlılar - MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji, Çevre Projesi Genel Müdürü
Necla Zarakol - Zarakol İletişim Yönetim Kurulu Başkanı

Reklam Koordinatörü
Semra Akyüz semra@bzdyayincilik.com

Reklam Müdürü
Levent Ertan levent@bzdyayincilik.com

Pazarlama Müdürü
Emrah Kurum emrah@ekoIQ.com

Redaksiyon
Şöhret Baltaş

Katkıda Bulunanlar
Fırat Demir, Eren Dönmez, Özgür Güvenç

Üretim Sorumlusu
Ahmet Muhtar Sökücü

Abonelik
Neslihan Öztürk
Tel: (90) 216 - 412 72 13 Faks: (90) 216 - 521 10 64

Yayın ve Yönetim Adresi: BZD Yayın ve İletişim Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti. Muhittin Üstündağ Caddesi, No: 61, Koşuyolu - Kadıköy 34718, İstanbul
Tel: (90) 216 - 412 72 13 Faks: (90) 216 - 521 10 64

Basım Yeri: Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.
Hadımköy Yolu Akçaburgaz Mah. 4. Bölge 9. Cad. 116. Sokak
No: 2 Esenyurt - İSTANBUL Tel: (90) 212 - 886 34 74 pbx

Dağıtım: Kültür Dergi Dağıtım
Basın Yayın ve Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.
Tel: 216 495 90 44-45 Fax: 0216 495 90 45

Ayda bir yayınlanır. Yaygın Süreli Yayın ISSN 1309-441-6

www.ekoIQ.com

İÇİNDEKİLER

20 “Çevreye Önem Vermeyenler Afroz Edilecek”

İstanbul’u ziyaret eden PricewaterhouseCooper’ın Danışmanlık Hizmetleri Global Lideri Malcolm Preston ile sürdürülebilirliğin yeni ve sıcak gündemini konuştuk.

24 Sürdürülebilir Ulaşım İçin Önemli Adım

İstanbul Avrupa’nın seyahat edilecek en iyi yerleri listesinde zirvede. Peki, İstanbul kent içi ulaşımında, sakinlerine en çok eziyet çektiren kentler listesinde de zirvede değil mi? Çözüm, Embarq’ın Tarihi Yarımada için hazırladığı raporda gizli.

28 Yangına Sürdürülebilirlikle Gitmek

Dünyanın en inovatif şirketlerinden biri olan 3M, yangın söndürmede zararları minimuma indiren ve atmosfere zarar vermeyen yeni bir yangın söndürme sıvısı üretti.

32 Sürdürülebilir İşte 10 Temel Eğilim

Yeşil iş konusunda önemli bir otorite olan Greenbiz sitesi, “Yeşil İş’in Durumu 2013” adlı raporunda yeşil işle ilgili 10 temel eğilimi belirledi; biz de Türkiye’den konuya dair gelişmeleri derledik.

44 Hasankeyf’ten Amazon’a Uzanan Çığlık

Türkiye’den Hasankeyf projesi mağdurları, Brezilya’dan Belo Monte Baraj projesi mağdurlarıyla güçlerini birleştirerek Damocracy hareketini oluşturular.

48 “Raporlamada Daha Kesin Kurallar”

Çevre ve sürdürülebilirlik üzerine yıllardır faaliyet gösteren Danimarkalı danışmanlık firması Denkstatt, Türkiye’de de ofis açmaya hazırlanıyor.

52 Çevreye Duyarlı Davranış Değişikliği Nasıl Sağlanabilir?

İnsanlarda, Küresel İklim Değişikliği’ne karşı davranış değişikliği nasıl yaratılabilir? Cevabın peşine düşen ve dünyanın en önemli çevre STK’larından olan Global Action Plan’ın Stockholm toplantısında EKOIQ da vardı.

58 Çevre Etki Değerlendirmesi Gereksiz Bir Şey mi?

Son aylarda gündemden düşmeyen Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) hakkında Türkiye’de yaşanan sorunları ve ÇED muafiyetini Çevre Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Baran Bozoğlu’na sorduk...

62 Savory ile Bereketli Topraklarda

Dünyada çölleşme son sürat devam ediyor. Zimbabve’li çevreci biyolog Allan Savory de yıllarca soruna çözüm arıyor ve sonunda anahtarını doğanın içinde buluyor.

66 Sodexo'dan "Daha İyi Yarımlar Planı"

Sodexo Türkiye'nin Kalite Güvence Direktörü Pınar Durak, 2009'dan bu yana yürüttükleri sürdürülebilirlik çalışmalarını EKOIQ'ya anlattı.

70 Dünya Organik Kongresi 2014'te İstanbul'da

Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği önemli bir adıma imza attı. Dernek, üç yılda bir düzenlenen Dünya Organik Kongresi'nin 2014'te İstanbul'da yapılmasına ön ayak oldu.

74 Gerçek Bir Karbon Çözümü(mü)

Fosil yakıtlardan temiz enerji üretilebilir mi? New York Times yazarlarından Joe Nocera'nın iddiası yeni bir tartışma başlatacağa benziyor.

78 Kuyunun Suyu Kuruyacak mı?

Son 35 yılda su seviyesinde 12 metrelik bir düşüş yaşanıyor. Göl için çarpınan Doğa Derneği'nin "Göl Yoksa Burdur da Yok" kampanyası ise STK'ların ve farklı paydaşların katılımıyla bir yandan büyüyor.

84 Sürdürülebilirlik Nereye Takılıyor?

Geçen sayıda hazırladığımız "Sürdürülebilirlik Nereye Takılıyor?" dosyasındaki tartışmaya bu sayıda da kaldığımız yerden devam ediyoruz.

86 Sürdürülebilir Tüketim ve Şirketler

Sürdürülebilir Pazarlama ve Sürdürülebilir Yaşam Biçimleri arasında nasıl bir ilişki var? Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi'nden Prof. Dr. Yavuz Odabaşı bu sorulara cevap arıyor.

90 Yeşil Destek Mekanizmalarından Haberdar mısınız?

İşletmenizi sürdürülebilir üretim süreçlerine dahil etmek istiyorsunuz ama mali gücünüz yeterli değil. Türkiye'de bu konuda destek alabileceğiniz adres sayısı tahmininizden fazla.

94 Türkiye'de Bir İlk

Unilever'in 2020 toplumsal ve çevresel hedeflerinin yer aldığı "Unilever Sürdürülebilir Yaşam Planı" 2. Yılımı geride bıraktı.

96 Su-Kavga-Su

Dergimizin düzenli yazarlarından Ahmet Büke'nin bu ayki öyküsü, sanki "17 Haziran Dünya Çölleşme ve Kuraklıkla Mücadele Günü" ile ilgili yazılmış.

100 Yeni Bir Tür: Climate Fiction

Küresel ısınma ve iklim değişikliği yeni bir edebiyat dalı yaratmak üzere. Edebiyat araştırmacıları tartışadursun, iklim değişikliğini konu edinen romanların sayısı giderek artıyor.

104 Bitkiler Hem Şifa, Hem Cefa Kaynağı Olabilir mi?

Bitkiler çoğu zaman bilinçsiz ellerde faydasız hatta tehlikeli hale gelebiliyor. Biota Vakfı Bilim Bölümü Başkanı Prof. Dr. Kerim Alpınar, EKOIQ'ya konuştu.

HER SAYIDA

4 Haberler Nobelli İklim Savaşçısı İstanbul'daydı; Dünya Kritik Eşikte: 400ppm; Böcek Yemeye Hazır mısınız; Amazon ve Dicle Buluştu; Urla'da Türkiye'nin İlk Pasif Evi; "Yeşil Devrim"e Marka Damgası...

42 İş Dünyasından Konca Çalkıvık

56 Katkılar Seda H. Bostancı

89 Yaşanabilir Kentler Sibel Bülay

93 Son Buzul Erimeden Levent Kurnaz

106 Sinerjik alternatif enerji.com

108 Gözümüzden Kaçmayanlar

2014 Soçi Kış Olimpiyatları için 2 bin 28 sokak köpeği ve kedisi itlaf mı edilecek; Daçta'da tarihi su değirmenleri kayıt altına alındı, Akdeniz Koruma Derneği Başkanı Zafer Kızılkaya, "Yeşil Oscar" aldı...

112 Kitap Artık Yeter, Şehirdekiler İçin Sürdürülebilir Yaşam Rehberi, Doğa İnovasyona Nasıl İlham Verir? Köpekbalığının Fırçası...

Verimlilik Artırıcı Projeler Start Aldı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından 2011 yılında geçici olarak durdurulan **Verimlilik Artırıcı Proje (VAP)** destekleri yeniden başlatıldı. Yapılan yeni değişiklikle, ilgili üst limitler iki katına, destek miktarı ise üç katına çıkarıldı. VAP destekleri için 1-31 Ekim 2012 tarihleri arasında altı endüstriyel işletme tarafından 19 adet başvuru gerçekleştirildi. Alınan başvuruların incelemesi, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'nce tamamlandı. Enerji Verimliliği Koordinasyon Kurulu tarafından da iki endüstriyel işletmeye ait 11 projenin desteklenmesi kararlaştırıldı. Projeler, iki yıl içinde uygulanacak. Projelerin ortalama geri ödeme süresi ise dokuz ay civarında olacak.

Yeşil Anahtarlı Otel

İstanbul'un yeni nesil otellerinden **Le Méridien İstanbul Etiler**, Türkiye Çevre Eğitim Vakfı (TÜRÇEV) tarafından çevre dostu otel statüsüne layık görülerek **Yeşil Anahtar Ödülü'nü** (Green Award) kazandı. Le Méridien İstanbul Etiler, ödülü çevre yönetimi, personel katılımı, su tasarrufu, atık yönetimi ve yeşil aktiviteler gibi pek çok kriteri yerine getirerek aldı. Türkiye'de 2011 yılında TÜRÇEV tarafından uygulanmaya başlayan Yeşil Anahtar Programı, 41 ülkede, 2100'ün üzerinde ödüllü tesisi kapsıyor.

Sıcaklar İçin Son Uyarı

Yaklaşan yazla beraber hava sıcaklıklarının artışa geçmesi üzerine uzmanlar 'kavurucu yaz' uyarısında bulunmaya devam ediyor. Son açıklama Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nden geldi. Analiz ve Tahminler Şubesi, önümüzdeki yazın, ölçüm yapılan son 50 yıla göre daha sıcak geçeceği uyarısında bulundu. Önceki ay benzer bir açıklamayı İTÜ Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi **Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu** yapmıştı. Prof. Kadioğlu, İklim ve Toplum İçin Uluslararası Araştırma Enstitüsü'nün araştırmasına göre hava sıcaklıklarının, özellikle batı bölgelerde mevsim normallerinin yüzde 75 oranında üzerinde geçeceğini söylemişti.

Al Gore Geliyor!

Nobel ödüllü Al Gore'un kurucusu olduğu The Climate Reality Project, Bölgesel Çevre Merkezi (REC) işbirliğiyle 14-16 Haziran tarihleri arasında İstanbul'da uluslararası bir etkinlik düzenleyecek. Al Gore'un da eğitmeni olarak yer alacağı etkinliğe katılacak iklim liderleri, söz konusu eğitim aracılığıyla karar alıcıları etkileme konularında bilgi, yetenek ve kapasitelerini artırabilme imkânına sahip olacak. Başvuru ve ayrıntılı bilgi için: <http://climateralityproject.org/leadership-corps/>

Bu Kartın Yeşil Ofis Diploması Var

Yeşil ofis diploması giderek yaygınlaşıyor. **MasterCard**'ın İstanbul'da bulunan bölge ofisi de artık yeşil ofis diplomasına sahip. 2012 yılı boyunca WWF-Türkiye ile beraber konulan "Green Office" hedeflerine ulaşabilmek adına kaynak ve enerji tasarrufuna giden MasterCard'ın İstanbul ofisi, bunun sonucunda, çalışan başına kâğıt tüketiminde yüzde 22,4, elektrik tüketiminde yüzde 15,4'lük tasarruf sağlamanın yanı sıra, atık yönetimine de yüzde 100 uygunluğa ulaştı.

Binanızın enerji maliyetlerini %30* azaltmanız mümkün. Ancak bu sadece bir başlangıç.

Sizin için yapabileceklerimiz bununla sınırlı değil

Bir yandan enerji verimliliği hedeflerine ulaşmaya çalışırken, diğer yandan binaların kompleks yapılarını yönetmek hiç kolay bir iş değil. Ancak biz bunu, EcoStruxure™ enerji yönetim mimarimiz ile, tek bir IP platformu üzerinde akıllı bina sistemlerinin entegrasyonunu sağlayarak başardık.

Binalarda yüksek oranda tasarruf elde edilebilir

Bugün sadece Schneider Electric™ EcoStruxure enerji yönetim mimarisi ile işletmeniz genelinde HVAC, erişim kontrolü, video güvenlik yönetimi ve aydınlatma kontrolü gibi yoğun enerji kullanan sistemlerin entegrasyonunu yaparak %30'a kadar enerji tasarrufu sağlayabilirsiniz. Bir binanın enerjisinde %30'a varan tasarruf çok iyi bir başlangıçtır ve EcoStruxure enerji yönetimi mimarisi ile yapacağınız tasarruf bununla sınırlı kalmaz.

Enerji tasarrufu hakkında uzmanlardan bilgi alın!

www.SEreply.com adresini mutlaka ziyaret edin. Aşağıdaki şifreyi girin, EcoStruxure ve Enerji Verimliliği Çözüm Kataloğumuzu **ÜCRETSİZ** yükleyin. Şifre: **34774p**

EcoStruxure

Active Energy Management Architecture
from Power Plant to Plug™

Veri merkezleri

Birbirine bağlı olan bütün ekipmanların enerji kullanımı ve varlığı yakından izlenerek, gerçek zamanlı olarak yönetilir.

Endüstriyel tesisler

Açık protokoller, proses otomasyonunun minimum kesinti ve maksimum enerji verimliliği ile yönetilmesini sağlar.

Binalar

İşletme genelinde güvenlik, aydınlatma, elektrik dağıtımı, yangın güvenliği, HVAC, IT ve telekomünikasyon sistemlerinin akıllı bir şekilde entegrasyonu eğitim, işletme, bakım ve enerji maliyetlerinin azaltılmasını sağlar.

%30

444 30 30

www.schneider-electric.com/tr

©2013 Schneider Electric. Tüm hakları saklıdır. All trademarks are owned by Schneider Electric Industries SAS or its affiliated companies. Schneider Electric çözümleri için +998 2758 1111.
*EcoStruxure mimarisi enerji verimliliği %30'a kadar azaltır.

Schneider
Electric

Gökçedağ Santrali Ödüle Doymuyor

Zorlu Enerji Grubu, Gökçedağ RES ile uluslararası alanda aldığı ödüllere bir yenisini daha ekledi. Grup, Gökçedağ Rüzgâr Santrali ile Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (European Bank for Reconstruction and Development-EBRD) tarafından bu yıl 6'ncısı verilen "Sürdürülebilirlik Ödülü"nü'nün sahibi oldu. EBRD Çevre ve Sürdürülebilirlik Başkanı Alistair Clark'tan ödülü alan Zorlu Enerji Genel Müdürü Sinan Ak yaptığı açıklamada, "Yatırımlarımızı, çalışmalarımızı ve kurumsal sosyal sorumluluk projelerimizi sürdürülebilirliği esas alan bakış açımızla şekillendiriyoruz. Bugün EBRD tarafından verilen ödül de bu anlayışımızın bir sonucudur" dedi. Gökçedağ RES daha önce de Avrupa'da Project Finance Ödülleri kapsamında "2009 Yılı'nın En İyi RES Finansmanı Ödülü"ne ve Uluslararası 11. Platts Global Enerji Ödülleri kapsamında da "Yılın Yeşil Teknoloji Girişimi" kategorisinde Mükemmellik Ödülü'ne layık görülmüştü.

Nükleere Adım Adım!

Sinop'ta 22 milyar dolara mal olacak nükleer santral projesi için Japonya ile hükümetlerarası anlaşma imzalandı. İmzalar Ankara'da Başbakan Tayyip Erdoğan ve Japonya Başbakanı Shinzo Abe tarafından atıldı. İmzaların ardından Sinop'ta nükleer platforma karşı çıkan çevre örgütleri ve sivil toplum kuruluşları, hafızalarda halen çok taze olan Japonya'daki Fukushima felaketi ile Çernobil'i hatırlatarak, "Güvenli nükleer yoktur" diyerek hükümeti uyardı.

Dünya Kritik Eşikte: 400 ppm

İnsan kaynaklı iklim değişikliğinin geri dönülemez noktaya gelmeden önce durdurulması için harcanan bütün çabaya rağmen dünya, geçen ay iklim değişikliğinde geri dönülemez bir eşiğe ulaştı. Atmosferdeki sera gazı düzeylerini ölçümleyen **Hawai'deki Mauna Loa Gözlem İstasyonu**'ndan gelen haberlere göre 9 Mayıs günü atmosferdeki karbondioksit seviyesi,

milyonda 400 parçacıkla (ppm) son 800 bin yıldır gelmediği bir düzeye ulaştı. Karbondioksit düzeylerinin bu noktaya varması, küresel sıcaklıkların 2 ile 2,4 santigrat arasında artması anlamına geliyor. Geçen ay açıklanan verilere göre, pek çok ülke sera gazı emisyonları için azaltım hedefleri koyarken Türkiye yıllık sera gazı emisyonlarını 1990 yılına göre yüzde 124 artırdı.

Hatay Ceylanına Çimento Fabrikası Tehdidi

Türkiye'de memeli listesine en son eklenen tür olan Hatay dağ ceylanı 230 bireyi ile Hatay'ın biyolojik çeşitliliğini zenginleştiriyor. Ancak dağ ceylanlarının üreme alanları yıllardır çimento fabrikası tehdidi altında. Ceylanların üreme alanlarını çimento hammaddesi üretecek kalker kaynağı olarak kullanmak isteyen işletmenin girişimleri bölge halkı tarafından yapılan itirazlar sayesinde durdurulmuştu. Yıllar süren mücadele sonunda ÇED raporu alamayan işletme, yerini daha güçlü bir işletmeye bırakarak fabrikanın kurulma sürecini yeniden başlattı. Konuyla ilgili bir açıklama yapan **Doğa Derneği Genel Müdürü Engin Yılmaz**, bölgede çimento fabrikası yapacak başka yerler de bulunduğuna ancak

ceylanların yaşayacak başka yere sahip olmadıklarına dikkat çekti. Yılmaz ayrıca dağ ceylanlarının yaşadığı bölgenin acilen "**Yaban Hayatı Koruma Sahası**" ilan edilmesi gerektiğini söyledi.

SIEMENS

Beraber çalışmanın ödülü...

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından verilen "Çalışma Hayatında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" ödülü, bu sene Siemens'in oldu.

Cinsiyet eşitliği konusunda yaptığı bilgilendirme çalışmaları, cinsiyet eşitliğini geliştirmeye yönelik taahhütleri, ayrımcılığı önlemeye yönelik mekanizmaları, işe alım, kariyer planlama ve terfi süreci, iş-yaşam dengesi ve eşit ücret konularında belirlenen kriterler uyarınca politika ve uygulamaların değerlendirilmesi sonucu ödüle layık görülen Siemens, gelecek yıllarda da her tür ayrımcılığa karşı elinden geleni yapmaya devam edecek.

www.siemens.com.tr

Eğitim Tesislerinde Yeşil Tasarım

Özyeğin Üniversitesi, Çekmeköy yerleşkesinde, 5 Haziran Dünya Çevre Günü vesilesiyle "Eğitim Mimarisinde Çevreci Yaklaşımlar" konulu bir panele ev sahipliği yapacak. Özyeğin Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi ve Özyeğin Üniversitesi EÇEM (Enerji, Çevre ve Ekonomi Merkezi) tarafından, Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu moderatörlüğünde gerçekleştirilecek panelde, yeni kuşak eğitim tesislerinde çevre duyarlı tasarımlar masaya yatırılacak. Katılım talebine göre Avrupa ve Anadolu yakasından servislerin kaldırılacağı panele katılım için: beste.ersun@ozyegin.edu.tr

Güneş Panelinde Büyük Satış

Merkezi Çin'de bulunan ve dünyanın en büyük güneş paneli üreticilerinden biri olan Yingli Solar, 2012 yılında 2,2 GW kapasitesinde güneş paneli satışı gerçekleştirerek önemli bir başarıya imza attı. 25 yıldır bu alanda faaliyet gösteren şirketin dünyada 20 bölgesel ülke ofisinde 16 bin çalışana bulunuyor. Yingli Solar ayrıca 4,5 GW'tan fazla kurulu parkı ve 3.25 GW üretim kapasitesiyle faaliyet gösteriyor.

Nobelli İklim Savaşçısı İstanbul'daydı

İklim değişikliğiyle mücadelenin dünyaca tanınmış isimlerinden biri olan **Dr. K. Pachauri** konuşma yapmak için İstanbul'daydı. 2002'den beri Birleşmiş Milletler Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli'nde başkanlık görevini sürdüren ve 2007 yılında, eski ABD Başkan Yardımcısı **Al Gore** ile iklim değişikliği hakkında dünya genelinde başlattıkları bilinçlendirme hareketi ve iklim değişikliğinin önüne geçilmesi için kurdukları girişimlerden dolayı Nobel Barış ödülüne layık görülen Dr. K. Pachauri, Boğaziçi Üniversitesi'nde yaptığı konuşmada iklim değişikliğinin artık ileride değil, şu anda gerçekleşen bir fenomen olduğunu da tekrar

vurguladı. İklim değişikliğine uyum ve etkili bir afet yönetimine de dikkat çeken Pachauri, iklim değişikliğine karşı mücadelede hâlâ umutlu olduğunu söyledi. Pachauri, konuşmasını **Mahatma Gandhi**'nin şu sözleriyle bitirdi: "Yanlış yolda gidiyorsanız hızın bir önemi yoktur".

Çatılara da Sürdürülebilirlik

5 Haziran Dünya Çevre Günü vesilesiyle **Çatı Sanayici ve İş Adamları Derneği (ÇATIDER)** Türkiye'deki çatılardan kaynaklı enerji israfına dikkat çekti. ÇATIDER'e göre yalıtımlı çatılar ortalama yüzde 30 enerji tasarrufu sağlıyor. Dernekten yapılan açıklamada Türkiye'de yaklaşık 9 milyon bina stoku bulunduğunu ve bu binalardan 8 milyonunun çatı ve cephe yalıtımının olmadığına dikkat çekildi. Açıklamada ayrıca çatı yalıtımında tamamen çevre dostu ürünlerin kullanımına dikkat edilmesi gerektiği belirtilirken, çatı yalıtımının yasal zorunluluk haline getirilmesi istendi.

Victor Ananias Ödülleri Sahiplerini Buldu

Buğday hareketinin öncüsü ve Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği'nin kurucusu adına bu yıl ilki düzenlenen Victor Ananias Dönüşüm Ödülleri sahiplerini buldu. Ekolojik dönüşüme katkı yapan araştırma ve uygulama çalışmaları ile hizmetleri değerlendirmek, bu konudaki çalışmalara güç katmak ve yetiştirmekte olan kuşakları özendirme amacıyla verilen ödüllerde Türkiye'de ekolojik yaşam ve doğa koruma alanlarında çalışmalarıyla bilinen Ömer Madra, Salim Kadıbeşegil, Abdullah Aysu, Uygur Özsesmi, Ferda Erdinç, Zeynep Meydanoğlu ve Özcan Yüksek jüride yer aldı. Jüri, başvurular arasından Dönüşüm Ödülü'nü Mustafa Alper Ülgen'e, Teşvik Ödülü'nü ise Sezgi Evren'e vermeyi kararlaştırdı. Hüseyin Serdar Tanal ise Jüri Özel Ödülü'ne değer bulundu.

Cildinizin güneşi sevmesine yardımcı olan **kimya** **yaratıyoruz.**

Çok güneşli günlerde bile cildinizi koruyabilmeniz ve onun sağlıklı kalmasını sağlayabilmeniz için doğru UV filtresi kombinasyonuna ihtiyacınız var. Tinosorb®, Uvinul® ve Z-COTE® ürünlerimizi içeren UV filtreli güneş kremleri ve gündelik bakım ürünleri hem UVA hem de UVB spektrumunu kapsayan bir koruma sağlar. Zararlı UV ışınlarını emerek zararsız bir ısıya dönüştürür. Güneşli günlerin keyfini yaz boyunca sürebilirsiniz. Çünkü BASF'de biz kimya yaratıyoruz.

www.wecreatechemistry.com

 BASF

The Chemical Company

Böcek Yemeye Hazır mısınız?

BM Gıda ve Tarım Örgütü açıklıkla mücadele etmek, beslenmeyi desteklemek ve çevre kirliliğini azaltmak için alternatif besin kaynağı olarak ilginç bir öneride bulunarak böcekleri işaret etti. Örgütün "Yenilebilir Böcekler: Gıda ve Yem Güvenliğinin Geleceği İçin Öneriler" adlı 200 sayfalık raporunda, dünyanın farklı bölgelerinde 2 milyar kişinin halihazırda sofralarında protein ve mineral açısından zengin böcekler yer verdiği belirtildi. Gıda ve yem güvenliğinin sağlanması için böcek çiftliklerinin kurulabileceği ifade edilen raporda, "böceklerin hemen her yerde yaşayabildiği, kolayca üreyebildiği ve çevreye zarar vermediği" vurgulandı. Örgüt, kırmızı et ve balık eti ile karşılaştırıldığında protein açısından son derece zengin olan böceklerin yetersiz beslenen çocuklar için çok iyi bir besin kaynağı olabileceğine işaret etti. Raporda, böceklerin aynı zamanda zengin demir, magnezyum, manganez, fosfor, selenyum ve çinko kaynağı olduğunun altı çizildi.

En Büyük Rüzgâr Santralı Devrede

Enerjisa, 153 milyon Euro yatırımla Balıkesir'e Türkiye'nin en büyük rüzgâr enerjisi santralını kurdu. 243 MW kurulu güce sahip santralın açılışını Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı **Taner Yıldız**, Sabancı Holding Yönetim Kurulu Başkanı **Güler Sabancı** ve E.ON Yönetim Kurulu Üyesi **Jorgen Kildahl** yaptı. Sabancı Holding ve E.ON ortaklığıyla, bölgesel güç olmaya hazırlanan Enerjisa 2020 yılında 7500 MW kurulu güce ulaşmak ve elektrik dağıtımında 9 milyonun üzerinde müşteriye hizmet vermeyi amaçlıyor.

Unilever'in Sürdürülebilir Yaşam Planı

Unilever, 2011'de başlattığı **Sürdürülebilir Yaşam Planı**

çerçevesinde tüm tedarik zinciri ile beraber üretim sürecinde çevreye verdiği zararı en aza indirme yönünde önemli adımlar atıyor. İstanbul'da Unilever Sürdürülebilirlikten Sorumlu Dünya Başkanı **Gail Klintworth** katılımıyla 25 Nisan'da düzenlenen bir toplantıda planının ikinci yıl ilerleme raporu açıklandı. Unilever Sürdürülebilir Yaşam Planı'nın üç ana hedefi olduğunu belirten Klintworth, bunları, ürünlerin çevrede bıraktığı ayak izini yarıya indirmek, tarımsal hammaddelerin

yüzde 100'ünü sürdürülebilir kaynaklardan sağlamak ve 1 milyar insanın sağlık ve güvenliğini artırmak olarak sıraladı. Rapordaki bilgilere göre ise Unilever'in attığı adımlar sayesinde 2008 yılından beri tüm tedarik zincirindeki tasarruf 300 milyon avro düzeyine ulaştı. Şirketin sürdürülebilir kaynaklardan elde ettiği tarımsal hammaddelerin oranı ise 2011 yılındaki yüzde 24'lük orandan 2012 yılında yüzde 36'ya yükselerek gıda emtia fiyatlarındaki dalgalanmalara karşı şirketi korudu. Unilever aynı oranı 2020 yılında yüzde 100 seviyesine çıkarmayı hedefliyor.

Amazon ve Dicle Kavuştu

Doğa Derneği ve uluslararası **DAMOCRACY** hareketi işbirliğiyle düzenlenen Dünya Nehirler Konferansı, 18 Mayıs'ta İstanbul'da gerçekleşti. Başta Dicle ve Amazon nehirlerini olmak üzere, barajlara karşı doğal yaşamı ve kültürlerini korumaya çalışan yerli halklar ve uluslararası sivil toplum örgütlerini bir araya getiren konferansa, uluslararası ilgi de büyük oldu. Konferans, Türkiye ve Brezilya'nın Amazon bölgesinde baraj karşıtı mücadeleleri ile dünya çapında

tanınan **Kayapo yerlileri** başta olmak üzere, Irak, Kenya, Arjantin, ABD ve AB'den katılımcılarıyla dikkat çekti. Konferansta Amazon'da yaşayan Kayapo yerlilerinin şefi **Megaron Txucarramae** ve kızı **Mayalu Kokometi Waura Txucaramae** de birer konuşma yaptı. Dünya Nehirler Konferansı'nın uluslararası katılımcıları, daha sonra Diyarbakır ve Hasankeyf'i ziyaret ederek yerel halklar ile toplantılar düzenledi. Konuklar ayrıca Ilısu ve Belo Monte barajlarını anlatan DAMOCRACY belgeselinin gösterimlerine katıldı.

41 yıllık klasik, Borusan'la huzurlarınızda!

1973 yılında hayatımıza giren
İstanbul Müzik Festivali coşkusu,
yıllardır olduğu gibi bugün de
Borusan'ın desteğiyle sizlerle!

2013
FESTİVAL SPONSORU

 BORUSAN

Amatör Balıkçılığa Sorumluluk Ayarı

Türkiye son yıllarda balık stoklarının hızla erimesi nedeniyle endüstriyel balıkçılıkla ilgili kampanyalar ve düzenlemelere şahit olurken, amatör balıkçılar da ilk defa kapsamlı bir şekilde bir araya geldi. Kaş'ta yapılan geniş katılımlı toplantıda "Sorumlu Amatör Balıkçılık Projesi" için düğmeye basıldı. **Sualtı Araştırmaları Derneği Ekolojik Araştırmalar Grubu** (SAD-EKOG) tarafından başlatılan ve SGP Küçük Destek Programı ve Akdeniz Korunan Deniz Alanları yöneticileri ağı **MedPAN** tarafından finanse edilen, "Türkiye'de Sorumlu Amatör Balıkçılığın Geliştirilmesi Projesi" kapsamında iki günlük bir toplantı ve çalıştay gerçekleştirildi. Toplantıda Türkiye'nin amatör balıkçılık alanında acilen yeni bir vizyona ve yönetim modeline ihtiyaç duyduğu dile getirildi. Proje, www.1balikcokbalik.org sitesinden de takip edilebiliyor.

Hortum, Türkiye İkliminin Bir Parçası mı?

Türkiye iklim değişikliğine bağlı olarak aşırı hava olaylarına her zamankinden daha fazla maruz kalmaya başladı. Buna bağlı olarak da bugünlerde Anadolu coğrafyası, hiç de alışık olmadığı hortumlarla yüzleşiyor. Geçen ay Mersin'in Tarsus ilçesinde Çukurova Bölgesel Havaalanı inşaatı şantiyesindeki yemekhanenin çatısı hortum nedeniyle uçtu. Olayda 2 kişi öldü, 19 kişi yaralandı. Mardin Kızıltepe'de çıkan hortumda ise 1 kişi öldü 15 kişi yaralandı.

Kutusu da Ekolojik

Ekolojik ürünleriyle dikkat çeken ayakkabı markası **King Paolo** şimdi de tüketicisiyle "çevreci kutu" ile buluşuyor. King Paolo, yapımında geridönüşümlü kâğıdın kullanıldığı çevreci kutu sayesinde doğaya verilen zararı en aza indirmeyi hedefliyor. Firmanın yeni geridönüşümlü kutuları, hava kirliliğinin yüzde 74-84, su kirliliğinin yüzde 35 ve su kullanımının da yüzde 45 azaltılmasına katkı sunuyor.

Urla'da Türkiye'nin İlk Pasif Evi

Türkiye'nin en az enerji tüketen ilk "Pasif Evi" Urla'da inşa edildi. İtalya'da güneş ve rüzgâr gibi yenilenebilir enerji sistemleri üzerinde çalışan Alman Gerd ve Türk eşi Uğur Gül Ketelhake tarafından yaptırılan 300 metrekarelik evin ısıtması için 1 ampul, bilgisayar fanı ve vücut ısısı yetti. Camları, kışın güneşi maksimum seviyede alacak, yazın güneşten etkilenmeyecek şekilde tasarlanan evde, argon gazının yer aldığı çift cam kullanıldı. Evde, çatıdaki drenaj sistemi ile yağmur suyu yer altına gömülü 20 tonluk su tankında toplanırken, yine güneş enerjisinden sıcak su elde edilmesi için 10 metrekarelik güneş panelleri yer alıyor.

Elektrikli Otobüsler Yolda

Otokar tarafından üretilen Türkiye'nin içten yanmalı motorsuz, ilk elektrikli otobüsü **Doruk Electra**, Türkiye yollarında hizmet vermeye hazırlanıyor. İdeal şartlarda tam şarjla 280 kilometre yol katedebilen, İstanbul'da altı aydır test edilen Doruk Electra, belediyelerin talebine göre üretilecek. Egzoz emisyonu, gürültü ve titreşim seviyesi düşük olan Doruk Electra, 6-8 saatte şarj edilebiliyor, duraklarda bekleme yaparken de kısa süreli şarj yapılabilir. Üzerindeki özel ünite sayesinde ilave şarj altyapısına ihtiyaç duymayan Doruk Electra, sanayi tipi elektriğin bulunduğu her yerde şarj edilebiliyor.

“Soyaklıyız duyarlıyız.”

Yönetim kurulumuzdan mimarlarımıza, planlamacılarımızdan mühendislerimize, teknik ekiplerimizden idari ekiplerimize bütün şirketlerimizdeki bütün Soyaklılar, 'insana duyarlı olmak, dünyanın geleceğine duyarlı olmaktır' ilkesine tam bağlı olarak çalışırız.

Su tasarrufu konusunda örnek bir çalışma olan “Geleceğe Bir Damla Sakla” projemizle, gençleri çevreye duyarlı olmaya ve spora yönlendiren, “Bugün Aslında Yarındır” projemizle, holding binamızın yeşil dönüşümüyle, karbon ayak izi ölçümü konusundaki çalışmalarımızla gurur duyarız.

Soyaklıyız duyarlıyız.
Ne mutlu bize.

Nevşehir'de Güneş Parlayacak

Nevşehir Belediyesi, atık su arıtma tesislerinde güneş pillerinden elektrik üretmeye başlayacak. **Ahiler Kalkınma Ajansı** 2012 yılı Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı kapsamında destek gören projede, Nevşehir Belediyesi iştirakçi ve ODTÜ-Güneş Enerjisi Araştırma ve Uygulama Merkezi **ODTÜ-GÜNAM** ortak olarak yer alıyor. 175 KW kurulu güce sahip olacak elektrik üretim tesisinde, güneş enerjisinden yararlanarak ayda ortalama 20 bin kWh'lik temiz enerji üretiminin sağlanması planlanıyor.

EcoFest İstanbul 7-9 Haziran'da!

Haziran 2012'de üç günlük yoğun bir programla yaklaşık 60 etkinliğe, 120'yi aşkın sanatçı, eğitmen ve konuşmacıya ve 50'yi aşkın kuruluşun stantlarına ev sahipliği yapan uluslararası ekoloji festivali EcoFest İstanbul, bu yıl da 7-8-9 Haziran tarihlerinde gerçekleşecek. Ulus Aykut Barka Parkı'nda düzenlenecek olan EcoFest İstanbul 2013; doğa dostu ve sürdürülebilir yaşam kültürünün önemini vurgulayan ve sosyal sorumluluk boyutuyla öne çıkan pek çok farklı etkinliğe; katılımcıların festival coşkusunu doyasıya yaşayacağı gösterilere ve konserlere ev sahipliği yapacak.

Ekolojik Pazarda Organik Döner!

Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği ve Şişli Belediyesi ortaklığıyla kurulan Şişli %100 Ekolojik Pazar'da organik et döner satışına başlandı. Türkiye'nin ekolojik tarımın gelişmesi konusunda pilot bölgelerinden biri olan **Gökçeada**'da yetişen hayvanların etlerinden hazırlanan organik döner, ekmek arası veya tabakta yine pazardan alınan organik kırmızı lahana, soğan, maydanoz, marul, domates, yoğurt ve domates sosuyla servis ediliyor. Buğday Derneği, seragazi salımlarını daha çok artıran konvansiyonel et tüketimi yerine hayvan refahına da özen gösteren organik et tüketiminin daha iyi bir seçenek olduğunu savunuyor.

Kartuşta Geri Dönüşüm Devri

Enformasyon teknolojileri altyapısı, yazılım, servisler ve çözümler alanında dünyanın en büyük sağlayıcılarından biri olan HP, enerji kullanımı ve atıkların azaltılması konusunda önemli adımlar atıyor. Firma, 1 milyon 600 bin metrik ton elektronik ürün ve malzemeyi 2015 yılı sonuna kadar geri dönüştürmeyi hedefliyor. **Gezegen Ortakları** adlı bir geridönüşüm programı başlatan HP, bayileri aracılığıyla müşterilerin kullanılmış ve orijinal HP kartuşlarını geri dönüştürmelerine olanak tanıyor. Bugüne kadar tüm dünyadaki HP müşterileri bu program aracılığıyla yarım milyardan fazla HP mürekkepli ve LaserJet toner kartuşlarını geri dönüştürmeyi başardı.

Dünyanın En İyi Kâşiflerinden Biri Oldu

ABD Utah Üniversitesi Biyoloji Bölümü öğretim üyesi ve Kars Kuzey Doğa Derneği Başkanı Doç. Dr. Çağan Şekercioğlu, ABD National Geographic Derneği tarafından dünyada "22 Risk Alan" (Risk Taker) kâşiften biri olarak seçildi. Şekercioğlu, Türkiye'den seçilen tek "Risk Alan" kâşif oldu. Bu ödül için seçilen kâşifler arasında, okyanusun en derin noktasına inen Avatar ve Titanic filmlerinin yönetmeni **James Cameron**, 39 bin metreden atlayarak ses hızını geçen rekortmen paraşütçü **Felix Baumgartner** ve Time dergisinin ilk "Gezegen Kahramanı" seçtiği, National Geographic'in daimi kâşifi ve denizbilimci **Dr. Sylvia Earle** de bulunuyor.

Bir tutkudan da öte bizimkisi.
**Hedef daha iyisi,
daha yenisi, daha ilerisi!**

Dünyanın lider enerji uzmanının
gücünü arkamıza alıyoruz...
Hayatın devamlılığı için daha büyük
hedeflere ilerliyoruz.

Herkes tutku diyor ama bir tutkudan da öte bizimkisi.
Attığımız her adımda daha da büyüyen, bizi her gün
daha da yukarıya taşıyan... Dönüp baktığınızda
7 milyon insanımızın hayatını güzelleştiren...
Hayatı aralıksız sürdüren bir enerji.

Şimdi bu enerjimizi artırıyoruz... Dünyanın lider enerji
uzmanı E.ON'un da gücünü arkamıza alıp, yukarılara
çıkıyoruz. Karar verdik bir kere... Hayat sürsün, dünya
dönsün, Türkiye'miz hiç durmadan ilerlesin.

Enerjisa. Hayatın yanında.

Karadeniz Havzası İçin Endüstriyel Ortakyaşam

Karadeniz Havzasında Çevre Koruma ve Sürdürülebilir Kalkınma için Endüstriyel Ortak Yaşam-SymNet Projesinin Kapanış Konferansı ve Karadeniz Endüstriyel İşbirliği Platformunun lansmanı 25-26 Haziran 2013 tarihlerinde İstanbul'da İstanbul Ticaret Odası (İTO) meclis salonunda gerçekleşecek. Resmi olarak Temmuz 2011 tarihinde başlayan ve 2011-2013 yılları arasında 24 aylık bir sürece yayılan proje, Avrupa Birliği tarafından Karadeniz Havzası 2007-2013 Ortak Eylem Programı kapsamında ve Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından destekleniyor. Varna (Bulgaristan), Köstence (Romanya) ve Kişinev (Moldova)'den proje ortakları tarafından sürdürülen SymNet Projesinin Türkiye ayağının sorumluluğu, Özyeğin Üniversitesi-Enerji, Çevre ve Ekonomi Merkezi Direktör Yardımcısı Dr. Pinar Özyayar'ın üzerinde. Projenin Türkiye'den diğer proje ortağı ise, İstanbul AB Öncüleri Derneği.

Yeşil Diploma Yolunda Bir Yayınevi

Türkiye'de ilk defa bir yayınevi, çevreye duyarlı Green Office (Yeşil Ofis) Diploması almak için resmi başvuruyu yaparak gerekli çalışmalara başladı. Redhouse ekibi, bir yıllık süreçte, kâğıt tüketimini azaltmak, elektrik ve doğalgaz sarfiyatını düşürmek ve çevre bilincini artırmak için çalışacak. Şirket çalışmalarında başarılı olması halinde Türkiye'de Yeşil Ofis diplomalı ilk yayınevi olacak.

“Yeşil Devrim”e Marka Damgası

Dünyanın en güçlü pazarlama liderleri, sürdürülebilir gelecek için fikir ve uygulamalarını Rio, Londra ve San Diego'dan sonra bu yıl ilk kez İstanbul'da Sürdürülebilirlik Akademisi tarafından gerçekleştirilen Sustainable Brands İstanbul 13'te paylaştı...

Sürdürülebilir markalara yön veren liderler İstanbul Swissotel'de buluştu. İki gün süren ve bu yıl “**Dünyanın geleceğini düşünen markalarla yeniliyoruz**” sloganıyla düzenlenen konferansta, yarım şekillendirecek markaların bugünkü iş stratejileri ve geleceğe bakışları konuşuldu. ABD'de yeni iş modellerine geçişte altı yıldan bugüne şirketlerin referans noktası olan Sustainable Brands'in Sürdürülebilirlik Akademisi ile yaptığı işbirliğiyle artık her yıl İstanbul'da da gerçekleştirilecek olan etkinliğin en önemli konuklarından biri, dünyanın en güçlü pazarlama liderlerinden ve 'Pazarlama Gurusu' olarak anılan Unilever Pazarlama Kıdemli Başkan Yardımcısı **Marc Mathieu** oldu. Sürdürülebilir tüketim üzerine kurulmuş yeni iş modellerine ihtiyaç olduğunu kaydeden Mathieu, pazarlama stratejilerini fazla satmak üzerine kuran markaların zamanla tüketiciden uzaklaştığına dikkat çekti. Konferansın yıldız isimlerinden biri de 800 CEO'nun dünyanın en iyi 10 pazarlama kitabından biri seçtiği **We First**'ün yazarı **Simon Mainwaring**'di. “Markalar ve tüketiciler nasıl sürdürülebilir gelecek yaratır?” başlıklı bir konuşma yapan Mainwaring, pazarlama dünyasının liderlerine,

sürdürülebilirliği markalarına nasıl entegre edebileceklerinin ipuçlarını verdi. Dünyanın en önemli marka danışmanlık şirketlerinden Dragon Rouge'un CEO'su **Dorothy Mackenzie**'nin, 'Sürdürülebilir Markaların Başarısı'nı paylaştığı konferansta, yüzlerce kuruluş için değişimi yönlendiren sistemin yaratıcısı ve WorldviewThinking'in kurucusu **John Marshall Roberts**, “Bilimsel temeller ve sezgiler ile markalarda değişimi yönetme stratejileri”ni aktardı. Yarım şekillendiren markaların bugünkü iletişim stratejileri üzerine çalışan Culture of Future'un kurucusu **Jody Turner** ise 'Dönüşümsel Markalaşma' başlıklı bir konuşma yaptı. Genç girişimci **Christiaan Maats** ise konferansın diğer ilgi çeken konuşmacılarından biriydi. Dünyanın ilk biodegradable ayakkabı üreticisi **Oat Shoes** markasının kurucusu olan Maats, yeni girişimci modelini ve başarı hikâyesini anlattı. Sürdürülebilir iletişim şirketi Futerra'nın CEO'su **Lucy Shea**, moda ve hazır giyim sektörü sürdürülebilirlik stratejisti **Ilaria Pasquinelli**, 'SustainableBrands' platformunun kurucusu **Koann Vikoren Skrzyniarz** ve BASF Kurumsal Marka Yönetimi Başkan Yardımcısı **Baerbel Arnold Mauer** de konferansın diğer önemli katılımcıları arasındaydı.

Sostenibilit . Nachhaltigkeit. 지속 가능성. Sostenibilidad. Durabilit .  持続可能性。 Sustentabilidadade.

Sürdürülebilirlik.

Her dilde, dünyanın 175 ülkesinde Sealed Air; müşterilerinin faaliyetlerinin  vresel etkilerini azaltarak, karlı bir büyüme ger ekle tirmelerini sağlamak adına sürdürülebilir  z mler sunmaya devam ediyor.

Sealed Air, müşterilerine  l lebilir bir işletme değeri sağlıyor, tüketicilerinin yaşam kalitesini yükseltiyor ve gelecak nesiller için daha temiz ve daha sağlıklı bir dünya sunmak hususlarına bağlılığını sürdürüyor.

Organik Temizlik Ürünleri

Kozmetik, temizlik, ev ve mutfak ürünleri, aksesuar gibi pek çok farklı ürünü, her ay yenilenen kataloğunda bir araya getiren **Dore Sodasan**, Haziran ayı kataloğunda bol sayıda organik ürüne yer veriyor. Katkı maddeleri, koruyucu ve parfüm içermeyen Sodasan organik temizlik ürünleri grubu, yüksek kaliteli organik bitkisel yağlardan üretiliyor. Saf uçucu biyo-yağlar kullanılan ve doğal koku veren ürünler, hiçbir enzim, boya ve koruyucu madde içermiyor.

ÇEDBİK'e Singapurlu Üye

Geçtiğimiz ay Türkiye'de ofis açan Singapurlu gayrimenkul yatırım şirketi **ST Invest**, Çevre Dostu Yeşil Binalar Derneği'ne (ÇEDBİK) üye oluyor. ST Invest'i yerinde ziyaret eden ÇEDBİK yöneticilerinin üyelik teklifine firmadan olumlu yanıt geldi. Ziyaret sonrasında basın mensuplarına bir açıklama yapan ÇEDBİK Yönetim Kurulu üyesi ve SOYAK Holding CEO'su Dr. M. Emre Çamlıbel, ST Invest'i üye olarak aralarında görmeyen çok anlamlı olacağını söyledi. Kentsel dönüşümde büyük ölçekli projelere imza atmaya hazırlanan ST Invest'le beraber ÇEDBİK üye sayısını 132'ye çıkarmış oldu.

Avrupa İşletmeler Ağı'ndan İşbirliği Fırsatları

Atık Gaz Arıtımı İçin İşbirliği

Brüksel'de bulunan bir Ar-Ge merkezi, seçkin endüstriyel ekipmanların başlangıç aşamasında biyoagümantasyonu veya proses optimizasyonunda kullanılmak üzere terzilenmiş mikrobiyel aşular (kokteyller) sunuyor. İlgili merkez, atık gaz arıtımında aktif firmalar ile teknik destekli ticari anlaşmalar imzalamak veya ileri geliştirme için **teknik işbirlikleri** kurmak istiyor. **Referans Numarası:** 13 BE 0213 3SEU

Evsel ve Endüstriyel Atık Sular

Özellikle sanayi atık sularının arıtılması konusunda uzmanlık sahibi küçük ölçekli bir Alman firması, düşük maliyetli ve kolay operasyona sahip yapılandırılmış sulak alanlara dayanan su arıtım sistemlerinin planlanması ve implementasyonu konularında know-how sunuyor. Söz konusu sistem, yeteri kadar boş alanın olduğu her yerde evsel ve endüstriyel atık suların arıtımında kullanılabilir. Firma, teknik işbirlikleri kurmak veya teknik destekli ticari anlaşmalar imzalamak istiyor **Referans Numarası:** TO-AM-010

İngiliz Firma Partner Arıyor

İngiliz bir firma tuz veya benzeri kimyasallar içermeyen, çevre dostu bir su arıtım ajanı sunuyor. Söz konusu teknoloji tanksız su ısıtıcıları, kahve makineleri, dondurma makineleri gibi tuz bazlı sistemlerin uygun olmadığı ekipmanda yaygın olarak kullanılmakta.

Business Support on Your Doorstep

Teknik destekli ticari anlaşmalar imzalamak için partnerler aranmaktadır. **Referans Numarası:** 13 GB 4103 3S9V

Biyokütle Toplamak İçin Simülasyon

Bir Alman üniversitesine bağlı bir araştırma enstitüsü, biyokütlenin toplanması için yeni bir cihazın geliştirilmesi konusunda Ar-Ge hizmetleri sunuyor. Enstitü, malzeme akışı ve kesim prosesini içeren modern bir simülasyon prosesi geliştirdi. Yeni sistem sayesinde daha kısa geliştirme zamanı ve düşük maliyet avantajları sağlanıyor. Değişik işbirlikleri için sanayi veya akademiden partnerler aranıyor.

Referans Numarası: 13 DE 0855 3S74

Kimya Enstitüsü Partner Arıyor

Bir İspanyol kimya enstitüsü karbondioksitin metanole dönüştürülmesine yarayan sürekli bir akım prosesi geliştirdi. İlgili proses uyarınca, reaktörden tek geçiş süresince mükemmel dönüşüm ve seçicilik sonucunda metanol üretimi gerçekleştiriliyor. Metanolden DME (dimetileter) ve hidrokarbonlar üretilmekte, yüksek değere sahip kimyasallar elde edilebilmekte. Ortak geliştirme veya lisans anlaşmaları imzalamak amacı ile sanayide aktif partnerler aranıyor.

Referans Numarası: 13 ES 252K 3SG2

İletişim için: Beril Kırıcı,
bkirci@sabanciuniv.edu

GELECEĞİN MALZEMELERİ GERİDÖNÜŞÜMDE GİZLİ

Kağıdın, kalitesi bozulmadan altı defa geri dönüştürülebileceğini biliyor muydunuz?

Kağıt, elyaf olarak ömrünü tamamladıktan sonra yenilenebilir enerji üretiminde hammadde olarak kullanılabilir. UPM, Avrupa yenilenebilir enerji oranına ulaşmış olmaktan gurur duymaktadır.

Bu yenilenebilir malzeme, kilovatlarca enerji sağladıktan sonra yol yapımı, çimento üretimi ve toprak frezeleri için son derece faydalı bir kaynak haline gelir. Kül, diğer birçok pahalı alternatif malzemenin yaptığı işi yapar.

Başka hangi malzeme aynı şeyi yapabilir?

UPM, grafik kağıt üretiminde dünyanın en büyük geri dönüştürülmüş kağıt kullanıcısıdır. Üretim artıklarımızın %90'ından fazlası geri dönüştürülür ve yeniden kullanılır.

Tüm bunlar çevre üzerinde olumlu etkiye sahiptir. Ancak avantajlar bununla sınırlı değildir. Geri dönüştürülmüş malzeme önemli bir ekonomik değere sahiptir; yeniliklerin yanı sıra yeni ürünler ve hizmetler üretir.

Orman fırsatlarla doludur.

www.upm.com

Galles'te bulunan UPM Shotton fabrikası, kuru erimiş atıklardan geri dönüştürülmüş elyaf ayrıştırma ünitesinin ilk kağıt

fabrikasıdır. Yalnızca birkaç saat içinde kuru ağaç içre bir, kağıt üretiminde kullanılan hammaddelere dönüştürülür.

UPM Shotton'ın yeni ayırma tesisi sayesinde kağıtın yanı sıra alüminyum, plastik ve ambalaj elyafı gibi diğer malzemeler de

daha sonra kullanılmak üzere ayrılır. Yenel topluluklar da bu işbirliğinden son derece memnun.

UPM Paří Deck döşeme, zeminler, teraslar ve oyun alanları için ideal bir çözümdür. Tenekele etiket

malzemeleri için atıklarından elde edilen geri dönüştürülmüş bir malzemedir.

ReCYCLE, UPM tarafından geliştirilmiş olan benzersiz bir geri dönüşüm konseptidir. ReCYCLE, etiket

malzemesi yapım döngüsünün yeni ürünleri kullanarak, kaliteli inşaat malzemeleri ve yenilenebilir enerji üretir.

Geril dönüşüm, UPM'nin Biore stratejisinin ayrılmaz bir parçasıdır. Geleceğin yenilikçi ürünlerinin

çoğu, yenilenebilir ve etkin bir şekilde geri dönüştürülebilir odun büyüklüğünden üretilmektedir.

Malcolm Preston: “Çevreye Önem Vermeyenler Aforoz Edilecek”

Dünyanın en büyük iş ve yönetim danışmanlığı firmalarından biri olan PricewaterhouseCoopers'ın (PwC) Sürdürülebilirlik Danışmanlık Hizmetleri Global Lideri Malcolm Preston, PwC'nin Küresel Yönetim Toplantısı (Global Government Meeting) için geçtiğimiz ay İstanbul'daydı. Şirketlerin geleceğine yön veren kurumlardan biri olan PwC'nin sürdürülebilirlik konusundaki en yetkili ismiyle, sürdürülebilirliğin yeni ve sıcak gündemini konuştuk.

 Balkan TALU

 Özgür GÜVENÇ

İsterseniz sizin ülkenizden başlayalım. İngiltere’de 2010 yılında seçim kazanan muhafazakâr başbakan David Cameron, “Gelmiş geçmiş en yeşil hükümet olma” sözü verdi. Bu sözün gereği yerine getiriliyor mu?

Yeşil iş, İngiltere için çok önemli bir gündem maddesi haline geldi. Dünyada ilk defa **İklim Değişikliği Yasası** çıkaran ülke biz olduk. Karbon salımlarından ayrıca vergi alıyoruz. 30 Eylül 2013 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere kamu kuruluşlarına karbon salımı raporlamalarını zorunlu tutuyoruz. Son olarak 2020 yılına kadar da İngiltere’nin doğal varlıklarının değerlemesini bitirmiş olmayı planlıyoruz.

Bu doğaya fiyat biçme çalışması, epey bir tartışma konusu oldu. George Monbiot ve Tony Juniper’ın konuyla ilgili değerlendirmeleri epey dikkat çekiciydi. Bu mesele biraz yanlış mı anlaşıldı?

Aynen öyle. Buradaki olay doğal alanları özelleştirmek değil. Yapacağımız yatırım veya projenin doğaya olan etkisini ortaya çıkarmaya çalışıyoruz. Konuyla ilgili en ideal örneklerden biri de **Puma** tarafından hazırlanmış olan **Çevresel Kârlar ve Kayıplar Bildirisi**’ydi. Halk, kendisine sunulan işin gerçek maliyetini bilirse, o tesisin oraya yapılmasını gene de kabul eder mi? Değerleme konusunu gündeme taşıyan çıkış sorusu tam da bu. Bu soruya düzgün cevap aldığımız zaman yapacağımız projeyi de güncelleyebilir, çevreye daha az zarar verir ya da hiç vermez hale getirebilirsiniz. Dolayısıyla Monbiot fiyatlandırılmamış ya da haddinden düşük fiyatlandırılmış değerler üzerinden konuşsaydı haklı olabilirdi. Halbuki bizim yapmaya çalıştığımız şey daha önce dışsal kabul edilen varlıkları iç muhasebeye dahil etmek ve gerçekçi bir maliyet ortaya çıkarmak.

“Konuyla ilgili en ideal örneklerden biri de Puma tarafından hazırlanmış olan Çevresel Kârlar ve Kayıplar Bildirisi. Halk, kendisine sunulan işin gerçek maliyetini bilirse, o tesisin oraya yapılmasını gene de kabul eder mi? Değerleme konusunu gündeme taşıyan çıkış sorusu tam da bu”

Guardian gazetesinde yayınlanan bir habere göre, son dönemde patlak veren at eti skandalının ana sebeplerinden biri de kötü tedarik zinciri yönetimi idi. Siz müşterilerinize nasıl tavsiyelerde bulunuyorsunuz?

Büyük şirketler tedarik zincirlerini kontrol etmekte epey zorlanabiliyor. Biz en çok gıdayı biliyoruz ama mesela ilaç, hatta havacılık sektöründe dahi çok sayıda kuruluş kullandıkları parçanın nereden geldiğini kendileri dahi bilmiyor. Her zaman bütün tedarikçilerin iplerini elinde tutamıyorlar. Bu da ormansızlaşma vb. sorunlara yol açabiliyor. Bu sorunun önüne geçmek için kullanılan yöntemlerden biri tedarikin sertifika veya eko-etiket sahibi kuruluşlardan yapılması. Öte yandan esas olarak şu anda, özellikle tarım sektöründe en çok kullanılan yöntemlerden biriye satın alma. Büyük şirketler ekim yapılan çiftlik ve arazileri doğrudan satın alıyorlar. Böylece oraya ne girip

çıktığını tam manasıyla bilebiliyorlar. Son olarak teknolojiye de epey faydalanılıyor. Tedarikçinin verdiği hammaddeyi, ürünü elektronik olarak takip edebiliyorlar.

Bu noktada küçük üreticiler veya KOBİ’ler sürdürülebilirlik yatırımlarını bir külfet olarak görebiliyorlar. Mesela tarım sektöründe organik sertifika almak epey pahalı ve zor bir iş olabiliyor. Onlara nasıl bir çıkış yolu önerilebilir?

Bu noktada önemli olan müşteri gözündeki itibardır. Siz vasat iş yapıp (burada sadece kalitesiz ürün üretmekten bahsetmiyorum; vasat işe çocuk emeği sömürüsü de dahil) dünyayı kirlettiğiniz için müşteri size tavır alırsa, yeşil adımları atacak gücü kendinizde birdenbire buluverirsiniz. Tabii burada esas sorun şu ki, tüketici hâlâ o noktada değil. Mesela bakın, at eti skandalı esas olarak, tüketicinin ucuz gıda talebinden ortaya çıktı. 1000 küsur sterlin döküp lüks bir tüketim maddesi aldığınızda, ona göre bir beklentiniz oluşuyor ama bu bağlamda sürdürülebilirliğe hak ettiği değer verilmiyor. İş temel ihtiyaç kalemlerine gelince müşteri hâlâ uygun fiyatlı olanı tercih ediyor.

Şu anda Küresel Raporlama İnişyatifi (GRI), sürdürülebilirlik raporlamasında bir yandan yeni G4 standartlarını lanse etmeye hazırlanıyor, diğer yandan da entegre

raporlama teşvik ediliyor. Şirketler buna ne kadar hazır?

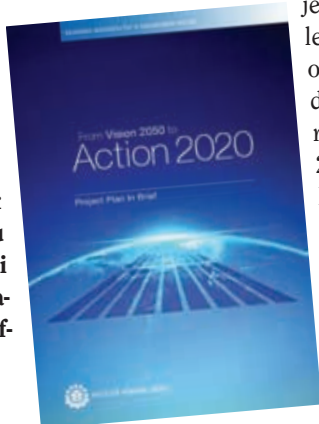
Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi'nin (The International Integrated Reporting Council - IIRC) bugün şirketler bazında 70'ten fazla üyesi var. Konsey raporlama kapsamının daha geniş tutulmasını teşvik ediyor, çünkü esas olarak ancak ölçebildiğiniz şeyi yönetebilirsiniz. Burada kritik olan, şirketlerin bu mottoyu gerçekten içselleştirerek raporlama yapmaları. Aksi takdirde demin konuştuğumuz yük meselesi, esas burada daha fazla geçerli olur. İşte o zaman kurumlar kendileri için kullanışlı olabilecek bir şeyi angarya veya bürokratik işlem olarak algılamaya başlarlar. **Halbuki bizim raporlamada aradığımız şey işlevsellik.** Bu noktada doğal sermaye değerlemesi çok büyük önem kazanıyor. Çünkü yaptığımız ölçümleri daha düzgün kararlar alabilmek için kullanabiliyorsunuz.

PwC yayınlarından birinde kaya gazı (shale gas) üzerine saptamalar yapıyor. Kaya gazı, epey büyük bir spekülasyon konusu haline geldi. Bir kısmı kirli fosil yakıtlardan kurtulmanın yolu diyor. Diğer taraf-

takiler, bu da fosil yakıt, ayrıca yeraltı sularını kirletiyor diyor. İki uç yorum arasında bir denge bulmak mümkün mü?

Bu çok büyük bir tartışma konusu ama şunu söyleyebiliriz ki işi kurallına uygun yaparsanız kaya gazı çıkarmanın özel bir sakıncası yok, bu doğru. Eninde sonunda kaya gazı da bir fosil yakıt türü ama aynen doğalgaz gibi kömürden daha temiz bir kaynak. Kaya gazıyla öyle yüzde 80'lik seragazı azaltımı sağlayamazsınız, bu da doğru. Kaya gazının esas işlevi, karbon salımlarını belli bir dengede tutarak, bir geçiş dönemini atlattırma yardımı olması. 2030'a kadarki süreç içinde kaya gazı çıkarıp kömür santrallerini kapatırsanız karbon emisyonunuz artmaz, yavaşlar veya sabit kalır. Öte yandan bunun işe yaraması için, bu zaman diliminde rüzgâr, güneş ve

jeotermal gibi yenilenebilir kaynaklara olan yatırımlarımızı da artırmamız gerekli. İşte o zaman, 2030'dan sonra kaya gazı sonradajına da gerek kalmaz, tamamen yenilenebilir enerjiye geçebilirsiniz.

“En büyük küresel perakende zinciri markalarının temsilciliğini yapan Tüketici Malları Forumu (Consumer Goods Forum) ormansızlaşmaya sebebiyet veren şirketleri 2020'ye kadar birliklerinden ihraç edeceklerini açıkladı”

İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (TBCSD) tarafından hazırlanan Vizyon 2050 raporuna siz de katkıda bulunmuşsunuz. Sizce ne kadar ilerleyebildik? Raporun 2050 öngörüsü tutabilecek mi?

TBCSD en son, **From Vision 2050 to Action 2020** adıyla yeni bir proje duyurdu. Proje esas olarak “daha fazla hızlanmalıyız” diyor ve belli hedeflerin 2020'ye kadar tamamlanması gerektiğini savunuyor. Buna ek olarak **Rio+20**'de en sürpriz çarışlardan biri de perakendecilerden geldi. En büyük küresel perakende zinciri markalarının temsilciliğini yapan **Tüketici Malları Forumu (Consumer Goods Forum)** ormansızlaşmaya sebebiyet veren şirketleri 2020'ye kadar birliklerinden ihraç edeceklerini açıkladı. Kâğıt, et, soya, kerestecilik, veya palmiye yağı gibi alanlarda faaliyet gösterirken ormansızlaştırmaya neden olanların arkasındaki tüm desteklerini çekip, aforoz edecekler. Söz konusu birliğin 3 trilyon dolarlık bir sermaye birikimini elinde tuttuğu söyleniyor. Dolayısıyla çok sayıda firma bu deklarasyonu ciddiye almak zorunda kalacak. Bu proje ABD hükümeti tarafından ekonomik olarak da desteklenecek. Orman örtüsüne dair verilerin yanı sıra teknoloji sayesinde su kaynakları, iş pratiği ve çocuk emeği kullanımı konusunda da bilgi toplanacak. **Coca-Cola CEO'su Muhtar Kent** de bu proje destek vereceğini video konferansla bağlanarak açıkladı. ○

[Hava]

[Su]

[Toprak]

[Buderus]

Havadan Suya Isı Pompası
[Split Tip]

Konfor için geri sayım başladı!

4

Mevsim

3

İhtiyaç

[Isıtma, soğutma, sıcak su]

2

Ünite

[İç ve dış]

1

Çözüm

Havadan Suya Isı Pompası

Kapınızı gelişmiş teknolojiye açın. Buderus Havadan Suya Isı Pompası ile tanışın; ısıtma, soğutma ve sıcak su ihtiyaçlarınızı, yıl boyunca tek bir sistemle, en konforlu, en pratik ve en verimli şekilde karşılayın.

Buderus Isı Pompası Teknolojisi'nin sunduğu avantajlar:

- Paket sistemdir. Isıtma, soğutma ve kullanım sıcak suyunu tek bir sistemden elde etme imkanı sunar. • Türkçe kumanda paneli ile esnek kullanım sağlar. • Baca ihtiyacını ortadan kaldırır. • Gaz bağlantısı gerektirmez. Elektrik enerjisi yeterlidir. • Yakıt tankı ihtiyacını ortadan kaldırır. • Entegre bir soğutma sistemidir. • En son ısı pompası teknolojisidir. (Inverter kompresör) • Yüksek verim sunar. (1 kW enerji girdisi karşılığında 4 kat enerji üretimi) • Akıllı enerji tasarruf fonksiyonlarına sahiptir. Modülasyon, dış hava sıcaklığına bağlıdır. • Akıllı kullanım sıcak suyu kontrolü sunar. • Düşük hava sıcaklıklarında bile (-20 °C) çalışır. • İç ve dış mekanda düşük ses seviyesinde çalışır. • Bakım ihtiyacı minimumdur. • Montajı hızlı ve kolaydır. • Düşük karbondioksit emisyonu ile çevre dostudur.

Logatherm WPLS
(İç ve dış ünite)

Isıtma Bizim İşimiz

Buderus

İstanbul İçin Küçük, Sürdürülebilir Ulaşım İçin Önemli Adım

Avrupa'nın seyahat edilecek en iyi yerleri listesinde zirvede... Dünyanın en önemli finans ve turizm merkezi olma yolunda... Türkiye'nin en büyüğü... Peki İstanbul, kent içi ulaşımda, yaşayanlarına ve ziyaretçilerine en çok eziyet çektiren kentler listesinde de zirvede değil mi? Çözüm aslında çok uzak değil. EMBARQ - Sürdürülebilir Ulaşım Derneği Türkiye'nin İstanbul'da Tarihi Yarımada bölgesi için hazırladığı son rapor, insan odaklı bir sürdürülebilir ulaşım için basit bir yol haritası sunuyor...

Özgür ÇAKIR

Diyelim ki çok değil, son birkaç yıldır Türkiye'deki büyükşehirlerden birinde ikamet ediyorsunuz. Bir arabanız var. Ya da toplu taşıma araçlarını kullanıyorsunuz. Yaşadığımız şehirde trafiğin her geçen yıl içinden çıkılmaz bir hal alışı ve o şehirde neredeyse yürünecek alan bile kalmaması gündelik hayatınızda belki de en çok şikâyet ettiğiniz başlıklardan biri haline gelmiş durumda değil mi? Cevap hayırsa, şehir içindeki hayatınızın geri kalanının pek de "hayırlı" günlerle dolu olmayacağını baştan kabulleniyorsunuz anlamına geliyor. Halbuki kent içi ulaşımı, merkezi insanı alan bir yapıda tahayyül ve inşa eden metropol örnekleriyle dolu bir dünyada yaşıyoruz bir yandan da. Toplu taşımaya, bisiklete ve yaya altyapısına yatırım yapan, kent içinde araçların hızını artırıcı altyapı çalışmalarına son vermeyi hedefleyen, ulaşım politikalarını yurttaşların ihtiyaçları ve talepleri doğrultusunda şekillendiren bir ulaşım politikasından söz ediyoruz. "Şikâyet çok ama icraat yok" dersiniz yanılırsınız. Neyse ki, çevreyi ve insan sağlığını her geçen gün daha fazla tehdit eden kentçi ulaşım sorunlarına sürdürülebilir çözümler üretmeyi hedefleyen bir takım mes-

lek odaları ve STK'lar hâlâ mevcut. Bunlar arasında son yıllarda yaptıkları çalışmalarla en çok öne çıkanlardan biri de **EMBARQ - Sürdürülebilir Ulaşım Derneği**. Kentlerdeki yaşam kalitesini iyileştirme amacıyla kurulan EMBARQ'nın Türkiye ayağı da son dönem çalışmalarıyla dikkat çekiyor.

Araç odaklı ulaşımdan insan odaklı ulaşımaya dönüşümü hedefleyen dernek, geçtiğimiz günlerde İstanbul'u yakından ilgilendiren yeni bir çalışmaya imza attı. "Tarihi Yarımada" (İstanbul'un Ortak Yaşam Alanları ve Toplumsal Yaşamı - Herkes İçin Erişilebilir Bir Kent) adlı bir rapor yayımlayan EMBARQ Türkiye, "Nasıl bir sürdürülebilir ulaşım?" sorusuna bir bölge üzerinden son derece titizlikle hazırlanmış bir çalışmayla cevap vermiş oldu.

Dernek rapor öncesinde yapacağı araştırma için önce, Danimarkalı bir mimarlık kolektifi olan **Gehl Architects**'i Haziran 2010'da İstanbul'a davet etmiş. Bugüne kadar New York'tan Melbourne'e kadar dünyanın dört bir köşesindeki kentlerin yönetimine, kentlerini halk için dönüştürmeleri doğrultusunda danışmanlık hizmeti veren Gehl ekibi, Tarihi Yarımada'da bugün var olan önemli potansiyellerin ve sorunların haritasının çıkarılması işini üstlenmiş. Ayrıca çalışma boyunca bölgenin belirli yerlerindeki toplumsal yaşam da incelenmiş. Tabii bütün bunların sonucunda ortaya çıkan rapor, önemli tespitlerde bulunuyor.

Kenti Deniz Kıyısına Bağlayın

Raporda, Tarihi Yarımada'daki toplu taşıma ve karşıdan karşıya geçme olanaklarının eksikliği, dağınık caddelerde aydınlatması, gürültü seviyeleri, hafta içi ve hafta sonları yoğunluğu, bağlantısı kesilmiş deniz kenarı yürüyüş parkuru gibi başlıklar ayrıntılarıyla mercek altına alınmış. Bölgedeki kentsel yaşam kalitesi-

nin yükseltilmesi ve halkın kentten daha fazla keyif alması için ciddi potansiyeller bulunduğu özellikle dikkat çekilen raporda ayrıca, Avrupa ve dünyanın önde gelen kentlerinde uygulanan çözümlerden örneklere de yer verilmiş. Rapor hakkında konuşan EMBARQ Türkiye - Sürdürülebilir Ulaşım Derneği Yönetim Kurulu Başkanı **Ayşe Ca-**

"Tarihi Yarımada" (İstanbul'un Ortak Yaşam Alanları ve Toplumsal Yaşamı - Herkes İçin Erişilebilir Bir Kent) adlı bir rapor yayımlayan EMBARQ Türkiye, "Nasıl bir sürdürülebilir ulaşım?" sorusuna titizlikle hazırlanmış bir çalışmayla cevap veriyor.

nan Ediboğlu, Tarihi Yarımada'nın yoğun araç trafiği altında ezildiğine dikkat çekerek raporun mevcut durumu değiştirebilecek, basit ama etkili ve uygulanabilir önerileri barındırdığını söylüyor. Tarihi Yarımada Raporu'nun İstanbul'da yürütülecek sürdürülebilir ulaşım projeleri için değerli bir altyapı sunduğunu belirten EMBARQ Türkiye - Sürdürülebilir Ulaşım Derneği Direktörü **Arzu Tekir** ise önümüzdeki dönemde, araştırmadan çıkan sonuçları sürdürülebilir ulaşım projelerine ve uygulamalarına dönüştürecek çalışmalara odaklanacaklarını kaydediyor.

"Tarihi Yarımada" raporunda öneriler bölümü geniş bir yer kaplıyor. Raporda esas olarak "**yaya odaklılık**", "**özgünlük ve eğlenilebilirlik**" ile "**çeşitlilik ve davet edebilirlik**" eksenleri üzerinden bir kent tasarlama vizyonuna ulaşmak için gerekli çözümler ve stratejiler ortaya konuluyor. Tarihi Yarımada'da yayaların ikinci plana atıldığı ve araç trafiğine odaklı bir ulaşımın geliştirildiği tespitinden hareket eden raporda, tarihi anıtları görünür kılmak, tarihi hanlardan yararlanma, toplu taşımayı, yürümeyi ve bisiklet kullanımını teşvik etme, yeşil alanlar yaratma ve açık alanlardan daha fazla yararlanma gibi ana başlıklarda çeşitli öneriler getiriliyor. Örneğin raporda bölgede yaygın ve rafine bir yürüyüş rotaları ağı oluşturulması, gereken yerlerde kaldırımların genişletilmesi, trafiğin negatif etkisinin sınırlandırılması, araç parkları konusunda bir politika geliştirilmesi öneriler arasında öne çıkan maddeler olarak görülüyor. Bir başka dikkat çekici öneri ise üç tarafı denizlerle kaplı bölgenin deniz kıyılarıyla ilişkisinin zayıflığı üzerinde duruyor. "**Kenti deniz kıyısına bağlamanın önemi**" vurgulanan raporda, deniz kıyılarını birer çekim merkezi haline getirecek faaliyetler üzerinde duruluyor, bölgedeki deniz kıyıları için odak

"Kenti deniz kıyısına bağlamanın önemi" vurgulanan raporda, deniz kıyılarını birer çekim merkezi haline getirecek faaliyetler üzerinde duruluyor, bölgedeki deniz kıyıları için odak noktaları geliştirilmesi gerektiği söyleniyor.

noktaları geliştirilmesi gerektiği söyleniyor.

Raporda bir başka öneri de halkı çekebilecek ortak yaşam alanlarının artırılması üzerine. Bu tür alanların aydınlatma, sanat, **yeşil bir strateji** ve cadde tasarımları kullanılarak yaratılabileceğine dikkat çeken rapor, bütün yaş gruplarını çekecek farklı faaliyetler tasarlanması gerektiğinin altını çiziyor. Rekreasyon alanlarının çoğaltılmasını, insanların kentte katılabileceği ve keyif alacağı aktivitelerin yaygınlaştırılmasını öneren çalışmada, bu kapsamda ortak alan kullanımının teşvik edilmesi

ve fonksiyonlarının artırılmasının gerekli olduğu da vurgulanıyor. Raporda ayrıca akşamları da yarımadanın birçok bölgesinde güvenli bir yaşamın ve aktivitelerin sağlanması gereğine işaret ediliyor.

Sonuçta EMBARQ Türkiye - Sürdürülebilir Ulaşım Derneği raporuyla belki de İstanbul'un ve Türkiye'nin başka yerlerinde de neler yapılması gerektiğine dair ufuk açıcı bilgilere sahip. İş şimdi belki de bu tür raporlardaki basit ve insan odaklı önerilerin yerel yönetimlerce bir an önce hayata geçirilmeye başlamasında yatıyor. ○

HiPP

Yaşamdaki en değerli varlık için.

Her an yanında olacak bir sürü
sağlıklı eğlenceli tatlı tatlı şeyler...
HiPP Çocuk Ürünleri

"HiPP çocuk ürünleri her an onların ihtiyaçlarını karşılayabilecek mükemmel atıştırma ürünleridir. Sadece en iyi organik hammaddelerden hazırlanırlar, hiçbir aroma ve katkı maddesi içermezler. Onlar hareket halindeyken onlar için en iyi şeyler..."

Sahsen garanti ederim.

Claus Hipp

Yangına Sürdürülebilirlikle Gitmek

Adını daha çok post-it buluşuyla duyduğumuz, dünyanın en inovatif şirketlerinden biri olan 3M, yeni ürünüyle bizleri hiç de şaşırtmadı. Bu sefer de yangın söndürme işine el atan şirket, sürdürülebilir bir teknoloji kullanarak Novec 1230 adını verdiği yeni bir yangın söndürme sıvısı yarattı. Özellikle yüksek güvenlik gerektiren her yerde kullanıma uygun olan Novec 1230, yangın söndürme sırasında ortaya çıkan zararı minimuma indiren ve atmosfere zarar vermeyen bir özelliğe sahip...

Bir şirket düşünün; dünyanın ilk kalite laboratuvarlarından birine sahip. Faaliyet alanı ise sağlıktan kırtasiyeye, iklimlendirmeden temizlik, ev bakım, kişisel bakım ve hobi ürünlerine kadar uzanıyor. Bütün bu özellikler yan yana geldiğinde adını en fazla duyduğumuzdan biridir belki 3M. Tabii bütün bu alanların hepsinin birden içinde olmasının kilidini açan ise şirketin neredeyse inovasyon düşüncesi üzerine kurulu olması. Post it'ten bulaşıktan kullandığımız Scotch-brite'a ya da cep telefonlarımızın ekranlarındaki karbonfiber folyolara kadar birçok üründe imzaları bulunan 3M, şimdi de yangın söndürme alanında yeni bir ürünle karşımızda. Novec 1230 adlı yangın söndürme sıvısının çevreci ve sürdürülebilir teknolojisini ve yangın söndürmenin ayrıntılarını 3M Türkiye Elektronik ve Enerji Departmanı Yangın Söndürme ve Elektronik Sektörleri Kıdemli Satış Yöneticisi Mahmut Oğuzcan'a sorduk...

Yangınla mücadelede ve yangın söndürmede sürdürülebilirlik ne anlama geliyor?

Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nun 1987 yılı tanımına göre sürdürülebilir kalkınma kavramı; sosyal, ekonomik ve çevresel davranışların bir bütünü. Yangın koruma sektörü ise sürdürülebilir kalkınmayı sağlayan ve sürekli devam eden teknolojik ilerleme için önemli bir örnek aslında. Bu anlamda geleneksel yangın söndürme kimyasallarının, yani hidroflorokarbonlar (HFC) ve perflorokarbonlar (PFC) ozon tabakasına zarar veren maddeler içerdikleri için yüksek küresel ısınma potansiyeline sahip. Özellikle de seragazı potansiyelini önemli ölçüde artıran HFC gazının yangın koruma sistemlerinde kullanılmaya devam etmesi, gelecek nesillerin çevresel zorlukları yönetmesini güçleştirecek gibi görünüyor.

Söndürme sistemlerinde çevreye zararlı kimyasallar kullanıldığı bi-

liniyor. Yangın söndürücülerin insan sağlığına ne gibi zararları var? Novec 1230 Yangın Sıvısı'nın bu anlamda farkları neler?

80'lerin sonuna kadar temiz gazlı söndürme sistemlerinde söndürme ajanı olarak halon kullanılmaktaydı. Yüksek söndürme performansına sahip bir kimyasal olmasına karşın ozon tabakasının incelmeye neden olan yan etkileri mevcuttu. Bu nedenle gelişmiş ülkelerin önderliğinde ozon tabakasını incelten maddelerin kullanımının ve üretiminin kontrol altına alınmasını sağlayacak olan bir protokol üzerinde çalışmalar başlatıldı. Eylül 1987'de "Ozon Tabakasını İncelten Maddelere İlişkin Montreal Protokolü" kabul edildi. 1985 yılında Antarktika üzerindeki ozon deliğinin tespit edilmesiyle hükümetler, birçok

CFC'nin (kloroflorokarbon) ve bazı halonların üretimini ve tüketimini azaltacak katı önlemlere ihtiyaç olduğu konusunda fikir birliğine vardı. Montreal Protokolünün kabulü ile beraber halon ve CFC olan ürünlerin yangın söndürme sistemlerindeki genel kullanımı sona erdi.

Ancak diğer yandan, sürdürülebilir alternatifler yaratmak da o kadar kolay değil. Bir maddenin hem yangın söndürme ve düşük toksisite konusundaki üstün özellikleriyle, aynı maddenin küresel ısınmaya düşük katkı sunması zor bir araya geliyor. Son sekiz yılda ise tamamen sürdürülebilir olan ve araştırmacıların bu özellikleri dengelediği benzersiz temiz bir halokarbon yangın söndürme maddesinin üretilmesi sağlanmış durumda. Bu halokarbon sınıfı, $CF_3CF_2C(O)C(CF_3)_2$ kimyasal

formülüne sahip floroketon sınıfına dahil ve ASHRAE terminolojisi F FK-5-1-12 tarafından yeni ISO 14520 standardında tanımlanıyor. Floromateriyalin benzersiz çevresel özellikleri, doğal olarak oluşan bileşenlere benzer. Yangın söndürme maddesi Novec 1230 sıvısına baktığımızda da şaşılacak derecede kısa bir atmosferik ömrü olduğunu görüyoruz. Bu nedenle de küresel ısınma potansiyeli oldukça düşük ve piyasada bulunan diğer maddelerle karşılaştırıldığında insanlar açısından en iyisi olarak değerlendirilebilen bir güvenlik payına sahip. Ticari açıdan, Yangın Söndürme Maddesi 3MTM Novec™ 1230 Yangından Koruyucu Sıvı olarak bilinen bu yeni temiz yangın söndürme maddesi, daha önceleri halonla sağlanan yüksek seviyeli performansı endüstrilerce aranan çevresel niteliklerle birleştirmiş durumda.

Türkiye'de ve dünyada yangın söndürme sistemleri için belirlenmiş standartlar var mı? Bunlara ne kadar uyuluyor?

Türkiye'deki uygulamalar için

LEED için Yüksek Kredi de Kazandırıyor!

Diğer kimyasal temiz söndürme ajanı alternatiflerinin atmosferik ömrü 29-33 yıl arasında değişirken 3M™Novec™ 1230 sıvısı, kullanıldıktan sonra beş gün içinde ekosisteme zarar vermeden atmosferde tamamen yok olabiliyor. Ürünün ozon tüketme potansiyeli de sıfır. Küresel ısınmaya etki potansiyeli 1 olup bu değer, yaşam alanlarında kullanılabilir herhangi bir halokarbonun yüzde 99,9 daha düşük. Bu özellikleri nedeniyle ürün Montreal ve/veya Kyoto protokollerine tabi değil. Ayrıca 3M™ Novec™ 1230, müşterilerinin LEED® sertifikasyon sistemi tarafından hazırlanan puanlama sistemine göre yüksek kredi kazanılmasına da olanak sağlıyor.

yürürlükte olan “Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik” in ilk versiyonu 2002 yılında Resmi Gazete’de yayımlandı. Bu yönetmelikle 1995 tarihli ve 95/7477 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Binalarının Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırıldı. Ek olarak belediyeler tarafından çıkarılmış yangından korunma yönetmelikleri ve talimatları yürürlükten kaldırılarak geçici maddelerle bazı konularda 3-5 yıl arası geçiş süresi tanındı. Dolayısıyla yerel yönetimler tarafından uygulamaya konmuş, yoruma açık ve bölgesel farklar gösterebilen tüm yönetmelik ve talimatlar, hükümet tarafından yayınlanan bu yönetmelikle kontrol altına alınmış oldu. Yayımlanan bu yönetmeliğin revize edilmiş son versiyonu, 19 Aralık 2007 tarih ve 26735 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Yine 2 geçici madde ile yeni şartların yerine getirilebilmesi için bir yıl süre tanındı. Bu yönetmeliğin değişen maddelerinin düzeltilmesi ise 2009’da yayımlanan 27344 sayılı Resmi Gazete ile yapılmış ve yönetmelik bugünkü son halini aldı. Yönetmelik, genel yangından korunma gereksinimlerini tariflerken, gazlı söndürme sistemleri için işaret edilen standart TS ISO 14520 standardı. Dünyada ise genel kabul gören iki ayrı standarttan bahsedebiliriz. Bunlara NFPA ve CEN standartları deniyor. NFPA (Amerikan Ulusal Yangından Korunma Kurumu) 1896 tarihinde kurulan ABD’li bir kuruluş. Yayımladığı 400’den fazla kod ve 100 bin kişiye yaklaşan dünya çapındaki üye sayısı ile küresel bir standardizasyon referansı haline gelmiş durumda. CEN (Avrupa Standartlar Komitesi) ise küresel standartların AB düzeyinde uyumlaştırılması veya standart oluşturulması için çalışan bir kurum. NFPA’dan farklı

Şanlı Sevgitoğlu

Galatasaray Üniversitesi’nin tarihi binasında çıkan yangın, ardında geri dönülmez zararlar ve zor sorular bıraktı: Hem tarihsel belgelere zarar vermeyecek, hem de iklim dostu söndürme sıvıları mümkün mü?

olarak sadece yangından korunma değil, tüm sektörel standartlarla çok daha geniş bir çalışma alanına sahip. NFPA ve CEN bazı konularda farklılıklar gösterse de temelde aynı teknik gereksinimleri tanımlıyorlar. Ülkemizde özellikle özel sektörde kullanılacak söndürme sistemleri için yerel yönetmeliklerin dışında, NFPA ve/veya CEN standartlarına uyumluluklar da sorgulanıyor. Türkiye’de yine genel kabul gören diğer uluslararası standartları UL, FM, LPCB ve VdS olarak sıralayabiliriz.

Özel tehlikeye sahip yangınları nasıl sınıflandırabiliriz?

Yangın söndürme sistemlerinde sistem tasarımına başlanmadan önce alanın tehlike sınıfı belirlenmeli. Bina veya bir bölümünün tehlike sınıfı, binanın özelliklerine ve binada yürütülen işlemin ve faaliyetlerin

niteliğine bağlı olarak belirleniyor. A-Sınıfı, yani katı maddeler diyebileceğimiz, yangın riski olan özel tehlikeye sahip binaları sınıflandırabiliriz. İlk kategoride kıymetli varlıkların korunduğu, yani tarihi eserler, tarihi arşivler, kütüphaneler, arşivlenmiş kıymetli bilgiler ve elektrikle çalışan kıymetli ekipmanların bulunduğu binaları sıralayabiliriz. İkinci kategoride sürekli işletimin zorunlu olduğu alanlar geliyor. Üçüncü kategori ise insan hayatının gözetildiği, yani acil durum iletişimi gereken noktalar ve yaşam mahallerinden oluşuyor.

Örneğin geçtiğimiz aylarda Galatasaray Üniversitesi’nde çıkan yangını söndürme çalışmaları sırasında, birçok doküman ve kitap da zarar görmüştü. Bu tip yangınlarda böylesi değerli belgeleri en az zararla kurtarmak mümkün mü?

Pek çok tarihi yapıda çıkan yangın, çabuk müdahaleyle söndürülse bile, içinde bulunan tarihi eserler, değerli elyazmaları ve kitaplar, sudan zarar görerek geri döndürülemez şekilde hasar alabiliyor. Bu tür yapılar da söndürme sistemi içerisinde su yerine kullanılabilen Novec 1230 kimyasal söndürme sıvısı, hem çıkan yangını yayılmadan söndürebiliyor, hem de tarihi eserlerin zarar görmesini engelleyebiliyor. Ürün, sıfır iletkenliği ve kâğıda zarar vermemesiyle yıllardır dünya üzerinde pek çok müzenin yangın güvenliğini sağlamakta kullanılıyor. Tarihi yapıların yanı sıra bankacılık ve finans sektöründe, veri merkezleri’nde ve hastanelerde hassas cihazların bulunduğu radyoloji bölümlerinde güvenle kullanılabilen Novec 1230, telekomünikasyon şalt odaları, saha verici merkezleri, bilgisayar ve elektronik kontrol odaları, banka kasaları, kütüphaneler, tarih ve devlet arşivleri, hava trafik kontrol kuleleri ve müzelerde de önemli görevler üstleniyor. ○

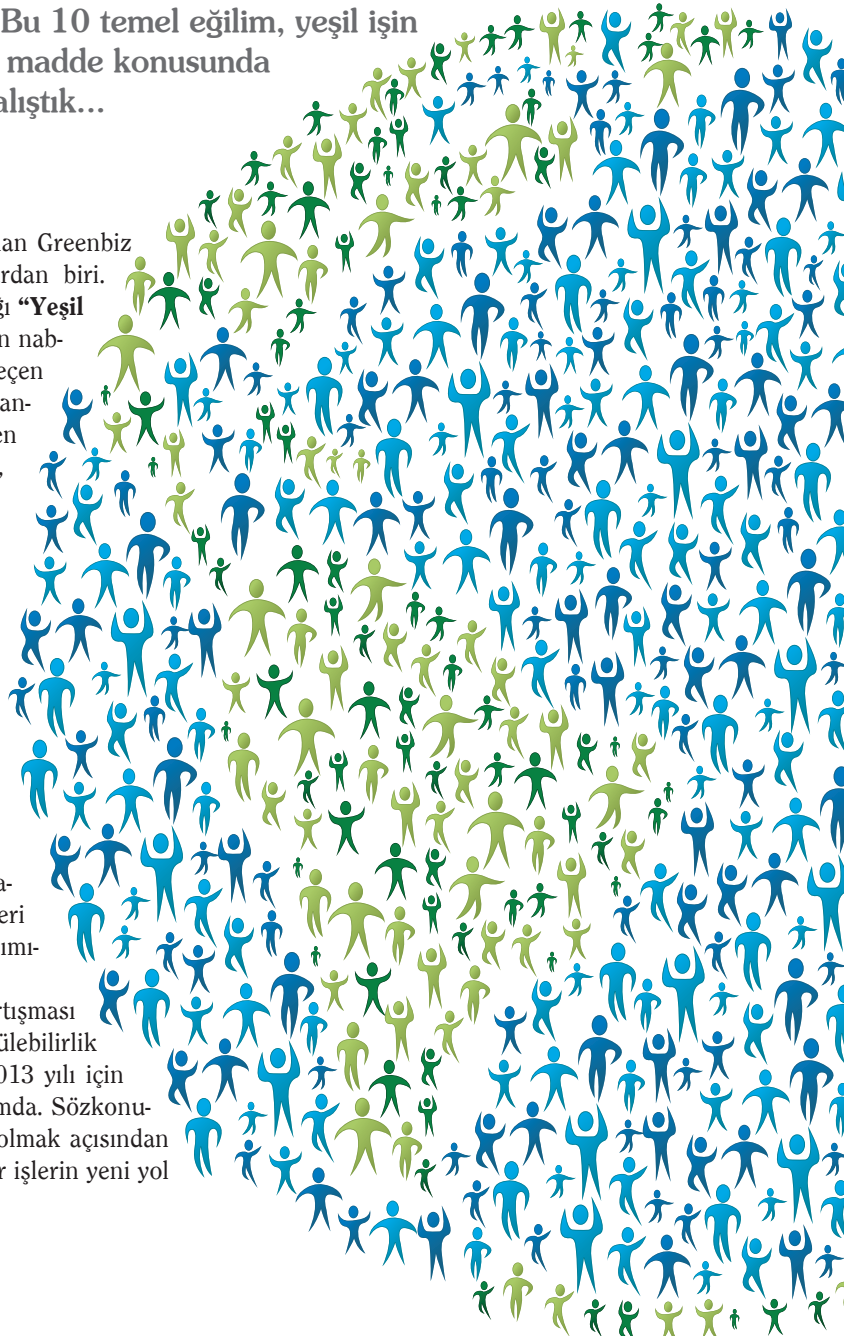
Sürdürülebilir İşte 10 Temel Eğilim

Doğayı yok ediyor olmanın bedeli ne? Sürdürülebilirlik raporları ne kadar işlevsel? Teknoloji bize nasıl imkânlar sunuyor? Yeşil İş konusunda son derece önemli bir otorite olan Greenbiz sitesi Yeşil İş'in Durumu 2013 Raporu'nda bu soruların cevabını arıyor. Bu 10 temel eğilim, yeşil işin geleceğini belirleyecek gibi. Biz de bu 10 madde konusunda gelişmeleri okuyucularımıza aktarmaya çalıştık...

Dünyanın en saygın yeşil iş sitelerinden biri olan Greenbiz başından beri dikkatle izlediğimiz kaynaklardan biri.

Amerika kaynaklı site uzun yıllardır yayınladığı **"Yeşil İş'in Durumu Raporu"**yla sürdürülebilir iş dünyasının nabzını tutuyor, temel eğilimleri saptamaya çalışıyor. Geçen yılki raporda ele alınan 20 şirketin altısının performansında düşüş gözlemleniyordu. Yeşil iş otoritelerinden biri olan **Andrew Winston**'un bu konudaki saptaması, sürdürülebilirlik konusundaki eforların hâlâ bireysel çabalarla veya büyük kurumlardaki bir veya iki ara departmanın çalışmalarıyla sınırlı oluşuydu. Yöneticiler sürdürülebilirliği hâlâ fiziki bir alan olarak algılıyorlardı. 2012'de Winston şöyle diyordu: **"Sürdürülebilirlik, inovasyon ve kalite gibi niteliksel bir iş olmalı."** Oldukça önemli saptamalar içeren 2013 Raporu'ndaki iyi haber ise şu: Şirketler artık yavaş yavaş sürdürülebilirlik çalışmalarını, kurallar öyle gerektirdiği için değil, bu etkinlikler söz konusu kuruluşları daha iyi bir şirket haline getirdiği için yapıyorlar. İyi şirketten kasıt ise giderlerin azalması, kalitenin artması, müşteri beklentilerinin karşılanmasıyla sınırlı değil. İşin içinde, inovatif ürün ve hizmetleri daha fazla geliştirmek ve ara birimlerdeki çalışan katılımını daha fazla sağlamak da var.

Geçen yıl bizler batan şirketler, çıkan şirketler tartışması içindeydik. Bu yıl ise batmak çıkmak bir yana, sürdürülebilirlik piyasasında yepyeni trendler tartışılıyor. Greenbiz, 2013 yılı için hazırladığı raporda 10 farklı trendi tespit etmiş durumda. Sözkonusu başlıklar oyunun kurallarını algılamak ve adapte olmak açısından önemli. İşte huzurlarınızda 10 maddede sürdürülebilir işlerin yeni yol haritası...

1 Sürdürülebilirlik Bir Risk Meselesi Haline Geliyor!

2012 yılının Ekim ayında **Bangladeş**'i vuran tropikal fırtına dünya kamuoyunu pek ilgilendirmede ama en az 23 kişi ölmüş, açık denizde ekmeğinin peşinde koşan bin balıkçı da kaybolmuştu. Medya bu felaketle pek ilgilenmedi ama ABD'nin doğu kıyılarını **Sandy Fırtınası** vurunca işler hızla değişti. Zira söz konusu bölge küresel ticaretin, medya ve finans kuruluşlarının ana merkezlerinden biriydi. Kasırgadan sonra bölgedeki otoyollardan hastanelere ve benzin istasyonlarına kadar her yapının tek tek tasarımı ve dayanıklılığı tekrar büyüteç altına alındı. Bu kalemlerdeki bozulmaların yeniden yerleştirmelerin ve yeniden inşalarının iş dünyasına olan faturasının on milyarlarca dolar olduğu ortaya çıktı. Bu, sadece Sandy kasırgasının maliyetiydi. Son dönemdeki orman yangınlarında 10 milyon hektarlık arazi kül oldu. Filipinler'de meydana gelen **Bopha tayfununda** 300 bin kişi evsiz kaldı. Şili'de 50 büyük orman yangını meydana geldi. Alevler Şili'nin güneyine ve merkezine kadar ilerliyordu. Binlerce ev boşaltıldı; milyonlarca dolarlık hasar meydana geldi. Rusya'daki bir ekstrem soğuk hava dalgası 650 kişiden fazla insanı öldürdü. Çin'de sağanak yağmur ve sellerden 2 milyar dolarlık hasar meydana geldi. ABD'de 2011'de 14, 2012'de 11 ekstrem hava olayı tespit edildi. Öte yandan bir senede sadece Sandy yüzünden meydana gelen ekonomik hasar 60 milyardan 100 milyar dolara çıkmıştı.

Burada mesele sadece doğal felaketler değil tabii ki. İklim değişikliği aynı zamanda enerji ve su kaynaklarına erişimi de etkiliyor. Ayrıca ürünlerin toksik olup olmaması gibi güvenlik sorunları hem kurum çalışanları hem de tüketici açısından da risk oluşturabiliyor. Henüz daha 2011 yılında **McKinsey Küresel Enstitüsü**'nün yaptığı araştırmaya göre tüketici bir orta sınıfın büyümesi aynı zamanda kaynak tedarikinde de sıkıntı yaşanması anlamına gelebiliyor. İşte bu yüzden şirketler artık iş riskleri arasına iklim değişikliğini de sokuyorlar. 2012 yılında **Dünya Ekonomi Forumu** tarafından kaleme alınan **Global Riskler 2012 Raporu**'na göre seragazi emisyonlarındaki artış artık gıda kıtlığı ve terörizmle aynı risk grubunda değerlendiriliyor. Bütün bu sayılan riskler tedarik zincirlerinin kurgusunu nasıl etkileyecek? Tüketiciler bozulma ve hasarların yarattığı sıkıntılara daha ne kadar tahammül gösterebilecek? Kurumları bekleyen eşas sorular bunlar. Bu yüzden firmalar artık sürdürülebilirliğin sadece çevre koruma olmadığını giderek daha fazla idrak ediyor.

Prof. Dr. Selahattin İncecik*

“Ekstrem Hava Olaylarıyla Artık Daha Sık Karşılaşacağız”

Atmosferik karbondioksit 1958 yılından bu yana hızlı bir artış göstererek Mayıs 2013'te 400 ppm seviyesini geçti. Bu gidişle bir kaç on yıl sonra 450 ppm seviyesini de hızla aşarak iklim krizleri ile daha sık karşılaşacağız. Aslında bu tehlikeli yükselmenin uyarı işaretleri uzun süredir kendisini gösteriyordu. Örneğin, Mauna Loa'daki ilk gözlem yıllarında CO₂ artışı yılda 0.90 ppm iken son on yılda, her yıl ortalama 2.07 ppm olarak gerçekleşti. Bu gelişmenin bedelini insan kaynaklı iklim değişimi ile artan fırtına ve aşırı seller, kuraklık, vb ekstrem hava olayları ile ödemeye başladı. Son 20 yılda dünyanın pek çok bölgesinde fırtınaların sayısında ve şiddetinde son derece çarpıcı gelişmeler meydana geldi. Örneğin ABD'nin New Orleans şehrini neredeyse yaşanmaz hale getiren 2005 yılındaki **Katrina** fırtınasından sonra ikinci en şiddetli ve maliyetli fırtınası Ekim 2012'de Atlantik kıyılarını vuran **Sandy**, ABD'ye tam 71 milyar dolara mal oldu. Şimdi ABD, Sandy'nin yol açtığı zararları kısmen de olsa onarmak üzere yeni destek projeleri yürürlüğe koydu. Ancak Güney Filipinler'de Aralık 2012'de meydana gelen **Bopha super tayfunu** can kaybı bakımından ülkeye büyük dramlar yaşattı. 1020 kişinin yaşamını yitirdiği Bopha tayfunu adeta Katrina fırtınasının benzeri oldu. Fosil yakıtlardan uzaklaşamayan dünyamız için 22. yüzyıl hiç de adil olmayacak.

* İTÜ Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi, Meteoroloji Mühendisliği Bölümü

2 Şirketler, Doğal Sermayeyi Dikkate Almaya Başlıyor!

Doğal sermayenin tanımını bir hatırlayalım önce: İnsanların sağlıklı yaşam güvenlik için gereksimim duyduğu birikimler bütünü. Bu birikimler bütünü gezegeenin her türlü sınırlı kaynağını kapsıyor. Henüz daha 1997 yılında araştırmacılar 17 farklı ekosistemin bütün biyosfere sunduğu hizmetlerin toplam bedelini 33 trilyon dolar olarak hesaplamıştı. Bu imkânların bugünkü güncel değerinin 47 trilyon dolar olduğu söyleniyor. Bu rakam ise bugünkü küresel gayrisafi hasılanın (69 trilyon dolar) üçte ikisinden fazlasına tekabül ediyor. İşte araştır-

macı yazar Tony Juniper'ın geçtiğimiz aylarda tartışmaya açtığı ve korunması için çağrı yaptığı değerler bütünü de buydu.

Doğal sermayeyle ilgili ilk ciddi tartışmaların **Rio +20 Konferansı**'nda başladığını söyleyebiliriz. Zirvede imzalanan **Doğal Sermaye Bildirisi (Natural Capital Declaration)**, doğal sermayenin değerlendirilmesi ve mali sistemlere adapte edilmesi için metodolojiler geliştirilmesini ve yatırım kararlarının doğal sermaye baz alınarak yapılmasını öngörüyordu. Bu, bir şirketin mesela erozyonla mücadele ya da su kalitesine

olan etkisini azaltmak için kredi kullanması anlamına gelebiliyor. Doğal Sermaye Bildirisi'ni 39 küresel sermaye kuruluşu da imzaladı. Bu kurumlar genel olarak Güney Amerika ve Avrupa merkezliydi. ABD'nin büyük bankaları ise bildiriye karşı mesafeli durdular. Lakin bu durumu daha ne kadar görmezden gelebilecekler, işte o meçhul.

3 Şirketler Taahhütlerine Bakıyor!

Neler neler bıraktık geride diyor ya, hani o şarkı. Yaklaşık 10 senelik bir periyoddan sonra büyük şirketler şöyle bir mazilerine bakıyorlar ve görüyorlar ki koydukları sürdürülebilirlik hedeflerini aşmışlar. Mesela küresel bir eviçi tüketim malları şirketi olan **SC Johnson**, seragazi salımını 2005 yılından yüzde 8 azaltma hedefini aşmış. ABD'li ünlü market zinciri **Safeway** ise cage-free (serbest dolaşım) tavuklardan üretilen yumurtaların raf payı hedefini yüzde 6-12 olarak belirlemişken, bu dilimi yüzde 15'e çıkarmayı başarmış. Peki bu durumda biz bu şirketleri alkışlayacak mıyız, yoksa "çıtayı alçakta tutmuşsunuz" mu diyeceğiz? Yani, bardağın yarısı dolu mu boş mu? Greenbiz raporu diyor ki aslında ikisi de yanlış. **Zira bardak küçük**. Dolayısıyla atılan adımlarla ne iklim değişikliğine deva olabiliyorsunuz, ne de kaynak kıtlığına. Bugüne gelindiğinde ise esas mesele bir yandan STK'lar, bir yandan tüketiciler, diğer tarafta her türlü medyanın gözü üzerinizdeyken bir adım sonrasında ne yapacağımız konusunda akıllıca kararlar vermeniz gerekiyor. Tabii bir de iddialı hedefler ortaya koyup tutturama-

yanlar var. Mesela Walmart 2005 yılında 10 yıl içinde enerji ihtiyacının tamamını yenilenebilir kaynaklardan sağlayacağını, sadece sürdürülebilir ürünler satacağını ve sıfır atık üreteceğini açıklamıştı. Nitekim 2005 öncesi açılan mağazalarda yüzde 10 oranında (1,5 milyon ton) karbon tasarrufu yaptı. Öte yandan 2012 yılına gelindiğinde açılan yeni mağazalarla artı 3,5 milyon ton karbon salımı yaptığı ortaya çıktı.

Bu yüzden şirketlerin bir sonraki adımlarını daha iyi düşünmeleri gerektiği bir kere daha ortaya çıkıyor.

4 Ticaret Tekrar Yerelleşiyor!

1990'lı yıllardan itibaren küreselleşme karşıtlarının bize sunduğu distopya şuydu: Zincir mağazalar ve dev AVM'ler bir tektipleşme dalgası yaratacak; şehirler, metropoller hantal AVM'ler arasında boğulacaktı. Bu öngörü belki kısmen tuttu ama dev çarşıların arasında küçük pazarlar da tekrar canlanmaya başladı. Web ve mobil teknolojilerin de buna epey yardımı oldu. Örneğin bir tür sarı sayfalar işlevi gören **yelp.com** sitesinde en küçük şehirlerdeki restoranlardan dişçilere kadar her konuda yardım alabiliyorsunuz. İlk olarak **America Online (AOL)** bünyesinde kurulmuş olan **Patch**'le de şehrinizin gündemini takip edebiliyor, fotoğraf indirebiliyor, tartışma odalarına girebiliyor ve mahalli işletmeler hakkında epey detaylı bilgi sahibi olabiliyorsunuz. Bu minvalde sürdürülebilirliği esas alan yerel kuruluşları destekleyen ağlar da var. Kuzey Amerika'nın en büyük yerel ekonomi ağlarından biri olan **BALLE (The Business Alliance for Local Living Economies)**, insanların temel ihtiyaçlarını karşılayabildiği, ekosistemle uyum içinde, birbiriy-le bağıntılı yerel ekonomilerin dahil olduğu bir şebeke oluşturmayı hedefliyor. Bu şebekeler arasında kendi ayrı para kurlarını kullananlar bile var. Öte yandan bu-

rada esas soru **“off shore üretim daha ucuz”** algısından, “yerel üretim şirketlerin toplam giderlerinde düşüş sağ-lıyor” fikrine geçilip geçilemeyeceği. **Apple**, ABD içinde üretilecek Mac bilgisayarları için 100 milyon dolarlık bir kaynak ayıracağını açıkladı bile.

Cem Birder*

“Kritik çözüm, ‘Kırsal Mutluluk’ Olabilir”

İklim değişikliği ve nefes alamaz hale gelen şehirlerin oluşturduğu risklere karşı dağınık yapılarda üretim modellerinin yeniden düşünölmeye başlaması fantezi sayılmamalı. Sosyal, kültürel değerlerinin yanında, dağınık yapılarda ekonomik açıdan bile sürdürülebilirlik şansı artık çok daha güçlü. Sürdürülebilirliğin şehre ait iş alanlarında içerdiği risklerden oldukça farklı olarak, kırsalda tarım ve gıda üretimi için sürdürülebilirliğin temel motivasyonlarına bir göz atalım. Yerel ekonomilerin güçlenmesi kırsal alanda sürdürülebilirlik için yeterli mi? Bence değil. Eğer köylü köyünde çaresizleştirilirken daha ısıltılı yaşamlara çekilmeye çalışılıyorsa, “daha iyisine layık” olduğu söyleniyorsa, yerel ekonomilere rağmen kırsalda

sürdürülebilirlik riski (artarak) devam ediyor demektir. Dönüm başına destekler, düşük faizli zirai krediler, daha çok sayıda güçlü traktör, süper-hibrid tohumlar, rant ve hatta turizmin çok ötesinde, sürdürülebilirliğin en önemli kriteri kırsalda köylünün yaşamını sürdürme isteğinin ve hayallerinin devam edebilmesi sağlamak. Sadece kendine yetebilirlik stratejileri ile değil, emeğini ve deneyimini ekonomik, sosyal ve kültürel boyutlarda zenginleştirmeye taşıyacak, çocuklarını

şehre göndermek zorunda kalmayacak, bulunduğu mekâna saygı ve sevgi ile bağlı köylülere ve köyleri yeniden yaratmak... Mesele zor ama iki temel yapı kritik değerleri ile çözüm yolunda adımlar atmamızı sağlayabilir: **Geleneksel Köy Mamul Ürünleri Üretimhanesi ve Köy Evi**. Yerel ekonomiler katma değerli mamul ürünler üretimi ile büyürken, çocuğu, genci, yaşlısı ile yerel kültür ve sosyal buluşmalara olanak sağlayacak mekânların hiç de büyük olmayan yatırımlarla, gönülden gönüle inşası hâlâ mümkün gibi görünüyor.

* **Toprak Ana Platformu Kurucusu**,

5 Entegre Raporlamaya Hazır Olun

2012 yılında yayınlanan Greenbiz raporundaki saptamalardan biri de artık **ISO 14001** (çevre kalite sertifikası) belgesi alan şirketlerin haber değeri taşımadığıydı. Uzun zamandır muhtelif kurumların sürdürülebilirlik raporları dolaşıma sunulmuş durumda. Dolayısıyla artık “X şirketinin sürdürülebilirlik raporu yayımlandı” haberi de pek bir mana ifade etmemeye başladı. Peki, neden? **corporateregister.com** sitesinin yayınladığı istatistiğe göre bir yıl içinde 5 binden fazla sürdürülebilirlik raporu yayınlıyor. Bu raporların çoğu da işlevsellikten çok uzak çünkü şirketler hem tüketiciler hem de çalışanlar açısından fazla bir mana ifade etmiyor.. Bu arada piyasanın ana unsurlarından biri olan emeklilik fonlarının asli sahibi ise şirket çalışanları. Bu yüzden patronların daha fazla şeffaflaşması da bir zorunluluk halini alıyor. İşte **Entegre Raporlama'nın (ER)** tam da bu noktada çare olması bekleniyor. Aynen dergimizin 26. sayısında Global Reporting Initiative'in (GRI) Yönetim Kurulu başkanı **Prof. Mervyn E. King**'in de belirttiği gibi yurttaş tüketicilerin, şirketlere yönelik talepleri her geçen gün daha da artıyor. Sivil toplum kuruluşları da şirketlerden kurumsal yurttaşlar olarak davranmasını bekliyorlar. Bu konuda 2012 yılında örnek uygulamalardan biri **Puma** markasından geldi. Geçtiğimiz yıl **Puma Çevresel Kârlar ve Kayıplar Hesabı** (Environmental Profit and Loss Account) başlıklı bir rapor yayınladı. Raporun konusu, tüm tedarik zincirinin gezegene yönelik çevresel maliyetinin değerlendirilmesi üzerineydi.

22-24 Mayıs tarihlerinde Amsterdam'da düzenlenen GRI 2013 konferansında, bu konunun çok sıkı bir biçimde tartışıldığını da hatırlatalım.

Geçtiğimiz yıl **Puma Çevresel Kârlar ve Kayıplar Hesabı (Environmental Profit and Loss Account)** başlıklı bir rapor yayınladı. Raporun konusu, tüm tedarik zincirinin gezegene yönelik çevresel maliyetinin değerlendirilmesi üzerineydi.

Bahar Keskin den Doelder*

“Entegre Raporlamaya Yaklaşıyoruz”

GRI konferansı sırasında yayımlanacak GRI Sürdürülebilirlik Raporlaması İlkelerinin 4. versiyonunun (G4), şirketleri ana faaliyetleriyle ilgili sürdürülebilirlik unsurlarını daha stratejik ve odaklı şekilde belirlemeye ve sadece “material” yani önemli ve öncelikli göstergeler hakkında raporlama yapmaya yönelteceği öngörülmüyor. Böyle olunca GRI raporlarının bir check-list'ten çıkıp, paydaşların beklentilerine cevap veren, iyi düşünülerek hazırlanmış, okuyucuda güven uyandıran, bilgilendirici yayınlar haline gelebileceğini öngörmek yanlış olmaz. Ürün ve hizmet tedarik zincirinde en önemli konulara odaklanarak hazırlanan raporlar örneğin bankacılık sektörü için verilen kredilerde çevresel ve sosyal etki değerlendirmelerine, gıda sektöründe insan ve çevre sağlığını göz önünde bulunduran tarımsal faaliyetlere ve inşaat sektöründe yeşil binalara odaklanacaktır. Ana iş faaliyetlerine odaklanan bir sürdürülebilirlik raporu da bu sayede entegre rapora daha da yaklaşmış olacaktır. Yeni nesil sürdürülebilirlik raporlarının hazırlanmasında “**önceliklendirme**” ve “**paydaş diyalogu**” daha da önem kazanacak, paydaşların beklentilerine karşılık vermek isteyen şirketler üst yönetimin desteğiyle stratejik kararlar alarak aksiyona geçmeye başlayacaklar. Bu da sürdürülebilirlik raporlarının PR amaçlı bir yayından çok, beklendiği üzere stratejik bir sürecin sonucunda ortaya çıkan “sonuç belgesi” olmalarını sağlayacak.

* Bahar Keskin den Doelder, CSR Consulting Turkey, Yönetici Ortak

6 Paylaşım Ekonomisi Yükseliyor!

Paylaşım ekonomisi aslında çok da yeni bir kavram değil. Artık evine CD alan ne kadar insan kaldı piyasada? Erişim ekonomisi veya işbirliği ekonomisi olarak da adlandırılan sistem giderek yaygınlaşıyor. Sunulan ürünler ya da hizmetler yeşil değil belki ama gene de fazla tüketimi, kaosu ve mesela gereksiz araba kalabalığı önlenabiliyor. Örneğin dünyanın en büyük araba kiralama ağlarından biri olan **AVIS**, 2000 yılında araba paylaşım şirketi **Zipcar**'a hissedar oldu. **Walmart** ve **Saatchi&Saatchi**'nin eski sürdürülebilirlik yöneticileri **Yerdle** isimli bir takas sitesi kurdular. 2011 yılında Zipcar daha fazla iş yaptıkça, 18-34 yaş grubu yetişkinlerin yüzde 30 daha az araba satın aldığı söyleniyor. Diğer tarafta bu tür oluşumlar bazılarının tavuğuna da kışt diyor. Mesela ABD'de taksi ve limuzin hizmetlerine temel oluşturan **Taksici Komisyonları /Birlikleri (Taxi Comission)** araba paylaşım ağlarının yaygınlaşmasından epey rahatsızlar. Öte yandan **Walmart** ve **Home Depot** gibi perakende zincirleri de arabaların hatta kıyafetlerin ödünç verilebildiği bir sistem kurmaya hazırlanıyorlar. Tamam, kiralamak ve paylaşmak yeni sahiplik değil belki ama çok sayıda sektörün de duruma hazırlıklı olması gerekiyor. Greenbiz bunları derken bizim aklımıza ise **Jeremy Rifkin**'in enerji interneti geliyor. Oturduğumuz binanın tepesine güneş aynası, yanına rüzgar gülü koyup akıllı şebekelerle elektrik alışverişi yapacağımız, şirketlerin keyfine mecbur olmaya-acağımız günler yakındır belki. Ne dersiniz?

Benimle Yolu Paylaşırsınız mı?
Birliktegit.com

Paylaşım ekonomisine dair yaratıcı çözümler Türkiye'de de ortaya çıkmaya başladı. Bilkent Üniversitesi iki girişimci, Cem Karasayar ve Metehan Yurt'un birliktegit.com adını verdikleri bir yolculuk paylaşım sitesi de bunlardan biri. Birliktegit.com aynı yerden aynı yere giden insanları birleştirerek bir otomobilde seyahat etmelerini sağlıyor. Bunun avantajları yolculukta harcanan benzin masrafını paylaşmak, trafiği rahatlatmak, temiz bir çevre için destek sağlamak.

Cem ve Metehan, her gün aynı yolu birbirlerinden habersiz farklı araçlarla aldıklarını farkettilerinde bu siteyi kurma kararı almışlar. "Üstelik her gün kendi araçlarınızda yalnız yolculuk yapmak sıkıcı ve pahalı" diyorlar. Site aracılığıyla yolculuk açabiliyor veya var olan bir yolculuğa katılabiliyorsunuz. Site sadece Türkiye'deki üniversiteliler için hizmet veriyor. Güvenlik nedeniyle Kullanıcılar sadece üniversite mailleriyle, bir başka deyişle genellikle "edu.tr" uzantılı olan mailler ile siteye üye olabiliyorlar.

7 Makineler Yeşil Yeşil Konuşuyor!

Artık bir makineler dünyasında yaşıyoruz. Her şey birbirine sensörlerle, alıcılarla, uydularla, kablolarla bağlı durumda. **Şeyler İnterneti'**nde 2,5 milyar telefon ve bilgisayar cihazı birbirlerine ağlarla bağlı. **Ericsson CEO'su Hans Vestberg**, "Şu anda rakamlar tam net olmamakla beraber 2020 yılına kadar birbirine bağlı araç sayısı 50 milyarı bulabilir" diyor Peki, bunun yeşille ne alakası var? Greenbiz Raporu "çok alakası var" diyor. Makineler arası iletişim sayesinde (Machine to Machine, kısaca M2M) kestirimci bakım (predictive maintenance) çalışmaları yapılabilir, enerji verimliliği sağlanabilir ve portföy yönetimi konusunda yeni uygulamalar geliştirebilir. M2M teknolojisiyle aynı zamanda ısıtma ve soğutma ilgili gereksiz çalışan araçlar kapatılabilir. Gerekli görüldüğünde de açılabilir. İnsan müdahalesi olmadan öngörü yapıp karar verebilen bu mekanik sistemler, **Microsoft**'un Washington Redmond'daki ana kampusunda konuşlandırıldı bile. M2M'in en çok kullanılacağı alanlardan biri de ulaştırma olacak. Örneğin **Ford Focus**'un elektrikli araçlarının içine yerleştirilen bir uygulama sayesinde sürücüler şarj durumlarını, mola yerlerini ve ısıtma-soğutma zamanlarını önceden programlayıp takip edebiliyorlar. M2M sistemlerinin lojistik sektörüne uyarlanmasıyla turların boşa vakit kaybetmeleri engellenebilir, araç başına yılda 3600 dolarlık yakıt tasarrufu yapılabilir ve kurumlarda zaman akşamı yaşanmadığı için şirketlerin güvenilirliği de artabilir. M2M teknolojilerinin tam etkin olabilmesi için biraz daha zamana ihtiyaç var ama hangi sektör olursa olsun, M2M hazır olması gerektiği kaçınılmaz.

M2M, Vodafone'la Türkiye'de İlk Kez Elektrikli Araç Pazarında

Makineler arası iletişim, sürdürülebilir bir kent yaşamı ve yönetimi için gerçekten önemli olanaklar sunuyor. Bu yılın Ocak ayından itibaren Vodafone Türkiye de, İş Ortağım projesi çerçevesinde, M2M teknolojilerine ilişkin global bilgi birikimini, "Elektrikli Araçlar Şarj Sistemleri" alanında, Türkiye'nin en yaygın ve en hızlı elektrikli araç şarj istasyonu ağına sahip operatörü **Eşarj**'in hizmetine sunarak önemli bir işbirliğine imza attı. M2M teknolojilerinin Türkiye elektrikli araç sektöründe ilk defa kullanıldığı bu örnek işbirliği sayesinde, Eşarj elektrikli araç şarj istasyonlarının kullanımında %100 verimlilik imkânına kavuştuğu duyuruldu. İşbirliği kapsamında, şarj istasyonları ile araçlardaki navigasyon sistemleri arasında M2M teknolojileri vasıtasıyla bağlantı kurularak, şarj ünitesi kullanan kişilerin elektrikli araçları için en yakın istasyonu görmelerine, konum ve uygunluk bilgisi

almalarına fırsat sağlanıyor. Vodafone İş Ortağım sunduğu M2M altyapısı sayesinde; şarj işlemleriyle ilgili her türlü ihtiyaçlarını mobil bir şekilde gidermelerini sağlayarak Eşarj müşterilerinin hayatını kolaylaştırıyor. Sistem ayrıca; Eşarj'ın müşteri bilgilerini M2M altyapısıyla kolayca görüntüleyip, bunlara daha hızlı ve aktif yanıt vermesine olanak sağlayarak, iş süreçlerinde verimlilik ve tasarruf sağlıyor. "Türkiye iş dünyasını mobilize geleceğe hazırlamayı hedefliyoruz" diyen Vodafone Türkiye Kurumsal İş Birimi'nden Sorumlu İcra Kurulu Başkan Yardımcısı Engin Aksoy, "İş dünyasının sürdürülebilir gelişimde yarattığı yeni hizmet ve iş modelleriyle mobil iletişimin, özellikle de M2M teknolojilerinin lokomotif rol oynadığını" belirtiyor ve ekliyor: "Yapılan projeksiyonlar, 10 yıldan az bir süre zarfında M2M teknolojileri vasıtasıyla 50 milyar cihazın birbiriyle konuşabileceğini ortaya koyuyor. Araçlardan, ev ve ofislerdeki cihazlardan

gelen sinyallerle her türlü işlemin uzaktan kontrolünü sağlayan bu teknolojiler sayesinde, hemen her sektörde, tüketici ihtiyacını zamandan ve mekândan bağımsız, mobil yöntemlerle karşılamak üzere yeni ürün ve hizmetlerin gelişimine tanıklık ediyoruz. Biz de Vodafone İş Ortağım çatısı altında mobil iletişim tabanlı akıllı teknolojileri her gün daha fazla şirket için erişilebilir kılmak ve Türkiye iş dünyasını mobilize geleceğe şimdiden hazırlamak üzere, M2M alanındaki ekonomik ve yenilikçi çözümlerimizi her ölçekten firmaya ulaştırmak üzere yoğun bir şekilde çalışıyoruz. Eşarj ile gerçekleştirdiğimiz işbirliği, M2M teknolojilerinin Türkiye'de ilk kez elektrikli araç sektörüne entegre edildiği ortaklık olarak bizler için çok değerli."

8 Sürdürülebilirlik ve App Çılgınlığı

Şu sıralarda güncel bir bilgisayar, akıllı telefon vs. sahibi olanlar biliyorlar ki, her şey için bir aplikasyon var. **greenMeter** isimli aplikasyon kullandığımız arabanın yakıt ve güç kullanımının dökümünü çıkarabiliyor. Ondan sonra da sizin sürüş verimliliğinizi analiz ediyor. **JouleBug**, isimli mobil oyun, enerji israfını önlemeyi başardığımız zaman sizi ödüllendiriyor. **AirStat.us** tamamen ücretsiz olarak şehrinizin hava kalitesini ölçüyor. 2012 yılında Kaliforniya'da hizmet birimlerinde enerji sarfiyatını takip edebilmek için geliştirilen **Green Button** yazılımı **Beyaz Saray**'da da kullanılmaya başlandı. Ampulünü değiştirecekler için **lighthbulbfinder** gibi asistanlık yapan programlar ya da **goodguide** gibi ürünlerin çevresel, toplumsal sıhhi performansını ölçen yazılımlar da emrimize amade. Akıllı şebekeler, paylaşım ekonomisi, M2M teknoloji-

si... Bunların hepsinin esas çalışma prensibi büyük data transferine dayanıyor. Depolanan, alınan, gönderilen bütün bu bilgiler en az güçle en kullanışlı olana ulaşmayı amaçlıyor. Artık bizlerin enerji, su, zehirli atık veya karbon gibi kalemleri etkin bir biçimde izini sürmeye, takip edilmeye, ölçülmeye ve dolaşımını optimize edilmeye ihtiyacımız var. Bütün sosyal platformların anası facebook harekete geçti bile. Facebook, Google'un "Enerji Çarı" olarak tanınan **Bill Wehl**'i transfer etti. Wehl'in görevi Facebook'un devasa ağındaki bireylerin çevre dostu davranışlarından fayda sağlamanın bir yolunu bulmak. Facebook bunu başarırca küresel yeşil marketlerin önü epey açılacak demektir. Hemen sonuca varmak için belki erken ama potansiyel her zaman var.

Facebook'un, Google'dan transfer ettiği Bill Wehl'in görevi Facebook'un devasa ağındaki bireylerin çevre dostu davranışlarından fayda sağlamanın bir yolunu bulmak.

App'le Dünyanın En Kirli Haritasını Yaratıyorlar!

Tüm dünyada 100 ülkede faaliyet gösteren Let's do it! World Cleanup: Let's clean the world together! (Haydi Dünyayı Birlikte Temizleyelim) hareketi, mobil aplikasyonu, çevresel kirliliği harita üzerinde işaretlendirerek, son derece önemli bir görsel farkındalık yaratmayı başarıyor. Türkiye'de de gönüllüler aracılığıyla faaliyet gösteren bu sivil toplum hareketinin internet sayfasına girerek, mobil aplikasyonu akıllı telefonunuza indirmeniz mümkün. Sonrasında, gördüğünüz her çevre kirliliğini harita üzerinde anında görüntülemeye başlayabiliyorsunuz. Şimdiden Türkiye haritası üzerinde 74 noktada çöpler işaretlenmiş bile.

Hareket tabii ki sadece kirlilikleri görüntülemekle yetinmiyor. Belediyeler ve gönüllülerle beraber bir temizlik hareketi başlatmayı amaçlayan Let's do it! Türkiye, 11 Mayıs'ta ülkenin dört bir yanında çevresel kirlilikle mücadele için sahalara çıktı.

<http://letsdoitturkiye.blogspot.com/>
<http://www.letsdoitworld.org/>

9 Yatırımcılar İçin Yeşilden Başka Yol Kalmıyor

Yirmi yıldır sürdürülebilir iş dünyasının “Kutsal Kâsesi” yatırımcıları angaje edebilmek oldu. Birçok şirket yöneticisi, çevresel ve toplumsal fayda gözetilerek yapılan işlerin işletme yönetimi, tedarik zincirleri ve insan idaresi başlıklarındaki riskleri azaltabileceklerini ve üstüne bir de rekabet avantajına sahip olabileceklerini anlatmak için durmadan uğraştılar. Böylece yatırımcılar paralarını yeşile koyarak şirketlerin sürdürülebilirlik rotasına daha güçlü girmesini sağlayacaklardı. Diğer şirketler de aynı kaynaklardan yararlanabilmek için kendilerine çeki düzen vermek zorunda kalacaklardı. Teorik olarak olayların böyle gelişmesi gerekiyordu ama olmadı, olamadı. Çok az sayıdaki yatırımcı sürdürülebilirliğin uygun bir yatırım olduğunu idrak etti. Duruma ilk uyananlar, iddialı **sosyal sorumlu yatırımcılar** oldu. Ancak son süreçte iklim değişikliği kaynaklı riskler (ileride Sandy fırtınasından bu minvalde çokça sözedilecek gibi) görünür hale geldikçe, yatırımcıların da ürkekliği ve kararsızlığı biraz zayıfladı. Sürdürülebilirlik nihayet bir “zorunluluk” haline gelmek üzere. **Uluslararası Maliyeciler Federasyonu** (International Federation of Accountants) finansal verilerin toplanmasında yapılan bir hatanın firmanın ekonomik dengesini bozabileceği şartlarda bilginin de yatırım olduğuna işaret ediyor. Avrupa’da şu an 500 milyon dolarlık hisse karbon optimize hale gelmiş durumda. Avustralya merkezli emeklilik fonu **VicSuper**’in 2010 milyon dolarlık bir karbon-etkin portfolyosu var. 2010 yılında **ABD Menkul Kıymetler ve Borsalar Ko-**

misyonu (SEC) şirketlerin iklim değişikliği kaynaklı risklerini beyan etmeleri için bir talimatname yayınladı. Şirketlerin mali yöneticileri, yani CFO’ların iş yükü hiç olmadığı kadar arttı. Muhasebe bölümlerinin bu çağrıya tepkisi basmakalıp, yatırımcılara kesinlikle hitap etmeyen metinler hazırlamak oldu. Nihayet 2012 yılında sahneye **Sürdürülebilir Maliye Standartları Kurulu (SASB)** çıktı. SASB, **çevresel, toplumsal ve yönetim (ESG)** kalemlerini de kapsayan bir raporlama çerçevesi oluşturmaya çalışıyor. Nihai hedefi SEC’in yeni standartlarını halka açık bütün şirketler için geçerli hale getirmek. Evet, yeni çerçeveler oluşturmak, yeni standartları kabul etmek, altına imza atmak önemli ama bu standartların bütün yatırımcılar için gerçekten kapsayıcı olup olmayacağı ciddi merak konusu. Bu noktada Bloomberg’in 300 bin veri terminalinden sürdürülebilirlik verilerine erişim sağlamanın mümkün olduğu haberini görünce içimiz rahatlayabilir. Geleneksel şirketler, parayı idare eden yöneticileri ile sürdürülebilirlik birimlerini birbirinden ayırtmak için uğraşadursun, artık bugün Bloomberg terminallerinden 3 bin küsur şirketin **çevresel, toplumsal ve yönetim** konusundaki kapsamlı verilerine ulaşmak mümkün. Yatırımcılarla paylaşılacak enformasyonun giderek daha standart hâle gelmesi ve idari birimlerin ESG konusuna artan ilgisi, patronların kaçak görüşmesini epey zorlaştıracak gibi görünüyor.

CEO ve CSO Arasında Kim var?

Sürdürülebilirlik bir takım oyunu ve kurumun her bir parçası sürecin işine katılmadığında sonuç almak çok zor. Ancak **Chief Sustainability Officer (CSO)** olarak bilinen Sürdürülebilirlik Yöneticilerinin varlığı ve hangi düzeyde raporlama yaptıkları da son derece önemli. 2005 yılında yapılan bir araştırma (Bob Willard, 2005, The Next Sustainability Wave: Building Boardroom Buy-In) dünyanın en büyük 150 şirketinin neredeyse tümünün Başkan Yardımcılığı düzeyinde bir CSO'su olduğunu gösteriyor. David Schatsky'nin 2012'de Green Research'te yayınlanan araştırması "Annual Sustainability Executive Survey, 2012" ise, kurumsal sürdürülebilirlik yöneticilerinin çoğunluğunun, kurumsal hiyerarşide CEO'dan iki basamak aşağıda olduğunu, dolayısıyla tepe yönetime raporlamayı bir üst düzey yöneticinin yaptığını ortaya koyuyor.

10 Sürdürülebilirlik Takım Oyunu Oluyor!

Sürdürülebilir iş ortamı epey bir hareketli, bu doğru ama rahatsız edici durum şu ki sürdürülebilirlik departmanına yapılan full-time eleman alımlarında zirve yaşanmış çok oldu. 2000 yılında ilk atılımlar başladı. 2008 yılında sürdürülebilirlik departmanına eleman alma konusunda dünyada bir rekor kırıldı. 2012'de ise bu rakam birdenbire düştü. Peki eğer şirketler sürdürülebilirlik konusunda daha çok efor sarf ediyorsa bu düşüş niye? Çan eğrisinin tepesine ulaştık, şimdi de düşüyor muyuz? Ancak durum düşünüldüğü gibi olumsuz değil. Burada esas sebep sürdürülebilirlik çalışanlarının artık diğer birimlere dağılmaya başlamış olması. Diğer bir deyişle, şirketlerde yeşil çalışan arıyorsanız, sürdürülebilirlik ofisine değil, in-

san kaynakları, satın alma ve üretim departmanlarına bakacaksınız. Bu durum aynen 1990'ların kalite yönetimi dalgasına benziyor. Hatırlarsanız Japonya'nın özellikle üretim ekonomisinde ABD'yi sollamaya başladığı yıllarda Amerikan şirketleri birdenbire "**toplam kalite yönetimi**" departmanları kurdular. Bu birimlere getirilen yöneticiler kademeli olarak genel müdür yardımcılığına kadar yükseldiler. Bütün ekonomi dergilerinde kalite yönetimi makaleleri yayınlanıyordu. Son günlerde kalite yönetimi üzerine konuşan yok belki ama kalite yöneticileri ortadan kalkmış değil, sadece diğer departmanlara dağılmış durumdalar. Aynı durum sürdürülebilirlik için de geçerli. Ne de olsa bu bir takım oyunu... ○

Konca Çalkıvık
İş Dünyası ve Sürdürülebilir
Kalkınma Derneği Genel
Sekreteri

İnovatif Sürdürülebilirlik Yarışması “En İyi Uygulamaları” Ortaya Çıkaracak

İnovasyon, pek çok şirketin kriz dönemlerindeki can simidi oldu. Günümüzde ise kriz ve durgunluk dönemlerinde ayakta kalabilmenin yegane yolu sürdürülebilirlik. Kısa dönemli tasarruf önlemlerinden uzun vadeli sürdürülebilirlik stratejilerine geçebilen şirketler inovasyon ve sürdürülebilirliği bir arada götürüyor ve istediği sonuçlara ulaşıyor.

Yönetim otoriteleri, **Ram Nidumolu, C.K. Prahalad ve M.R. Rangaswami**'nin 30 büyük şirketle yaptığı ve Harvard Business Review dergisinin 2009 Eylül sayısında yayınlanan araştırmaya göre, sürdürülebilirlik, hem kâr, hem ciro anlamında kazanç getiren organizasyonel ve teknolojik inovasyonların temeli. Çevre dostu olan şirketler, maliyetlerini düşürüyor, girdilerini azaltıyor. Çevre dostu çözümlerle daha kaliteli ürünler yaratıyor, yeni iş modelleri ortaya çıkıyor. Özetle, sürdürülebilirlik günümüzde rekabetin en önemli unsurlarından biri.

Sürdürülebilirliğin gündeme gidecek daha fazla geldiği dönem ise 1980'ler... 20. yüzyılın sonlarında doğal kaynakların sınırlı olduğu ve ekonomik sistemin aynı zamanda toplumsal sorunlara çözüm olamadığı farklı platformlarda dile getirilmeye başlandı.

Sürdürülebilir Kalkınma “Ortak Geleceğimiz”

Sürdürülebilir kalkınma kavramı ise ilk defa 1987'de Çevre ve Kalkınma Dünya Komisyonu'nun “Ortak Geleceğimiz” raporunda yer

aldı. **Brundtland Raporu** olarak da bilinen bu raporda gelecek kuşaklara yapılan vurguya ek olarak tanımlamalar arttı ve çeşitlendirildi. SKD olarak biz sürdürülebilir kalkınmayı, insan yaşamının gereksinimleri ve doğal kaynakların sürdürülebilirliği arasında bir denge kurularak, ekonomik, çevresel ve toplumsal boyutlarıyla bugünden geleceğe uyumlu bir programlama yapılmasını amaçlayan bütünsel bir yaklaşım olarak tanımlıyoruz. Benzersiz, yeni ve yaratıcı fikirlerin ticari bir faydaya dönüştürülme süreci olarak tanımladığımız inovasyonu ise, sürdürülebilir kalkınmanın gerekli ve önemli bir unsuru olarak görüyoruz.

Bizim için inovatif sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kalkınmaya somut anlamda katkı sağlayacak ürün/hizmetlerin üretim, yönetim ya da süreçlerinin yenilikçi ve özgün bir yaklaşımla ele alınmasını ifade ediyor. Bu yaklaşımla birlikte yenilikçi ürün ve hizmetler, toplumsal, çevresel ve ekonomik anlamda bir fayda sağlamayı amaçlıyor. Bu ürünler, değer yaratan, çevresel, ekonomik ve sosyal bakımdan sürdürülebilir olan orijinal fikirlerin ticari bir faydaya dönüştürülmüş hali olarak tanımlanabilir.

İyi Uygulamalar Yaygınlaşacak

SKD olarak sürdürülebilir kalkınmanın iş dünyası için bir risk değil fırsat olduğunu temel alıyor ve 43 üye firmamızla iyi uygulamaların yaygınlaştırılmasını amaç

ediniyoruz. Bu fırsatlardan bir tanesi olarak inovasyon ve sürdürülebilir kalkınma ilişkisini mercek altına aldık. **İnovasyon Çalışma Grubumuz** “İnovatif Sürdürülebilirlik Uygulamaları Yarışması”nı hayata geçirdi. Yarışma; özel sektörün, çevreye, ekonomiye ve topluma katkısını artıracak inovatif projeleri ortaya çıkartma ve geliştirilmesine destek verme hedefiyle yürütüldü. inovatif uygulamalarla sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunan iyi uygulamaların ödüllendirmesi ve bu yolla yaygınlaştırılması amaçlandı. Yarışmaya, KOBİ ve büyük ölçekli firmaların 2011 yılından sonra gerçekleştirdiği ve sonuçlarını aldığı en iyi uygulamalar katıldı. 18 Mart itibarıyla başvuruları almaya başladık ve Nisan sonunda başvuru süreci sona erdi. Ön eleme ve teknik değerlendirmenin ardından Mayıs ayı ortasında finalistler açıklandı. Yarışmanın ödülleri, Haziran ayında yapılacak törenle sahiplerine verilecek. Bu nedenle kazananlarla ilgili bilgiyi EKOIQ'nun Temmuz sayısında açıklayabileceğimiz (Yarışmayla ilgili tüm bilgilere www.tbcsd.org ve www.inovatif-surdurulebilirlik.org sitelerinden erişilebilir).

Son olarak yaz aylarıyla ilgili küçük bir hatırlatmada bulunmak istiyorum. Bu yazın çok sıcak geçeceğine dair tahminler var. Enerji ve su kullanımında dikkatli olmakta fayda görüyoruz. Çünkü küçük tasarruflar sürdürülebilir bir geleceğin temelini oluşturacak.

Doğa geri almadan

Yaşanabilir bir dünya için şarkımıza eşlik eden ve gücümüze güç katan gönüllü kalabalıklara teşekkür ediyoruz.

Projemiz ile ilgili detaylı bilgi almak için lütfen www.yesilbilgi.org adresimizi ziyaret ediniz.

 **YEŞİL BİLGİ
PLATFORMU**
www.yesilbilgi.org

Üye Şirketler

Destekleyenler

Hasankeyf'ten Amazon'a Uzanan Çılgılık

Hasankeyf'in Ilısu Barajı'yla yok olmaması için verilen mücadele, 2000'li yılların başından beri devam ediyor. Geri döndürülemez çevresel, sosyal ve kültürel sonuçlar doğuracak benzer bir proje de Belo Monte Barajı'yla Amazonlar'da hayata geçirilmek isteniyor. Projelere karşı çıkanlar ve mağdurları ise 2012 yılında güçlerini Damocracy adlı bir hareket kurarak birleştirdiler...

 Balkan TALU

Bu yıl Ocak ayında, Türkiye'deki çevre hareketi son yıllardaki en büyük zaferlerinden birini kazandı. Doğa Derneği, 10 Ocak tarihinde bize Hasankeyf'te yapılması düşünülen **Ilısu Barajı**'yla ilgili yürütmeyi durdurma kararı alındığını müjdeliyordu. Danıştay 14. Dairesi, Ilısu Baraj Projesi'nin Çevre Etki Değerlendirmesinden (ÇED) muaf tutularak inşa edilmesine karşı dava açan TMMOB Mimarlar ve Peyzaj Mimarları Odaları'nı haklı bulmuştu. TMMOB Mimarlar Odası ve Peyzaj Mimarları Odası, geçen yılın Mayıs ayında yeni bir dava açarak Başbakanlığın Ilısu Barajı ve HES projesine ilişkin bu genelgesinin 7. maddesinin iptal edilmesi ve öncelikle yürütmeyi durdurma kararı alınmasını talep etmişti. Nihayet 2013'e gelindiğinde Danıştay 14. Dairesi, davacıları haklı bularak Ilısu Barajı projesine ÇED zorunluluğu getirilmesi ve yürütmenin durdurulması kararı aldı. Karar, davacı odalara 7 Ocak 2013 tarihinde tebliğ edildi.

Hasankeyf Bizi Özgürleştirecek

Özellikle **Doğa Derneği**, bugüne kadar Hasankeyf'e dair çok uzun soluklu bir kampanya yürüttü. Kampanya popüler kültür

simalarından medya mecralarına kadar büyük destek gördü. Popüler kültür demişken Sezen Aksu'dan, Tarkan'a, Şivan Perwer'den Kibariye'ye, Yıldız Kenter'den Erkan Oğur'a kadar uzanan bir yelpazeden bahsediyoruz. Sezen Aksu "İzmirliyim Hasankeyf'te Doğdum" diyordu. Tüm dünyada özgürlüğü aramış ve henüz bir nihayete erememiş olan Şivan Perwer, Hasankeyf'te özgürleşeceğini söylüyordu umutla. Kibariye bu dünyaya misafir gelmiş, yola Hasankeyf'ten çıkmıştı her zamanki tevazusuyla. "Sadece bir ömürlük misafirim ben" diyen Erkan Oğur ise Hasankeyf'i batıramazsınız, diye feryat ediyordu. Neden? Çünkü "Ben Anadolu'yum" diyen Yıldız Kenter, 15 bin yıldır Hasankeyf sahnesindeydi. Tarkan ise Doğa Derneği'ne destek olmak için "Uyan" isimli parçayı bestelemişti. Parçanın kaydına Orhan Gencebay da sazıyla destek veriyordu.

Doğa Derneği'nin Hasankeyf kampanyası sadece Türkiye'ye ait bir kampanya değildi şüphesiz. Zira, doğal kültürel varlıkları tehdit eden barajlar açısından baktığımızda, küresel bir sorunla karşı karşıya olduğumuz açık. 20-22 Haziran 2012'de Brezilya'da toplanan Rio+20 Konferansı sırasında bizim bugün HES adıyla kodladığımız barajlar ve hidroelektrik santraller, iklim değişikliğinin de ilacı olarak lanse ediliyordu. Halbuki bizzat Rio Zirvesi'nin toplandığı Brezilya'daki **Belo Monte** Barajı da bölgedeki hem doğal hem de kültürel yaşamı tehdit ediyordu. Bu arada HES'lerin, en azından mevcut sorunlu haliyle, yeşil ekonomiye, sürdürülebilirliğe dahil edilmesi fikri Doğa Derneği ekibinin hiç hoşuna gitmemişti. Rio'nun yarattığı hayal kırıklığından ötürü toplanan alternatif iklim zirvesinde, Doğa Derneği ve Amazonwatch bir araya gelerek Democracy adlı bir oluşum başlattılar.

15 Bin Yıllık Beşik

Aslında Hasankeyf'teki Ilısu projesi, 1950'lerden beri tasarımı halinde. Ilısu Barajı Türkiye için tasarlanan toplam 4 bin HES projesinin en büyüğü olarak biliniyor. Bu proje bugüne kadar üstüne hiçbir baraj kurulmamış olan Dicle Nehri'nde

inşa edilecek. Baraj toplam 310 km²lik bir yüzölçümünü kaplayacak. Bu durum ise Malta büyüklüğündeki bir alanın tamamen sular altında kalması anlamına geliyor.

100 yıldan az ömrü olan bir baraj uğruna on binlerce insan yerinden edilecek. Bu arada Dicle kıyısında kritik öneme haiz çok sayıda habitat tahrip edilmiş olacak ve Mısır Kartalı, yumuşak kabuklu kaplumbağa ve leopar sazanı gibi çok sayıda endemik tür de yok olacak. Mezopotamya medeniyetler tarihi içinde Hasankeyf, Osmanlılar'dan önce **Selçuklular, Artuklular ve Eyyubiler**'e de ev sahipliği yapan ve 15 bin yıllık geçmişe sahip olan bir bölge. 1101 yılında Selçuklu sultanı Melikşah'ın komutanlarından Artuk'un oğlu Sökmen bu tarihte Hasankeyf'e yerleşerek Hasankeyf Artuklularının temelini atmış. Diyarbakır Selahaddin Eyyubi tarafından 1183'te fethedilince bölgenin idaresi Hasankeyf Artuklularına bırakılmış. Artuklular 1232 yılında yıkılınca idareyi Eyyubiler devralmış. 1260 yılında Eyyubi sultanı Takyeddin Abdullah ise Hasankeyf'i Moğol istilasından geçici olarak kurtar-

Damocracy oluşumuyla beraber yapılan çok sayıda eylem ve etkinlik ise ses getirdi diyebiliriz. Dünya medyası birden, Hasankeyfli köylülerle Amazon'un Xingu yerlilerini aynı karelerde gördü.

Brezilya'da yapılması planlanan Belo Monte Barajı, Amazon'un bir kolu olan Xingu Nehri üzerine inşa edilecek. Eğer proje devam ederse, nehrin yüzde 80'inin yatağı değiştirilmiş olacak. Projeyi protesto edenler, "Nehirler Yaşam İçin" sloganını her yere yazıyorlar...

mayı başarmış. Ancak 1301'de Hasankeyf gene de Moğol yıkımından nasibini almış. Artuklular'dan günümüze kadar ulaşan nadir eserlerden birinin vadideki meşhur taş köprü olduğu söyleniyor. Vadide, özellikle Eyyubiler'e ait, Ulu Cami, El Rızk Camii ve Kızlar Camii gibi eserler de yer alıyor. Ayrıca Hasankeyf, 1462-1482 yılları arasında Akkoyunlular'ın da idaresi altında kaldığından, ünlü hükümdarlardan Uzun Hasan'ın oğlu Zeynel Bey'in türbesi de Hasankeyf'te yer alıyor. Bütün bu özelliklerinden ötürü Hasankeyf, UNESCO'nun 10 maddelik Dünya Mirası kriterlerinin dokuzunu karşılıyor. Ancak Hasankeyf'in Dünya Mirası ilan edilmesi için devletin UNESCO'ya başvuru yapması gerekirken, bugüne kadar hiçbir hükümetin böyle bir girişimde bulunmaması da dikkat çekici.

Ormansızlaşma Hızlanacak

Brezilya'da yapılması planlanan Belo Monte Barajı, Amazon'un bir kolu olan **Xingu** Nehri üzerine inşa edilecek. Eğer proje devam ederse, nehrin yüzde 80'inin yatağı değiştirilmiş olacak. Bu müdahale de bölgede çok ciddi bir kuraklık tehlikesini getirecek. Barajın yaklaşık 668 kilometrekarelik bir alanı sular altında bırakacağı düşünülüyor. İnşaat bittikten sonra ise yaklaşık 20 binden fazla insanın yerinden

edileceği tahmin ediliyor. Bu arada baraj inşaatı devam ederken, Xingu bölgesinde ortaya çıkan istihdam olanakları da Belo Monte'yi büyük bir cazibe merkezi haline getirecek. Bölgeye yaklaşık 400 bin kişilik bir göç dalgası bekleniyor. İnşaat sürerken 40 bin kişiye istihdam sağlanacağı öngörülüyor. Buradaki esas soru ise baraj inşaatı bittikten sonra ne olacağı, çünkü sadece 2 bin kişinin kalıcı iş sahibi olabileceği hesaplanıyor. En korkulan cevap ise Amazon'un ormansızlaşmasında en büyük katkı sahibi olan kaçak hayvan çiftçiliği (**cattle ranch**) ve tomruk imalatı için yapılan kaçak ağaç kesimleriyle (**illegal logging**) ilgili hiçbir önlem alınmaması.

Damocracy oluşumuyla beraber yapılan çok sayıda eylem ve etkinlik ise ses getirdi diyebiliriz. Dünya medyası birden, Hasankeyfli köylülerle Amazon'un Xingu yerlilerini aynı karelerde gördü. Meramları, Amazon ve Mezopotamya medeniyetine ait iki önemli dünya mirasının yok edilmemesiydi. Bu nedenle Damocracy Hareketi, bildirisinde Ilısu ve Bela Monte gibi büyük ve yıkıcı barajların temiz enerji olarak pazarlanmasından duyulan rahatsızlığı vurgulayarak küresel bir çağrı yapıyor. Hatta hareketin internet sitesi **damocracy.org**'da Tayland ve Meksika gibi ülkelerdeki HES karşıtlarına da destek veriliyor.

Bu noktada belki küçük bir parantez açmakta fayda var. Ilısu Barajı'nın kurulu gücünün 1200 mw olması öngörülüyor. Bu barajın tasarım tarihi çok eski ve devlet barajı GAP Projesi'nin en önemli ayaklarından biri olarak görüyor. Baraj bittiği zaman HES kaynaklarıyla elde edilen enerji pastasında toplam yüzde 10'luk bir dilimi temsil edecek. Ayrıca proje kapsamında 121 bin hektarlık bir alanda sulama yapılması da öngörülüyor. Belo Monte Barajı'nda ise 4571 mw'lik bir kurulu güç öngörülüyor. Buradaki esas soru ise şu; AB aslında HES'leri yenilenebilir enerji sınıfına dahil ediyor. Hatta Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) kurulu gücü 15 mw'yi geçmeyen barajlar için yeşil kredi veriyor. Ancak EBRD bir yandan da, kurulduğu bölgenin hem doğal hem kültürel mirasını tehlikeye atan bu

tür devasa projeleri, yenilenebilir enerji projeleri kapsamına almıyor. Dolayısıyla bizler de Damocracy'den esinlenerek şu soruyu sorabiliriz belki: Ilısu ve Belo Monte gibi projelerin sürdürülebilirlikle, yeşil ekonomiyle bir bağı yokken, bu küresel yeşil badana operasyonu nereden yürütülüyor? Halbuki “yeşil badana” konusunu işlediğimiz sayımızda ne demiştik? Yeşil badana, gerçek sürdürülebilirlik projelerini de tehlikeye atıyor. Şu anda Ilısu Barajı için yürütmeyi durdurma kararı verildi. Benzer bir şekilde Brezilya Temyiz Mahkemesi de Belo Monte Projesi'ni erteleme kararı aldı.

Damocracy hareketine destek için Kanadalı çevre belgeselcisi ve yapımcısı **Todd Southgate** Damocracy hareketini anlatan bir belgesel çekti. Belgesele Hasankeyf'ten ses veren bir kadın diyor ki, “Bu bir cinayet. Bir asırdır nehirlerimizi öldürüyorlar.” Belgesele Amazon'dan ses veren diğer bir kadın ise, “Bizim kalkınmaya engel olduğumuzu söylüyorlar. Biz sadece kültürümüzü korumak istiyoruz” diyor. Biz de ekolojiyi feda etmeyen bir ekonominin varolabileceğini, nehirleri, kültürleri yok etmeden de pekâlâ kalkınmanın mümkün olduğunu savunuyoruz üç yıldır. Cevabını ise neden “Çevre TV” (Enviromental TV) adıyla bir yapım şirketi kurduğu sorulduğunda Todd Southgate veriyor: “Şu sıralar iyi, yaşanabilir bir gezegen bulmak biraz zor da ondan.” ○

Dicle Tuba Kılıç / Doğa Derneği Nehirler Programı Koordinatörü

“Amazon ve Dicle'nin Hikâyesi Aynı”

Türkiye'de HES adıyla kodlanmış olan barajlar, tarihi ve kültürel doğal varlıkları yok edebiliyor. Türkiye'deki ilk örneklerden biri de Hasankeyf'in içinde yer aldığı Dicle Nehri. Bu kampanyayı uluslararası hale getirmek için neden özellikle Amazon'u kurtarmak için yürütülen Belo Monte kampanyasını seçtiniz?

Dicle Nehri, uygarlıkların beşiği olarak tüm dünyaya mal olmuş önemli bir coğrafya. Amazon da hem gezegenimizin akciğerleri hem de binlerce yıllık yaşam biçimini koruyan yerli kabileleriyle dünyanın en önemli doğa mirası. Her iki bölge de kaybedilemeyecek kadar değerli ve yok olması halinde bir daha asla yerine konamayacak kadar özel. Dünyanın iki farklı ucunda var olan bu iki coğrafya, sözde “temiz” enerji olarak kabul gören iki dev baraj projesiyle yok olmak üzere. Ne yazık ki, ikisinin de hikâyeleri aynı. Bu nedenle, çok uzakta olmamıza rağmen birbirimizi bulduk ve sesimizi tüm dünyaya daha güçlü duyurmaya karar verdik. Büyük barajların temiz enerji olmadığını anlatmaya çalışan “Damocracy” hareketi de böyle başladı. Bu uluslararası hareketin tanıtım filmi de “Damocracy” adıyla Amazon ve Hasankeyf'te çekildi.

Dünyada buna benzer örnekler var mı? Çin'de ve Hindistan'da da benzer problemler yaşandığını duyduk.

Ne yazık ki, iklim değişikliğiyle mücadele kisvesi altında büyük barajlar tekrar “temiz” enerji olarak Dünya Bankası gibi kurumlar tarafından kabul ve destek görmeye başladı. Oysa pek çok bilimsel çalışma barajlardaki metan gazının da iklim değişikliğinde önemli bir etken olduğunu ispatlıyor. Ayrıca Dünya Barajlar Komisyonu'nun raporuna göre büyük barajların hem geri dönüşü olmayan ekolojik ve sosyal etkileri var hem de ekonomik olarak verimsizler. Ancak şimdi Asya kıtasının

güney yarısının neredeyse tamamında, Afrika'da ve Latin Amerika'nın tüm büyük nehirlerinde büyük barajlar planlanıyor. Bu durum, gezegenimizin nehir ekosistemleri ve dolayısıyla tüm su döngüsü için alarm veriyor.

UNESCO gibi ciddi bir kuruluşun ağırlığını koymasına rağmen devlet de Hasankeyf konusunda epey direndi. Süreç neden bu kadar uzun sürdü?

Hasankeyf ve Dicle Nehri'nin yok edilmesinin ardında anlamsız bir inatlaşma var. Devlet, biz karar aldık, sonuna kadar kararımızdan dönmeyiz, diyor. Oysa bölgenin insanlık hatta dünya tarihi için önemi tartışılmaz. Ancak devlet bu tarihi hatadan dönmekte bugüne kadar ısrar etti. Biz yine de inanıyoruz ki, dünyaya mal olan bu coğrafya bir gün hak ettiği değeri görecektir ve bölge UNESCO Dünya Mirası olarak koruma altına alınacak. Çünkü burası, UNESCO'nun on kriterinden dokuzunu birden sağlayan dünya üzerindeki tek yer.

Projenin tekrar canlanma riski var mı? Son durum nedir?

Ilısu Barajı inşaatı, Garanti, Akbank ve Halk Bankası'nın desteğiyle tüm itirazlara ve hukuki sürecin devam etmesine rağmen başladı. Oysa barajın iptali istemiyle iki dava sürüyor. Üstelik TMMOB Mimarlar ve Peyzaj Mimarları Odalarının açtığı dava ile Danıştay geçtiğimiz Ocak ayında baraj inşaatına ÇED'i olmaması gerekçesiyle yürütmeyi durdurma kararı verdi. Ancak bu karar henüz uygulanmadı ve kararın uygulanması için hukuki süreç devam ediyor. Biz de barajı durdurmak için ulusal ve uluslararası çapta kampanyamıza devam ediyoruz ve bu tarihi hatadan devletin geri döneceğine inanıyoruz.

Denkstatt Sorumlu Müdürü
Willibald Kaltenbrunner:
“Raporlamada
Daha Kesin
Kurallar Geliyor”

Denkstatt çevre sorunları ve sürdürülebilirlik konusunda yılların tecrübesine sahip bir danışmanlık şirketi. Ülkemiz için fazlasıyla tanıdık başlıklar üzerine hizmet veren Denkstatt, yakında Türkiye’de de bir ofis açmaya hazırlanıyor. Bu yüzden Denkstatt’ın yöneticilerinden Willibald Kaltenbrunner hazır Türkiye’yi ziyaret etmişken, fırsatı kaçırmayalım dedik. Bugün giderek daha görünür olan çevresel felaketlerden şirketlerin sorumlu olduğunu kaydeden Kaltenbrunner, sürdürülebilirlik raporlarına gelecek kuralların da sıklaşacağına vurgu yapıyor.

 Balkan TALU

 Özgür GÜVENÇ

Avusturya merkezli Denkstatt uzun zamandır iş dünyasına, yeşil atımlar konusunda danışmanlık yapıyor. Mottosu “Sürdürülebilir Düşünce” olan Denkstatt, yöneticilere çevresel koruma, toplumsal kalkınma ve sürdürülebilirlik danışmanlığı gibi başlıklar altında hizmetler sunuyor. Web sitesinde yer alan tanıtım metninde Denkstatt başarısını, müşterilerine karşı dürüst davranmasına, açık fikirli olmasına ve geleceği öngörebilmesine borçlu olduğunu söylüyor. Şirket şimdi Türkiye’de de bir ofis açmaya hazırlanıyor. Tabii bu yeni ofis nedeniy-

le Denkstatt'ın yöneticisi Willibald Kaltenbrunner'in Türkiye ziyaretleri arttı. Biz de Kaltenbrunner'i Türkiye'de yakalamışken kendisiyle son derece verimli bir sohbet gerçekleştirdik. Siyanürlü altın arama, HES projeleri, tekrar moda olan kömür sevdası... Fazlasıyla aşına değil mi? O zaman buyurun Denkstatt'la bir tanışalım.

Bize biraz Denkstatt'ın geçmişi hakkında bilgi verebilir misiniz? Sürdürülebilirlik üzerine ne kadar zamandır çalışıyorsunuz?

Denkstatt yaklaşık otuz yıldır çevre sorunları üzerine uğraşiyor. Sürdürülebilirlik üzerine olan departmanlar ise yaklaşık 20 yıl önce kuruldu. Bu yüzden epey köklü bir birikime sahip olduğumuzu söyleyebilirim.

Kurum olarak ekosistemlerin değerlendirilmesi hakkında enteresan fikirleriniz var. Bu bize Monbiot ve Juniper arasındaki “doğaya fiyat biçilir mi?” tartışmasını da hatırlatıyor.

Bu gerçekten enteresan bir konu. Bana göre bugün giderek daha görünür olan çevresel felaketlerden şirketler sorumlu. Onların icraatları yüzünden bugünkü sorunları yaşıyoruz. Bu yüzden büyük firmalar bugüne kadar yaptıklarının bedelini ödemeliler. Örneğin Puma, muhasebe sistemi içinde çevresel maliyetlerin de görülebildiği bir sistem geliştirdi bile...

İnternet sitenizde çok enteresan vaka örnekleri var. Bir tanesi de Bulgaristan'da danışmanlık yaptığınız madencilik şirketi BMM. Söz konusu yöntemle altın madenciliği faaliyetleri hakkında Türkiye'de de yıllardır süren bir tartışma var. Sizin danışmanlığınız ışığında BMM'nin politikalarında ne tür değişiklikler gerçekleşti?

İlk etapta siyanürlü arama yapmaktan vazgeçtiler ve alternatif bir sondaj tekniğine yöneldiler. Bu yöntemle dağdan çıkarılan maden miktarı daha az olduğu için işleme aşamasında hasar çok daha az oluyor ve ulaşımdan kaynaklanan kirlilik de ciddi oranda düşüyor. Bu vesileyle, daha önce çok sert bir muhalefet yürüten yerel STK'lar da epey rahatladı.

Geçmişte Timberland da benzer bir vaka yaşadı. İlk önce kullandıkları derilerle ilgili Greenpeace aracılığıyla 65 bin kızgın çevreciden e-mail alıyorlar. Timberland CEO'su Jeff Schwartz ise Greenpeace'cilere dönüp diyor ki, “Tamam bize yardım edin”. Bulgaristan'da BMM nasıl bir diyalog yürüttü?

Biz tam o noktada devreye girdik zaten. Siyasi karar vericiler ve yerel yönetimlerin dışında STK'larla ve yerel halkla olan bütün iletişimi biz yürüttük. Hem BMM'ye alternatif bir üretim modeli önerebildik hem de sürecin sonunda bütün paydaşları işin içine katıp onları tatmin edebildik.

Sizin danışmanlık verdiğiniz HES projeleri de var. Türkiye, Brezilya, Hindistan ve Çin gibi ülkelerde bu epey kronikleşmiş bir sorun. Sizin kriterleriniz nelerdir?

Biz 6-10 megawatt (mw) kapasitesi olan küçük baraj projelerini destekliyoruz. Zaten ben gelecekte de merkezleştirilmiş bir enerji politikasının oluşacağına inanıyorum. Aynen Jeremy Rifkin'in enerji interneti benzetmesinde olduğu gibi, herkes kendi ihtiyacı kadar enerji kullanacak, fazlasını

“BMM, bizim de yönlendirmemizle madencilik tekniğini neredeyse tamamen değiştirdi, siyanürlü aramadan vazgeçti. HES konusunda da kurum olarak sadece 6,10 MW'lık kapasiteli projeleri destekliyoruz”

“Kayagazı çıkararak ABD’nin gelecekte dünyanın en büyük doğalgaz üreticilerinden biri olacağı düşünülüyor. Ancak benim kişisel olarak bu kayagazı teknolojileri hakkında ciddi tereddütlerim var”

akıllı şebekeler vasıtasıyla sisteme geri verecek.

Kurumlara raporlama konusunda da destek veriyorsunuz. GRI’ın bu yılki konferansında yeni G4 standartlarının konuşulacağı söyleniyor. Bu konuda hazırlıklarınız var mı? Sizce yeni trend ne olacak?

G3 standartlarına göre üç farklı kategoride (A, B, C) raporlama yapabiliyordunuz. Bu da metinlerin fazla oynak olmasına neden oluyordu. Bence böyle bir durum şeffaflık ilkeleleriyle de pek bağdaşmıyordu. G4’te artık böyle bir şey olmayacak. Daha kesin kurallar geçerli olacak. İkinci önemli konu ise tedarik zinciri olacak. Tedarik zincirlerinin önem kazanmasından çok mutluyum çünkü çok sayıda şirketin çevresel etkilerinde esas belirleyici olan başlıklardan biri de bu. Bu yüzden yeni ISO 14.001 çevre kalite sertifikalarının güncellemelerinde de tedarik zinciri denetimi önemli bir yer tutuyor.

Siz Natura 2000 değerlendirme standartları üzerinde de çalışıyorsunuz.

nuz. Bize bu konuda biraz bilgi verebilir misisiniz? Natura 2000 nedir?

Bundan yaklaşık 10 sene önce AB tarafından Entegre Kirlilik Önleme Kontrol bildirgesi yayınlandı. Bu bildirgeye uyan şirketlerin buldukları hassas bölgelerdeki icraatları çevreye zarar vermesi halinde kapasitelerini artırmalarına izin verilmeyecek. Natura 2000 aslında bu hassas bölgelerin nereleri olduğunu tanımlıyor. Şu anda AB coğrafyasının yaklaşık yüzde 10’u Natura 2000 kriterlerine göre korunuyor.

Şirketinizin genel olarak Doğu Avrupa’da üslenmiş olmasının bir sebebi var mı?

Evet. Bu bilinçli bir tercih. İlk olarak Orta ve Doğu Avrupa’nın iş merkezi ve üssü Viyana’da yer alıyoruz. İkinci olarak, gene aynı bölgenin ülkelerindeki çevre politikalarında büyük bir değişim yaşanıyor. Ayrıca Doğu Avrupa’da da tüketiciler artık giderek daha fazla etik tercihler yapıyorlar. Yeşil ürünlere yönelik talep giderek artıyor.

Doha’da toplanan İklim Zirvesi’nde de ortaya çıktı ki Doğu Avrupa’da Polonya’dan başlayarak çok sayıda ülke kömüre dönüyor. Türkiye bu sene kömüre çok büyük yatırım yapacağını açıkladı. Peki, bu trend nasıl ortaya çıktı?

ABD’de özellikle kayagazı sondajıyla ilgili çok önemli gelişmeler oluyor. Kayagazı çıkararak ABD’nin gelecekte dünyanın en büyük doğalgaz üreticilerinden biri olacağı düşünülüyor. Bu durumda kömür ucuzlayınca tekrar cazip hale geliyor. Bulgaristan ve Türkiye’de de ciddi kayagazı potansiyeli var deniyor ama benim kişisel olarak bu kayagazı teknolojileri hakkında ciddi tereddütlerim var.

Ekleme istediğiniz bir şey var mı?

Çok yakında Türkiye’de de bir ofis açmayı düşünüyoruz. Özellikle gıda, banka, inşaat ve turizm alanlarında çalışmayı planlıyoruz. Özellikle, Türkiye’nin lokomotif sektörlerini seçtik. Bu noktada Serra Titiz liderliğindeki Mikado Danışmanlık’tan da destek alacağız. ○

2013

İNNOVASYON SANAT VE BİLİMDEN NASIL ESİNLENİR?

videog
CONTEST

Gördüğünü göster!

Videonun süresi: 30 saniye-3 dakika
Katılabilecekler: Öğrenciler ve 35 yaş
altındaki yöneticiler, girişimciler, sanatçılar
Online oylama tarihleri: 1 Temmuz 2013-2 Eylül 2013

Videonuzu 1 Temmuz 2013'e kadar gönderin.

+

Gördüğünü anlat!
essay
CONTEST

Makalenin uzunluğu: 1500-3000 kelime

Katılabilecekler

Birinci Kategori: Öğrenciler

İkinci Kategori: 35 yaş altı yönetici ve girişimciler

Jüri Değerlendirmesi

Başkan: Prof. Lynda Gratton

Makalenizi 1 Temmuz 2013'e kadar gönderin.

EKOIQ Global Action Plan International Toplantısında Çevreye Duyarlı Davranış Değişikliği Nasıl Sağlanabilir?

İnsanlarda, Küresel İklim Değişikliği'ne karşı davranış değişikliği nasıl yaratılabilir? Bu esaslı soruyu ortaya atan önemli çevre STK'larından biri olan GLOBAL ACTION PLAN INTERNATIONAL'ın üyelerinden biri de EKOIQ. 27-29 Nisan 2013 tarihlerinde Stockholm'de gerçekleştirdiği ve odak noktasını, "davranış değişikliği" üzerine görüşmelerin oluşturduğu üye toplantıları ve genel kurulunun katılımcıları arasında EKOIQ ekibinden Ayşe Bilge Dicleli de vardı.

A. Bilge DİCLELİ

EKOIQ olarak iki yıldan beri bir uluslararası sürdürülebilirlik ağı olan GLOBAL ACTION PLAN INTERNATIONAL üyesiyiz. GAP'ın büyük önem verdiği çalışmalarının başında hanelerdeki karbon salım miktarını azaltmayı ve aynı zamanda insanların çevreye zarar veren davranışlarını değiştirmeyi amaçlayan ECO-TEAM HOUSEHOLD Programı geliyor. GAP'ın 27-29 Nisan 2013 tarihlerinde Stockholm'de gerçekleştirdiği üye toplantıları ve genel kurulunun odak noktasını, "davranış değişik-

liği" üzerine görüşmeler oluşturdu. Ekolojik Takımlar olarak da nitelenebileceğimiz bu proje, hanelerin çevreye zararlarını azaltırken para tasarrufu sağlıyor. Özel bir eğitimden geçmiş bir koçun kolaylaştırıcılığında düzenli aralıklarla bir araya gelen ekolojik takım üyeleri her ülkeye göre yerleştirilmiş bir çalışma kitabını izleyerek yol alıyorlar. Proje sadece İngiltere'de 4000 hanede yüzde 21 daha az enerji kullanımı, yüzde 17 daha az karbon salımı, yüzde 20 daha az atık ve hane başına yılda 172 pound tasarruf sağlamış. Bazı ülkelerde atık azaltımı yüzde 40, su kullanımı yüzde 20 kadar düşmüş.

Her ne kadar bu proje haneleri odak noktası olarak alıyor olsa da şurası bir gerçek: Bu evlerde oturanlar bir yerlerde çalışıyor, okuyor veya iletişim kuruyorlar. Burada kaydedilen ilerlemeler başka alanları ve katmanları da etkisi altına alabiliyor. Bu nedenle GAP bu programa büyük önem atfediyor.

Gelelim "davranış değişikliği" konusuna. Bu bir anda ve her koşulda aynı biçimde gerçekleşmiyor. Uzun erimli bir davranış değişikliği sağlamak için sadece bilgi ve enformasyon yaymanın yetmediği GAP'ın uluslararası toplantısında uzun uzadıya tartışıldı.

Tartışmalar sırasında farklı katılımcılar art arda şu noktaya vurgu yaptılar: Başarısızlıkları motivasyon eksikliğine bağlayan, küçük adımlar yerine büyük hamlelere ve somut davranışlar yerine soyut hedeflere yönelen yöntemler, davranış değişikliği sağlamada işe yaramıyor.

Binici, Fil ve Yol

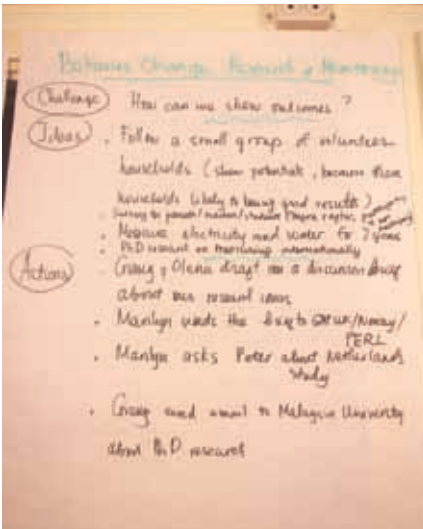
Evet, bir takım verileri açıklamak yetmiyor. Örnek mi istersiniz? Nisan ayında **Havai'deki Mauna Loa Gözlemevi**'ndeki bilim insanları atmosferdeki karbondioksit oranını **399,72 ppm** olarak ölçtüklerini açıkladı. Bu açıklama, ne Türkiye'de, ne de dünyanın bir başka yerinde muazzam bir karbon azaltma hareketine yol açmadı. Üstelik her gün gazete ve televizyonlarda karbondioksit miktarının hızla artmasının rekor sıcaklıklar, kuraklıklar, aşırı yağışlar ve sellerle birlikte pek çok sosyal soruna yol açacağı haber ve görüntüleri izlenmekteydi.

Tartışmalar sırasında farklı katılımcılar art arda şu noktalara vurgu yaptılar: Başarısızlıkları motivasyon eksikliğine bağlayan, küçük adımlar yerine büyük hamlelere ve somut davranışlar yerine soyut hedeflere yönelen yöntemler, davranış değişikliği sağlamada işe yaramıyor. Bir de çevrenin davranışları nasıl etki-

lediğini de göz önüne almak gerekiyor.

Vietnam'dan Huang Tam ilginç bir noktaya dikkat çekti: "Bizdeki ekotakım çalışmalarına genellikle 50 yaşın üzerindeki kadınlar katılıyor; torunlarıyla birlikte geliyorlar. Çok zor ekonomik ve sosyal koşullarda yetiştikleri için tasarruf fikrine sıcak bakıyorlar ve harika sonuçlar alıyorlar. Gelinler ve kızlar ise, 'Yeni Vietnam'ı temsil eden bir imaj sahibi olmak istiyorlar; enerji, su tasarrufu, atık ayrıştırma gibi davranışlarla 'fakir' görünmemek için çalışmalardan uzak duruyorlar." Somut duruma göre somut yöntemler gerektiğinin çok çarpıcı bir örneği!

İsviçre'den katılan sosyal girişimci ve üniversite öğrencisi olan **Majka Bau** ise, üniversite öğrencilerine yönelik hazırladıkları **weAct Challenge** adlı davranış değişikliği programının afişlerini gündeme getirdi. Hazırladıkları afişlerle yeteri kadar insanı olaya çekemediklerine ne kadar üzüldüğünü anlattı. Sorunun

ne kadar acil olduğunu belirten bilgiler, görseller ve eylem çağrısını içeren afişleri işe yaramamıştı. Üstelik de bunlar kıt maddi kaynaklarının bir kısmını silip süpürmüştü.

Majka'nın deneyimi, davranış değişikliğine yönelik proje ve çağrılarının farklı sosyal grupların, bu örnekte o üniversitedeki öğrencilerin gerçekten çok önem verdikleri bir konudan yola çıkması gerektiğini gündeme getirdi. İşyerlerine veya kadınlara yönelik çağrılardan yola çıkmışlardı ve bunlar gençler nezdinde işe yaramamıştı.

Toplantıya katılanlar Majka'ya afişlerin nasıl olabileceği hakkında öneriler getirirken OPTİMİST Yayınlarının 2011 Kasım'ında yayınladığı **Chip ve Dan Heath** kardeşlerin **Switch - Değiştir** kitabını hatırladım. Bu kitapta çok basit bir model anlatılıyordu: Değişim için bir binici, bir fil ve bir de yol gerekiyordu.

Binici akıl; fil değiştirmek istediğiniz insanları etkileyen her şey (duygular, umutlar korkular, özgeçmiş)ve yol, dış koşullar, insanların kendilerini içinde buldukları bağlandı.

Heath kardeşlerin bulunduğu ve pratiğin de kanıtlandığı gibi, sadece akla hitap eden argümanları sıralamakla davranış değişikliğine ulaşmak çok zor. Bu değişim ve değiştirme

Bilge (Türkiye), Majka (İsviçre), Johanna (Çin), İnger (İsveç) ve Tam (Vietnam) bir arada, GAP binasının önünde...

oyunundaki en önemli aktör ise fil! Sadece filden file iletişimi kotarabilenler değişim koçları olabiliyor. Bunu kolaylaştıracak bir başka araç da yolu rahatlatmak ve etkilemek. Her ne kadar fil, yol olmaması durumunda durdurulamıyorsa da, yolun yumuşatıldığı durumlarda hedefine daha kolay erişebiliyor.

Kitabı benim dışımda da okumuş, hatta üzerinde düşünüp yepyeni yöntemler geliştirmiş olanlar da vardı. GAP Genel Sekreteri ve **Rachel Carson Ödülü** sahibesi **Marilyn Mehlmann**, filden file iletişimi sağlamanın çok önemli olduğunu ve bu noktada **Değişim İçin Öğrenme (Learning4Change)** yönteminin önemli bir araç olarak kullanılabilirliğini anlattı. Bu yöntemin önemli unsurlarının Eko-Takımlar programındaki koç eğitiminde kullanıldığını belirtti.

Toplantı Eko-Takımlarla ilgili bir başka ilginç tartışmayla sona erdi.

Takımlar halinde çalışmak, birlikte yürümek ve karşılıklı deney paylaşımı, insanların davranışlarını değiştirmesine önemli bir katkıda bulunuyordu. Fakat bu yüz yüze çalışma yöntemiyle sadece sınırlı sayıda katılımcıya ulaşabiliyordunuz. Oysa bu

Yeşil Zincir Projemize Ortaklar Arıyoruz!

GAP'ın haneler için geliştirdiği programı, EKOIQ ve Mikado Consulting işbirliğiyle YEŞİL ZİNCİR adı altında yerelleştireceğiz. İnsanların bir arada veya birbirlerine çok yakın buldukları her yerde uygulanabilecek (işyeri, büyük siteler, belediyeler, tüketicilerle doğrudan ilişki arayan şirketler...) bu projeyi hayata geçirecek ortaklar arıyoruz. Projeye ilgi duyanlar dergi@ekoik.com mail adresine başvurabilirler.

çalışmalar online yapılırsa, çok daha geniş kitlelerle buluşmak mümkün olurdu. Peki, bu davranış değişikliğini ne ölçüde etkilerdi? GAP şimdi önüne bunu denemeyi koydu. Bakalım ne olacak, göreceğiz. ○

9. GERİ DÖNÜŞÜM, ÇEVRE TEKNOLOJİLERİ
VE ATIK YÖNETİMİ ULUSLARARASI FUARI

13-16 Haziran 2013

Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi, İstanbul

rewistanbul.com

Organizasyon

İstanbul Fuar Hizmetleri A.Ş.

Tarsus Group İştirakidir

Katılılarıyla

Destekleriyle

Yrd. Doç. Dr.

Seda H. BOSTANCI,
Okan Üniversitesi

Meslek Yüksekokulu Yerel
Yönetimler Program Başkanı
seda.bostanci@okan.edu.tr

“Eko-Belediyecilik” Açısından Mekânsal Dönüşüm

Yerel Gündem 21, sürdürülebilirlik, geri dönüşüm projeleri derken, ülkemizde sürdürülebilir ve çevreye duyarlı belediyecilik anlamına gelen **Eko-Belediyecilik** kavramı yavaş yavaş kullanıma girmeye başladı. Eko-Belediyecilik, belediye faaliyetlerinin her alanında çevreyle dost, katılım-cılığı öne çıkaran, çevreci belediyecilik vizyonu olarak tanımlanabilir. 1980’lerde **İskandinav** ülkelerinde başlayan bu yaklaşım, bugünlerde her ülkenin uygulama ya da tartışma düzleminde yer alır hale geldi.

Küresel iklim değişikleriyle mücadele eko-belediyeciliğin en temel konusudur. Bu modeli benimseyen belediyeler stratejik açıdan kent konseylerinde çevre çalışma grupları oluşturuyor ve **Yerel Gündem 21** sürecini uyguluyor. Teknik açıdan imar planlarında yeşil alan standartlarını artırmaktan, yeşil belediye bina tasarımına kadar mimari ve planlama alanında yeni yaklaşımlar geliştiriliyor ve mühendislik açısından da evsel atıkların dönüşümü ve diğer geridönüşüm çalışmaları, yenilenebilir enerji projeleri üretiliyor.

Bunların yanında eko-belediyeciliğin, yaygın olarak kentsel dönüşüm olarak sıkça ifade edilen, **mekânsal dönüşüm sürecine etkileri** önemli bir tartışma konusu. Mekânsal dönüşüm İstanbul başta olmak üzere büyükşehirlerin çoğunda, kentleri neredeyse kurgusal açıdan dönüştüren bir nitelik kazanmış durumda. Öncelikle teknik ve sosyal boyutları tartışılırken, projeler uygulandıkça, çevre, estetik ve ulaşım konularına etkileri de gündeme geliyor. Burada, projeler bittikten sonra bu sorunları tartışmak yerine, projelerin yapım aşamasında

belki müdahale şansı henüz varken, harekete geçirici eleştirilere ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Mekânsal dönüşüm süreci, farklı ölçek ve uygulamalarıyla her belediye için birer sınav niteliği kazandı. Özellikle **katılımcılığı desteklemeyen, merkezietçi kentsel dönüşüm** yaklaşımları halk ve sivil toplum örgütlerince büyük tepkilerle karşılanıyor. Bu açıdan, **eko-belediyecilik** söylemini kullanarak, dönüşüm alanlarında eko-kentler yaratılacağı söylendiğinde ortaya kritik bir tartışma konusu çıkıyor. Eko-kentler, günümüz teknik olanakları ile genellikle, üst gelir grubuna hitap ederken, dönüşüm bölgelerinde yaşayanların üstlenemeyeceği bir yatırım değeri oluşturuyor. Böylece ekolojik kent yaklaşımı, belirli alanlarda gelenekselleştirilmiş yaşam alanlarının sürdürülebilirliğini tehdit eder görünüyor. Bunun yanında, eko-kentlerin yaygınlaşması ve katılım-cılık teşvik edilerek, bu dönüşüm alanlarının üretim sürecinde halkın görev alacağı sektörlerin oluşturulması, daha ekonomik ve sürdürülebilir malzeme üretiminin yaygınlaştırılması gibi uygulamalar çözüm olarak düşünülebilir. Yine eko-kent uygulamaları incelendiğinde, yeşil bina sertifikası alabilenler arasında bile, orman alanlarına yakın, 2B alanları ve havza alanlarına yakın projeler bulunduğu görülebiliyor. Bu sürece, aynı zamanda yaşam kalitesi yüksek, dışa kapalı konut yerleşimlerinin ekolojik sürdürülebilirliği üzerine yapılan reklam ve tanıtım kampanyaları da ekleniyor. O zaman, “Yerel yöneticiler, merkezi yöneticiler ve yatırımcılar eko-belediyecilik, eko kent kavramlarını yatırım

değeri olarak mı kullanıyor?” sorusu akla geliveriyor.

Bu tartışmalar bir yana, eko-belediyecilik her koşulda önemli bir potansiyele sahiptir. Özellikle ülkemizde, geridönüşüm projeleri ve kent konseylerinin çevre çalışmaları ile belediyeler birbirleriyle yarışır hale gelmiştir. Mekânsal dönüşüm sürecinde, çevreye duyarlı yeni yerleşimler oluşturulabilirse, yeni nesillere **sağlıklı kentler** bırakabilme ümidi artabilir. Bununla birlikte, kent estetiği de, gelecek nesiller için önemli bir miras niteliğindedir. Estetiğin korunması için, yeni dönüşüm alanlarında yükseklik sınırlamalarına ve kent silüetinin korunmasına özen gösterilmesi gerekiyor. Yine mekânsal dönüşüm kapsamına giren, kıyılarda uygulanan **dolgu alanı projeleri**, doğal ekosistem açısından önemli sınırlar içerebiliyor. Çok geniş alanları etkileyecek büyük yatırım projeleri mutlaka ekolojik ve sürdürülebilirlik açısından farklı kentsel aktörler ve holistik bakış açıları ile sorgulanmalıdır. Dönüşüm projelerinin uygulama etaplarının başında **bina yıkım süreçleri** gelmektedir. Bina yıkımlarında çevreye zararın azaltılmasına özen gösterilmelidir. Yıkım sonrası artakalan malzemenin geridönüşümü yapılmalıdır. **Patlayıcı mühendisliği** bu alanda yaratıcı çözümler üreten bir disiplin olarak öne çıkıyor.

Gelecek nesillerin doğal kaynaklarını duyarlı şekilde korumayı ilke edinmiş eko-belediyecilik, katılımcı ve sağduyulu yerel aktörlerle mümkün olabilir. Unutulmamalıdır ki, **gelecek ortak bilinç birikimi ile sürdürülebilir.**

Sustainable Brands Istanbul '13'te geleceği şekillendirme ekseninde ortak değer yaratmaya katkısı olan tüm taraflara TEŞEKKÜR EDERİZ.

Global sürdürülebilir markalar ağının bir parçası olarak bu platformu
hep birlikte daima ileriye taşıyacağız.

SUSTAINABLE BRANDS ISTANBUL '13 SÜRDÜRÜLEBİLİR MARKALAR KONFERANSI

16-17 Mayıs, 2013
Swissôtel The Bosphorus

Hosted By

Platin Sponsor

Bronz Sponsorlar

Resmi Havayolu

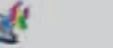
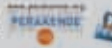
Tv Sponsorları

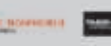
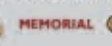
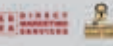
İletişim Sponsoru

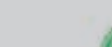
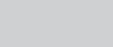
Basın Sponsorları

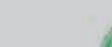
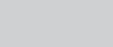
Katkıda Bulunanlar

Uluslararası İşbirlikleri

Destekleyenler

Çevre Etki Değerlendirmesi Gereksiz Bir Şey mi?

Kısaca ÇED adıyla bilinen Çevresel Etki Değerlendirmesi, gerçekleştirilecek projelerin, tesislerin veya faaliyetlerin başlamadan önce çevresel, sosyal ve kısmen ekonomik etkilerini ortaya koymayı hedefleyen son derece önemli bilimsel raporlardır. Türkiye’de ise ne yazık ki, halkın katılımından uzak, deyim yerindeyse sorunları “baştan savmayı” amaçlayan bir hukuki engel olarak algılanıyor. Çevre Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Baran Bozoğlu, Türkiye’de bu konuda yaşanan sorunları ve en son büyük projelere yönelik getirilmeye çalışılan ÇED Muafiyeti’nin tehlikelerini ve verdikleri hukuksal mücadeleyi EKOIQ’ya anlattı.

ÇED’le ilgili uzun süredir süren hukuksal bir mücadele var. Bu süreci okurlarımız için kısaca özetleyebilir misiniz?

1993 yılında ilk defa yayımlanan ÇED Yönetmeliği defalarca değişikliğe uğradı. Ancak ne yazık ki, bu değişiklikler genellikle kirlilik yükü olan faaliyetlere kolaylık sağlanması veya yönetmelik kapsamı dışına çıkartılması şeklinde gerçekleştirilmeye çalışıldı. Maden arama faaliyetlerinin ÇED kapsamından çıkartılmaya çalışılması da birçok defa denendi ve Odamızın kamu yararı gözetin, bilimi-teknolojiyi

ön plana çıkartan duruşu ile bu durum her defasında mahkemelere konu oldu ve iptal edildi.

2000 yılında maden arama faaliyetleri ÇED Yönetmeliği kapsamı dışına çıkartılmaya çalışıldı ancak mahkeme kararı ile bu düzenleme iptal edildi. Ardından 26.05.2004 ve 26.04.2006 tarihinde Çevre Kanununda değişiklik yapılarak maden arama faaliyetleri ÇED kapsamı dışına alınmaya çalışıldı. Bu düzenleme de Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi. İptal gerekçesi Çevre Bakanlığı’na ve parlamentoya “çevre dersi” verir

nitelikte yazılmıştı. Bu iptale rağmen ÇED Yönetmeliği’nde 2009 yılında değişiklik yapılarak yine maden arama faaliyetlerine muafiyet getirilmeye çalışıldı ve Odamızın açtığı iptal davası sonucu karar tekrar iptal edildi. Dava sürecinde 2011 yılında benzer bir değişiklik yine yapıldı ve Yönetmeliğin Ek listelerinde yapılan oynamalar ile maden arama faaliyetleri yine ÇED Yönetmeliği’nden muaf tutulmaya çalışıldı. Bu düzenlemeye de yine Odamız tarafından dava açılmıştır. Önümüzdeki günlerde sonuçlanması bekleniyor.

3. Havaalanı ÇED raporu hakkında Çevre Mühendisleri Odası olarak dava açtığınızı biliyoruz. Neden dava açıldı ve süreç ne aşamada?

Çevre mevzuatı, halk sağlığı ve çevre sorunlarının tespiti, önlenmesi ve çözülmesi açısından oldukça önemlidir. Bu mevzuatın en önemli bileşenlerinden birisi de Çevresel Etki Değerlendirme sürecidir. Sonucunda çıkan rapor ise bu “sürecin” nihai halidir. Dolayısıyla, sadece raporu incelemek hatalı bir işlem olur. Süreç de irdelenmelidir. Bizim dava ettiğimiz konu da sürecin uygun gerçekleştirilmemesidir. Açık bir biçimde ÇED Yönetmeliği'nin 6. maddesinde “Bu Yönetmeliğe tabi projeler için ‘Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu’ kararı veya ‘Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir’ kararı alınmadıkça bu projelere hiçbir teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez” hükmü bulunmaktadır. Çevre Kanunu'nun 10. maddesinde de benzer bir hüküm var.

3. Havalimanı ÇED Raporu 22 Nisan 2013 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın internet sitesinde yayımlandı. Yayımlanmanın ardından 10 iş günü içerisinde halkın görüşlerinin toplanması ve ardından gelen

görüşlerle ÇED raporu “olumlu” veya “olumsuz” bulunarak karara bağlanması gerekiyor. Bu sürecin 7 Mayıs 2013 tarihinde tamamlanması gerekirken, beklenmeden, tabiri caizse yangından mal kaçırır gibi, 3 Mayıs 2013 tarihinde ihale, uyarılarımıza rağmen gerçekleştirildi. Açıkça çevre mevzuatı, halkın sürece katılımı, görüşleri ve hukuk yok sayıldı. Bu duruma sessiz kalamazdık. İhalenin yürütmesinin durdurulması için dava açtık ve mahkeme karşı tarafın, yani davalı olan **Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı**'nın savunmasını almak üzere dava sürecini devam ettirdi ve henüz kararını vermedi. Gerçekleşen ihalenin iptal edilmesi için de önümüzdeki günlerde dava açacağız.

ÇED raporunun nihai hale gelmesi ve olumlu kararın çıkması durumunda da ÇED raporunu Odamızda

“Çevre mevzuatı, halk sağlığı ve çevre sorunlarının tespiti, önlenmesi ve çözülmesi açısından oldukça önemlidir. Bu mevzuatın en önemli bileşenlerinden birisi de Çevresel Etki Değerlendirme sürecidir”

oluşturduğumuz bilimsel komisyon ile değerlendireceğiz.

Çevre mevzuatının yok sayılması, gerek ülkemizdeki çevre sorunlarının artmasına gerekse de çevre sektörünün ve meslektaşlarımızın zarar görmesine de neden oluyor. Bu gibi hukuksuzluklara, çevre mevzuatını yok sayan uygulamalara ve çevre sorunlarına karşı Odamız kamu yararı gözetken perspektifi ile fikirlerini söylemeye ve hukuki zeminde hak aramaya devam edecek.

ÇED konusunda dünyadaki gelişmeler neler?

ÇED Direktifi, Avrupa Birliği'nde 1985, ülkemizde ise 1993 yılında yayımlandı. AB üyesi ülkelerde bu süreç daha da ileriye taşınarak, **Stratejik ÇED** kavramı ortaya konulmuş ve büyük ölçekli alanları ve faaliyetleri kapsayan bu değerlendirme, tesis/faaliyet bazlı ÇED'lerin daha sağlıklı yürütülmesi sağlanmış durumda. Ülkemizde ne yazık ki henüz Stratejik ÇED kavramı sadece çeşitli Bakanlık projelerine konu oluyor. AB üyelik sürecinde açılan **Çevre Faslı** kapsamında ülkemiz tarafından taahhüt edilmiş olsa da henüz somut bir çalışma yapılmış ve uygulamaya geçilmiş durumda değil. Çevre sorunları bütünlüklü ve büyük ölçekli planlamalarla ele alınmalıdır. Aynı ekosistemde, aynı bölgede yapılacak tesislere birbirinden bağımsız ÇED'ler yapması, o bölgenin kirlilik yükünün görülmesine, toplam etkinin değerlendirilmesine engel olur. Stratejik ÇED olarak belirlenen bir planlamanın yapılmaması nedeniyle de, bu parçalı ÇED süreci özündeki anlamını yitirir, olası çevresel etkilerin bütünsel değerlendirilmesini sağlayamaz ve dolayısıyla çevre sorunlarının önlenmesinde temel metin olmaktan çıkmaya başlar. Ülkemizde de Stratejik ÇED kavramının bir an önce hayata geçirilmesi ve sağlıklı bir şekilde uygulanması ülkemizde-

“ÇED Yasak Savmak İçin Yapılmaz”

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) aslında özünde, yapılacak olan projelerin, tesislerin veya faaliyetlerin başlamadan önce çevresel, sosyal ve kısmen ekonomik etkilerini ortaya koymaktır. Farklı meslek disiplinlerinin ve bilimsel alanların katıldığı çalışma ile oluşturulan ÇED Raporları aslında bir sürecin sonucudur. Tesislerin planlama aşamasından itibaren, inşaat sürecinden kapanması sonrasında kadarki olası etkileri, tüm paydaşların görüşlerini kapsayacak şekilde ÇED raporlarına aktarılır. Halkın projeye dair görüşlerinin alınması için yapılan toplantılar, ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerinin alınması, projenin yapılacağı alanın yapısına göre oluşturulacak bilimsel-teknik ekibin hazırlıkları ve incelemeleri gibi birçok aşamayı içinde barındıran bu sürecin sonucunda ÇED raporu oluşturulur. ÇED raporu içerisinde çevresel etkiler ve bu etkilerin nasıl önleneceğine dair taahhüt ve öngörüler yer alır. Yapılacak tesisi, projeyi veya faaliyeti hukuken ve çevre mevzuatı kapsamında bağlayan ÇED Raporları, aynı zamanda hukuki metinlerdir. ÇED raporları, tesislerin çevresel etkilerinin ve bu etkilerin giderilme yöntemlerinin planlama aşamasında tartışılması, bilimsel-teknik verilerle, farklı paydaşların görüşlerini alarak değerlendirilmesi amacıyla projelerden istenir. Asıl amaç bu olmalıdır. Ancak günümüzde ne yazık ki “yasak savan” bir anlayışla ÇED süreçleri yürütülüyor, bürokratik bir engel olarak algılanıyor.

ki çevre sorunlarının giderilmesine büyük katkılar sağlayacaktır.

Bir de büyük tesislere yönelik ÇED muafiyeti sorunu var. Bu konuda nasıl bir tutumunuz var?

ÇED Yönetmeliği'nin, büyük tesislere/projelere ÇED muafiyeti sağlayan Geçici 3 Maddesi'nin iptali için Odamız tarafından açılan dava kazanıldı ve bu madde iptal edildi. Ancak Danıştay 14. Dairesi tarafından, yani yüksek mahkeme tarafından verilen bu karar üzerinden dört gün geçmeden Geçici 3 madde daha da genişletilerek tekrar resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi. Danıştay 14. Dairesinin iptal kararındaki gerekçe kısmında geçen aşağıdaki cümle, Odamız tarafından dile getirilen konuların altını çizer ve gerek Çevre ve Şehircilik Bakanlığımıza gerekse çevre alanında çalışan kişi ve kuruluşlara görevlerini hatırlatır nitelikteydi.

“Kaldı ki, 2872 Sayılı Kanun yürürlüğe girmesinin üzerinden yaklaşık 30 yıl, ilk yönetmeliğin yürürlük tarihinin üzerinden ise 20 yıl gibi çok uzun bir süre geçmiş ve aradan geçen süre içinde yatırıma başlanmamış projelere yeniden ve tekrar ÇED sürecinden belli süreyle muafiyet sağlayan düzenlemenin çevrenin korunması ilkesi açısından hukuki bir dayanağı bulunamaktadır.”

5 Nisan 2013 tarihinde iptal kararına rağmen tekrar yayımlanan bu muafiyetle birlikte, büyük projeler örneğin 3. Köprü, İllisu Barajı, büyük otoyol projeleri vb. gibi projelerde ÇED sürecinin işletilmesi engelleniyor. Projelerin detayına girmeye gerek duymadan değerlendirmek gerekirse, projelerin çevresel etkilerinin değerlendirilmesinden kaçınılan bir durum ortaya konuluyor. Neden yüksek mahkeme kararları yok sayılarak, projelere dair çevresel etki değerlendirmesinden, ilgili kurum, kuruluş ve kişilerin fikirlerinin alın-

masından çekiniliyor? Çevre alanında kapasitesi gittikçe artan bir ülke olarak, neden bu büyük projelerin çevresel, sosyal ve ekonomik etkilerini değerlendirmekten uzak durmayı tercih ediyor Çevre ve Şehircilik Bakanlığı? Bu yaklaşım, ülkemizdeki çevre sorunlarının çözümünden uzaktır. Dünya geniş kapsamlı çevresel etki değerlendirmelerini tartışırken, ülkemizde mühendisliğin temeli olan planlama aşamasında yapılan bu değerlendirmenin gerçekleştirilmesi engelleniyor.

Öte yandan, zaten halihazırda gerçekleştirilmesi düşünülen bu projeler için dış kaynaklı krediler kullanılırken ve bu kredileri veren yabancı bankaların şartları arasında çevresel etki değerlendirme yapılması kısmen de olsa talep edilirken, ülkemizde bu projelere dair yönetmelik kapsamında ÇED sürecinin yürütülmemesi, uluslararası alanda da ülkemizin çevreye bakışındaki sorunları ortaya koyuyor.

Bir istatistiki veriyi de paylaşmak gerekir ülkemizdeki ÇED sürecini irdelemek için; 1993 yılında bu zamana kadar sadece 2974 adet ÇED Raporu hazırlanmış ve bunların sadece 32 tanesine olumsuz kararı verilmiştir. Yani 20 yılda sadece 2974 ÇED kapsamında proje yapılmış ve bunların sadece yüzde 1'i olumsuz sonuçlanmış. Bu bilgiye ÇED Genel Müdürlüğü'nün internet sayfasında ÇED kararları başlığından ulaşabilirsiniz. Bu durumda birkaç soru canlanıyor zihinlerde:

ÇED Yönetmeliği kapsamında değerlendirebileceğimiz sadece 2974 proje mi gerçekleştirildi 20 yılda? Bu projelerin ÇED süreçlerinin yüzde 99 oranla olumlu sonuçlanması, ÇED Raporlarının iyi yazıldığı mı, Bakanlığın süreci ciddiye almadığını mı, çevre mevzuatının zayıflığını mı yoksa ülkemizdeki tesislerden kaynaklı çevre kirliliğinin çok az olduğunu mu gösterir? Gediz, Ergene, Menderes havzalarını aslında bu tesisler kirletmiyor mu? ○

26-29 Eylül 2013

Yenilenebilir ve Sürdürülebilir Enerji Fuarı Uygulama Teknoloji ve Çözümleri

CNREXPO ISTANBUL

yenilenebilir enerji fuarı

CNR GREEN

CNR EXPO Yeşilköy 34149 İstanbul Tel: 444 7 267 Faks: 0 212 465 74 76-77

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ (TOBB) İZİNİ İLE DÜZENLENMEKTEDİR.

Allan Savory ile Bereketli Topraklar Üstünde

Dünyada çölleşme son sürat devam ediyor. Allan Savory ise neredeyse kırk yılını çölleşmeye çare bulmaya adanmış. Savory de önce birçoğumuzun yaptığı ve yapacağı gibi doğayla mücadeleye kalkışmış. Yanıldığını anlayınca çözümü de doğanın içinde bulmuş. Kimi konularda eleştiri olsa da, Savory'nin yaklaşımını dikkatle dinlemekte fayda var...

 Binnaz Kirmanlı PİKE

Çölleşme ve kuraklık günümüzde yaklaşık 4 milyar hektar alanı ve 110 ülkede yaşayan 1,2 milyar nüfusu doğrudan tehdit ediyor. Gıda ve Tarım Örgütü FAO'nun son verilerine göre dünyadaki orman varlığı yılda yaklaşık 7.3 milyon hektar azalıyor. Gene de içiniz kararmasın. Yaşamının 40 yılını sürdürülebilir bir doğa adına çalışmalar yapmaya adanmış Allan Savory'nin çölleşmeyi durdurmak ve hatta bunun da ötesine geçerek çölleşen arazileri verimli topraklar haline getirmek için yaptığı buluş ve uygulamalar umut vaat ediyor. Savory, dünyanın farklı yerlerindeki çalışmalarının meyvelerini çoktan almaya başladı bile. Bu yılın Şubat ayında TED Konferansı'na konuk olan Allan Savory, çölleşmeyle mücadelede nasıl doğadan ilham aldığını anlatıyor. 17 Haziran Dünya Çölleşmeyle Mücadele Günü'nün arifesinde, çorak alanların yeşermesinin basit ve eski bir yöntemle nasıl hayata geçtiğini anlamak için Savory'nin TED 2013 Konferansı'nda yaptığı iddialı konuşmasına kulak vermek şart. "Üzerimize çöreklenen müthiş bir fırtına söz konusu. Bu büyük fırtına acı bir gerçeği de gözler önüne seriyor. Bizler bu gerçekle yüzleşirken, teknolojiyle olan sorunlarımızı çözeceğimize dair inancımızı da yitirmiyoruz. Giderek artan dünya nüfusu yakın bir gelecekte 10 milyara ulaşacak. Hiç kuşkusuz, nüfus artışı, toprağın çöle dönüşmesini ve iklim değişikliğini de beraberinde getiriyor. Bu sorunu yalnızca fosil yakıtlar yerine teknolojiyi devreye sokarak çözebiliriz. Aslında iklim değişikliğinin tek sorumlusu fosil yakıtlar değil. Çölleşme, çöle dönüşen toprağı tanımlamanın kibarcasıdır; Bu durum da, çorak arazi

Allan Savory Kimdir?

Hayatını çölleşmeyle mücadeleye adanmış Savory, Güney Afrika, Rodezya doğumlu. Kariyerine araştırmacı biyolog olarak başlayan Savory, bugün Zimbabwe olan Güney Rodezya'da yaşadığı yıllar boyunca, çiftçilik, toprak sahipliği, politikacılık ve uluslararası danışmanlık yaptı. 1960'larda, artan yoksulluğun neden olduğu problemler üzerinde çalışırken otlak alanlardaki ekosistemin bozulması ve çölleşmesiyle ilgili çarpıcı bir buluşa da imza attı. Bu buluşun hemen ardından da, sürdürülebilirlik çözümleri geliştirmek için dört kıtada birden, çok fazla sayıda paydaşla birlikte, özkaynaklarla ilgili yönetim danışmanlığına el attı. Savory, arazi kaybını engelleyen ilk çalışmalarının meyvesini para kazanarak aldı ama her zaman tekrarladığı söz, başarısızlıklarının da en az başarıları kadar etkileyici olduğu. Nihayet, 80'lerin ortalarında, Allan Savory için, çalıştığı konuya dair eksik bazı kilit parçalar da yerine oturdu. O zamandan beri de, onun "bütüncül yönetim" diye adlandırdığı yöntem bilimini izleyen doğal hayat yöneticileri, sayısız toprak ve çiftlik hayvanı üzerinde tutarlı sonuçlara ulaşıyorlar. Zimbabwe'deki iç savaş sırasında, milletvekilliği ve muhalefet partisi liderliği yapan Savory, 1979'da hükümet karşıtı tutumu yüzünden ülkesinden sürüldü. Bunun üzerine Amerika'ya iltica etti. Orada karısı Jody Butterfield ile, kâr amacı gütmeyen, "Uluslararası Bütüncül Yönetim Örgütü"nü temellerini attı. 2003'te dünya çapında çevre için en fazla çalışma yapan kişi olarak, Uluslararası Banksia Ödülü'ne layık görüldü. Bütüncül Yönetim'in Afrika Merkezi ise dünyanın en tehditkâr problemlerini çözmeye uğraşan örgüt olarak, 2010 Buckminster Fuller Ödülü'nü kazandı. Savory halen kendi adıyla kurduğu enstitünün başkanı.

miktarının artmasının sonucu.

Yeryüzünde yıl boyunca yağış alması kesin olan bölgeler bulunuyor. Öyle ki bu bölgelerde çoraklık neredeyse imkânsız. Yeterli yağış nedeniyle doğa bu bölgelerde kendini toparlayabilme yeteneğine sahip. Ancak aylarca süren yağışa rağmen kuraklık çeken bölgeler de var. İşte çölleşme buralarda meydana geliyor. Uzaydan baktığımızda, dünyanın üçte ikisinin çölleşmekte olduğunu görebiliyoruz. Suyun ve karbonun yazgısı, topraktaki organik maddeye bağlı olduğundan, toprağa zarar verirsek, topraktaki karbonu kaçırırsak, karbon atmosfere geri dönüyor. Çölleşmenin yalnızca dünyanın kurak ya da yarı kurak bölgelerinde gerçekleştiğine ve yağış miktarı yüksek olan otlaklarda görülmediğine dair yanlış bir kanı var. Ancak o otlaklara değil de onların dibine bakarsanız, toprağın çoğunlukla çıplak ve bir alg kabuğuyla kaplı olduğunu hemen fark edersiniz. Bu da yağmurun emilmemesi ve daha çok toprak üstünde kalarak buharlaşması anlamına gelir.

Sürüler Olmayınca Çölleşme Başlıyor

Çölleşmeye karşı savaşıırken, Afrika'da 40 bin filin öldürülmesi gibi radikal bir karar aldım ve uygulattım. Bu benim hayatımdaki en büyük yanılıydı. Durum eskisinden de kötü oldu. Bu utanç beni çözüm bulmak için daha da kamçıladi. ABD'ye geldiğimde ise büyük bir şaşkınlık yaşadım. Ülkedeki ulusal parklar da aynı sorunu yaşıyordu. Çölleşmenin küresel bir tehdit olduğunu işte o zaman fark ettim. O dönemde bilim insanları, arazi kuraklığının doğal olduğunu iddia ediyor, çölleşmenin nedenini de bilinmeyen süreçlere bağlıyorlardı. Çölleşmeye çiftlik hayvanlarının neden olduğuna inanıyorlardı. Bir zamanlar dünyanın düz olduğuna inanırken nasıl yanılıyorsak bu konuda da yanılıyorduk. Çünkü ABD'nin batısının tamamında, sığırların uzaklaştırıldığı her yerde çölleşmenin daha da arttığını gördüm. Çölleşme bugüne kadar birçok uygurluğu yok etti. Örneğin, bir metrekaRELİK toprağı çorak hale getirdiğinizi düşünün. Şafak vakti daha soğuk,

Bütüncül Otlak Yönetimi

Savory Enstitüsü, 2012'nin en etkili çevreci örgütlerinden biri olarak anıldı. Enstitü, otlakların sürdürülebilirliğini sağlamak için, mevcut tarım uygulamalarına doğrudan cephe aldı ve otlaklar üzerinde hayvanlarla insanların işbirliğine dayanan Bütüncül Otlak Yönetimi (Holistic Grassland Management) adlı bir sistemi hayata geçirdi. Sistem aslında çok basit. Temelde ekolojik yenilenme, ekonomik tutarlılık ve dünya üzerindeki otlakların sosyal planlaması gibi üç önemli dayanağı var. Sistemle otlaklar büyük sürüler kullanılarak doğal döngülerini devam ettirebiliyor. Hatta çoraklaşmış alanlar bu sayede, yeniden kazanılıyor. Yani teknoloji kullanılmadan, yerel bilgi ile kırsal yapının doğası korunuyor. Bu da küçük üreticiye destek verdiği gibi, aynı zamanda otlak alanlarında karbon depolanmasını sağladığından, iklim değişikliğine karşı savaşta da etkili bir yöntem sayılabilir. Savory, yöntemini kısaca şöyle anlatıyor: "İnsan eliyle hayvancılık başlamadan önce meralar ihtiva ettikleri biyolojik kütle ve verimlilikleri sürekli artan ekosistemlerdi. O halde, bugünkü hayvancılığı MÖ 15.000 yılındakine benzer doğal döngülerle yaparsak, aynı anda hem meraları ıslah etmiş hem de ekonomik anlamda kârlı, katmadeğer yaratan bir hayvancılık yapmış oluruz."

öğle saatlerinde ise çok sıcak olacağını fark edeceksiniz. Aslında yaptığımız, toprağın mikroklimasını değiştirmekten başka bir şey değil. Çorak topraklar dünyadaki tüm arazilerin neredeyse yarısı. Bu miktar arttıkça mikroklima da buna paralel olarak değişiyor. Aslında çölleşmenin miladı bundan on bin yıl öncesine dayanıyor. Ancak son yıllarda, bu değişimin hızı ne yazık ki arttı.

Dünyanın mevsimsel yağış alan bölgeleri, toprak, bitki örtüsü ve otlak

“Uzaydan baktığımızda, dünyanın üçte ikisinin çölleşmekte olduğunu görebiliyoruz” diyen Savory’nin haritasında Türkiye’nin de tehlike altında olduğu görülüyor. Sağdaki fotoğrafta ise, sürü otlatmanın ve bütüncül toprak yönetiminin etkisi bariz bir biçimde fark edilebiliyor.

nan sürülerle birlikte gelişti. O sürüler de, çete halinde avlanan vahşi yırtıcılarla birlikte bu sistemin bir parçası. Esasen onların avcı çetelere karşı ana savunması sürü oluşturmak. Çünkü ne denli kalabalık olurlarsa o denli güvendeler. Bu sürüler yedikleri bitkilerin üzerine dışkıları, bir yandan da hareket etmek zorundalar. İşte bu hareket hali, aşırı otlanmayı önleyen bir durum. Üstelik yürürken çiğneyip geçmelerinin de, toprağa ayrı bir faydası var: O da yürüdükleri yüzeyin tamamen gübreye kaplanması.

Otlaklar biyolojik olarak çürümezse oksidasyona geçer. Bu aslında oldukça yavaş bir süreç. Çorak toprağı ve otlakları öldüren şey karbonun serbest kalması. Bunu önlemek için, normalde otları yakardık. Ancak yangın da toprağın çıplak kalmasına ve karbon salımına neden oluyor. Örneğin, bir hektarlık çayırı yakmak, altı bin arabanın ürettiğinden daha fazla kirlilik yaratır. Afrika’da her yıl bir milyar hektarın üzerinde arazi yakılıyor. Bilim insanları ise bu yangınları onaylıyor. Çünkü böylece, ölü bitkiler temizleniyor ve yeniden yetişebiliyor.

Tek seçeneğimiz var, o da düşünülme-yeni yapmak. Çözüm, hep kötülediğimiz, sürü halinde yayılan çiftlik hayvanlarını eski sürülerin yerine kullanarak, yani doğayı taklit ederek

mümkün. Kurumuş bir toprakta doluşan sığır sürüleri sayesinde çayırlar dışkı, sidik, saman örtüsü vb. ile kaplanabilir ve bu da toprağın yağmuru emmesi ve tutması demek. Toprağa zarar verecek yangınlar çıkarmadan da başarı mümkün.

Yüzyıllık bir geçmişi olan modern sulama yöntemimiz de çölleşmeyi hızlandırdı. Bu gerçekle Afrika’da yüzleştik, ABD’de ise adeta sağlama-sını yaptık.

Karbonu Çayırlarda Saklamak

İnsanlık, tarih boyunca, doğanın karmaşıklığıyla hiçbir zaman bugün olduğu kadar karşı karşıya kalmamıştı. Tekerleği yeniden icat etmemek için, yapılan başka çalışmalara baktığımızda, ihtiyaçları karşılayacak bazı planlama teknikleri bulunduğunu gördüm. Doğanın tüm karmaşıklığına, toplumsal, ekonomik ve çevresel karmaşıklığa bir yanıt olarak bulduğum ve “Bütüncül Otlak Yönetimi” (Holistic Management) diye adlandırdığım şey işte tam da bu.

Bugün artık Afrika köylerinde genç kadınlar, hayvanların nasıl büyük sürüler haline getirilebileceğini öğretiyorlar. Doğayı taklit eden bir otlanma şeklini, geceleri hayvanları nerede tutacaklarını, sürüleri yırtıcı dostu kılarak nasıl süreceklerini biliyorlar. Tarlalarda ürün miktarında da büyük artışlar var. Örneğin

Zimbabve’de bu yöntemi uyguladığımız arazilerde büyük başarı elde ettik. Dünyanın birçok yerinde erozyona uğramış topraklarda da verimli sonuçlar aldık.

Kaderimizi belirleyen dünya arazilerinin çoğu, -buna sadece hayvancılık yapılabilen en çetin bölgeler de dahil- toprağın yüzde 95’ini kullanıyor. Bu yüzden küresel ölçekte yaptıklarımız, iklim değişikliğine fosil yakıtlarla aynı ölçüde, hatta belki onlardan daha bile fazla etki ediyor. Daha da kötüsü, bu durum açlığa, yoksulluğa, şiddete ve savaşa neden oluyor. Böyle devam edersek, fosil yakıtları kullanmasak bile, iklim değişikliğinden geri dönüş şansını kaybedeceğiz. Biz aslında bu değişimi yaratmaya başladık. Sadece örnek olması amacıyla, beş kıtada, onbeş milyon hektar arazide ve ne yaptığını bilen insanlarla birlikte, hesaplayabileceğimizin çok üzerinde karbonu depoladık bile. Bu yöntemi uygulamaya devam edersek atmosferden yeterince karbon çekip binlerce yıl boyunca güvenli bir şekilde çayırlarda depolayabiliriz. Bunu dünya çayırlarının sadece yarısında uygulayabilmek bile, bizi endüstri öncesi döneme götürebilir. Üstelik aynı anda insanların da karnı doyar. Dünyamız, çocuklarımız, torunlarımız ve bütün insanlık için, bundan daha büyük bir umut beslenebilir mi sizce?” ○

Sodexo'dan “Daha İyi Yarınlar Planı”

Barış DOĞRU

Birçok küresel firma, sürdürülebilirlik planlarını, kapsamlı taahhütler halinde yayınlıyor. “Yerinde Hizmetler, Avantaj ve Ödüllendirme Hizmetleri, Kişisel ve Ev Hizmetleri” alanında faaliyet gösteren Sodexo da, The Better Tomorrow Plan (Daha İyi Yarınlar Planı) başlığı altında 2009 yılından beri sürdürülebilirlik çalışmalarını yoğunlaştırmış durumda. 1992 yılından beri Türkiye’de de faaliyet gösteren Sodexo Türkiye’nin Kalite Güvence Direktörü Pınar Durak, EKOIQ’nun sorularını yanıtladı.

Sodexo ile ilgili genel bir bilgi verebilir misiniz?

Sodexo, plazalardan fabrikalara, ofislerden okullara kadar pek çok iş ortamında, çözüm ortağı olduğu müşterilerine Yaşam Kalitesi Hizmetleri sunan bir firma. Faaliyette bulunduğu 80 ülkede “Yerinde Hizmetler, Avantaj ve Ödüllendirme Hizmetleri, Kişisel ve Ev Hizmetleri” alanında her gün 75 milyon kişiye hizmet veriyor. Resepsiyondan güvenlik ve temizliğe, yemek hizmetlerinden tesis yönetimine; teknik bakımdan bahçe bakımına kadar 100’den fazla aktivite ile müşterilerine kapsamlı hizmetler sunan global bir şirket. Türkiye’deki faaliyetlerine 1992 yılında başlayan Sodexo Türkiye, 2500 çalışanı ile 130 hizmet noktasında günde 60 bin kişiye hizmet veriyor.

2013 yılı hedeflerini belirlediğiniz, 160’ı aşkın yöneticinin katıldığı bir toplantı yaptığınızı biliyoruz. Bu toplantıdan çıkan “İş Dürüstlüğü İlkeleri”nin kapsamı nedir? Bu konuda biraz bilgi alabilir miyiz?

Sodexo’nun etik ilkeleri güven, insana saygı, şeffaflık ve iş dürüstlüğü üzerine kuruludur. 40 yılı aşkın süredir Sodexo, misafir, çalışan, hissedar, tedarikçi ve diğer paydaşlarıyla kurduğu ve sürdürdüğü ilişkiler sayesinde binlerce müşteri ve milyonlarca misafirin güvenini kazanmıştır. Sodexo olarak çalışan-

Sodexo Türkiye’nin Kalite Güvence Direktörü Pınar Durak, “Çalışanlarımızın ırkına, inancına, politik görüşlerine, cinsiyetine, yaşam tercihlerine veya yaşlarına bakmaksızın eşit fırsatlar tanırız” diyor.

larımızın ırkına, inancına, politik görüşlerine, kişisel düşüncelerine, cinsiyetine, yaşam tercihlerine veya yaşlarına bakmaksızın onlara eşit fırsatlar tanırız.

Saygı, hizmet verdiğimiz insanların günlük yaşam kalitelerini artırmak için verdiğimiz sözün ayrılmaz bir parçasıdır. Sodexo tüm bireyler için karşılıklı saygı üzerine kurulu bir iş ortamı kurar; her bireyin kuruma kattığı deneyime ve beceriye saygı duyar, değer verir. Sodexo’nun her çalışanın saygı, ilgi ve işbirliği ortamında şikâyet ve endişelerini dile getirmeye hakkı vardır.

Sodexo etik dışı, yasalara aykırı ya da adil olmayan hiçbir işe tolerans göstermez. İş ortaklarımızdan da yüksek standartlardaki etik değerlerimizi gözlemlmelerini bekleriz. İş yaptığımız yerlerde, temel değerlerimiz olan güven, dürüstlük ve adalete dayanmayan hiçbir yaklaşım kabul görmez.

Sodexo, global ölçekte de sürdürülebilirlikle ilgili aksiyonlar alıyor. The Better Tomorrow Plan (Daha İyi Yarınlar Planı) isminde kapsamlı bir çalışması var. Bu planda neler yer alıyor?

Daha İyi Yarınlar Planı; Sodexo’nun sürdürülebilirlik projesidir. Dünyanın 80 ülkesinde; 34.300 işletmemizde ve 420 bin çalışmamızın dahil olduğu “Daha İyi Yarınlar Planı” ile dünyada sürdürülebilirlik liderliği üstlendik. Daha İyi Yarınlar Planı, sağlık ve iyi yaşam, çevre, yerel topluluklar ve iş dürüstlüğü önceliklerine dayanan 18 taahhüt üzerine kurgulanmıştır.

Sodexo, 1966 yılındaki kuruluşundan beri iki temel hedef üzerine odaklanmıştır. İlk hedefimiz, hizmet verdiğimiz tüm müşteri ve misafirlerimizin günlük yaşam kalitelerini artırmak; diğeri ise müşterilerimizin bulunduğu şehre ve bölgeye, ekonomik, çevresel ve sosyal olarak katkı sağlamaktır. Bu kapsamda Daha İyi Yarınlar Planı’nın oluşumu ve uygulama süreçlerinin tanımlanması 2008 yılında başladı. Bu bilincin benimsenmesi ve artırılması, yönetim sistemlerinin geliştirilmesi ve aşamaların ülke bazında tanımlanması da 2009 yılında gerçekleşti.

Sodexo’nun sosyal sorumluluk odağında insan, çevre ve yerel topluluklar var. Global düzeyde uzun yıllardır devam eden “Açlığı Durdur” girişimimizle, dünya üzerinde açlık ve malnütrisyon (kötü beslenme) etkilenen yaklaşık 1 milyar insana yardım etmeyi taahhüt ediyoruz. Bu kapsamda, her ülke bu taahhüdü yerine getirmek için çeşitli projeler gerçekleştiriyor. 2009 yılında “Açlığı Durdur” girişiminin de bir taahhüt olarak belirlendiği “Daha İyi Yarınlar Planı” ile sürdürülebilir gelişim yaklaşımı benimsendi.

Beslenme, Sağlık ve İyi Yaşam kapsamındaki taahhütlerimiz, müşterilerimize iyi yaşam çözümleri ile çeşitli ve dengeli menüler sunmak,

ayrıca misafirlerimizin yağ, tuz ve şeker tüketimlerini azaltacak seçimleri teşvik etmektir.

Ayrıca bir ofis çalışanının gününün yaklaşık sekiz saatini bilgisayar başında geçirdiğinden hareketle, hizmet verdiğimiz kurumlarda bilinçlendirmeyi arttırmak için “Ofis Ergonomisi” eğitimleri düzenleyerek onlara iyi yaşam çözümleri sunuyoruz.

Sodexo'nun ana faaliyet alanlarından biri de gıda. Gıda çok farklı yönleriyle, sürdürülebilirlikle ilişkili bir alan. Bu konuda neler yapıyorsunuz veya planlıyorsunuz?

Sodexo, yiyecek içecek hizmetleri kapsamında gerçekleştirdiği gıda alımlarında sürdürülebilirlik ilkesi ile hareket ediyor. Gıda temininde yerel ve mevsimsel ürünler ile sürdürülebilir balık ve deniz ürünlerini tercih ediyoruz.

Gıda konusunda bir diğer hassas alan da gıda güvenliği. Bu konuda neler yapıyorsunuz? Tartışmalı gıdalar konusunda tavrınız nedir?

Gıda güvenliği, tüketilen tüm yiyecekler için “tarladan çatala” sözü ile ifade edilen ve hammadde seçiminden gıdanın tüketildiği ana kadar geçen süreci özetleyen bir yaklaşımdır. Sodexo, bu yaklaşımdan hareketle yiyecek içecek hizmetlerini sunuyor. Hammadde tercihlerini yasalarla güvence altına alınmış ürünlerden yana yapıyor. Bunun yanında ilgili bakanlıkların düzenlemelerine de uyum sağlayarak üretim, servis ve satış noktaları buna göre düzenleniyor.

Sürdürülebilirlik tartışmalarında giderek ön plana çıkan bir konu da tedarik zinciri. Küresel ölçekte son birkaç ayda yaşadığımız olaylar, gıda konusunda da tedarikçi ilişkilerinin son derece önemli olduğunu gösterdi. Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz, yapıyorsunuz?

“Obezite ile Mücadele Ediyoruz”

Aynı zamanda obezite ile mücadeleyi desteklemek için beslenme bilincini artırmak üzere çalışmalar yapıyoruz. Sağlıklı beslenme ve iyi yaşam konularını içeren seminerler düzenlerken, bu konularla ilgili periyodik olarak bilinçlendirme materyalleri de hazırlıyoruz. Fazla şeker, tuz ve yağın vücutta yaratacağı olumsuz etkileri engellemek için, bu ürünlerin kullanımını kontrol altında tutuyoruz. Bu kapsamda müşterilerimizle beraber gerçekleştirdiğimiz uygulamalarla tuz tüketiminde yüzde 42, yağ tüketiminde yüzde 10'a varan düşüşler sağladık.

Bu konuda tedarikçilerin kalite ve sertifikasyon anlamında yapmış oldukları uygulamalar önem kazanıyor. ISO, TSE, BRC gibi belgeler bizim gibi ürünleri hammadde olarak kullanıp müşterilerine işleyip sunan firmalar için tedarikçi yönetiminde önemli bir unsur haline gelmiş durumda. Bu anlamda Tedarikçi Seçim Kriterlerimiz arasında Kalite ve İzin Belgeleri önemli bir rol oynuyor.

Özellikle soyu tükenen balıklar ve deniz canlıları ilgili olarak aldığınız önlemler var. Bu konuda biraz bilgi verebilir misiniz?

Sürdürülebilir çevre taahhüdü kapsamında birçok farklı projeye imza atıyoruz. Soyu tükenmekte olan deniz canlılarının sürdürülebilirliği için avlanma yasağı olan balıkları kullanmıyoruz. Bu konuda yayınladığımız yasaklı ürün listesi ile satın almalarını engelliyüz.

DISCOVER THE BETTER TOMORROW PLAN

Atık yemeklerin hayvan barınaklarına iletilmesi gibi çalışmalarınız var. Bu konuda hangi paydaşlarla ve kurumlarla işbirliği yapıyorsunuz?

Yemek servisi verdiğimiz alanlarda açığa çıkan tüketilebilir nitelikte olan organik yemek atıklarımızı belediyelerin hayvan barınaklarına gönderiyoruz. Böylece günlük 160 kg yemek atığını değerlendirmiş oluyoruz.

Küresel iklim değişikliği bağlamında önemli tartışma konularından biri de enerji. Enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynakları konusunda çalışmalar yapıyor musunuz?

Hizmet verdiğimiz tüm kurumlarda özellikle çevre dostu malzeme kullanımına önem veriyoruz. Genel Müdürlüğümüzde tüketilen yıllık ortalama yarım ton kâğıt yerine, yüzde 100 geridönüşümlü kâğıt kullanarak, yılda yaklaşık 9 adet ağaç kurtarıyoruz. 1 ağacın 250 kişiye oksijen sağladığını düşünürsek, geri kazanacağımız 9 ağaç ile 2250 kişiye oksijen sağlamış oluyoruz. Sürdürülebilir bir gelecek için hizmet verdiğimiz müşterilerimizle beraber enerji, su kullanımı gibi konularda tasarruf sağlamayı amaçlayan projeler gerçekleştirildi. Enerji optimizasyonu doğrultusunda, özel çözümler sunarak kimi zaman yüzde 95'lere varan enerji tasarrufu sağladık. ○

YEŞİL İŞ®
GREEN BUSINESS
SÜRDÜRÜLEBİLİR İŞ BULUŞMASI

Türkiye'nin
“Sürdürülebilir İş Buluşması”
5. Yılında!
“Değişim Zamanı”
Siz de Yerinizi Alın!

17-18 Eylül
swissôtel **THE BUSINESS**
HOTELS

5. Yılında da Stratejik Çözüm Ortağı

Schneider
Electric

BASF
The Chemical Company

Capatect
BY HANSA GROUP

REHAU

Dünya Organik Kongresi 2014'te İstanbul'da

Organik gıda üretimi, dünyada giderek yükselen bir değer. Gıda güvenliği ve sağlık sorunlarının bu kadar yükselişte olduğu bir dönemde, Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği önemli bir adım attı ve dünyanın bu konudaki en önemli organizasyonu olan Uluslararası Organik Tarım Hareketleri Federasyonu'nun (IFOAM) üç yılda bir düzenlediği Dünya Organik Kongresi'ni 2014 yılında

Türkiye'de düzenlemesine önayak oldu. 13-15 Ekim 2014'te İstanbul Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda gerçekleştirilecek Kongre, hem Türkiye organik gıda hareketi, hem de dünyayla işbirlikleri için önemli fırsatlar barındırıyor.

18th IFOAM

 Duygu KAYADELEN,
duyguk@bugday.org

Uluslararası Organik Tarım Hareketleri Federasyonu (IFOAM) tarafından üç yılda bir dünyanın farklı ülkelerinde düzenlenen **Dünya Organik Kongresi**, 2014'te İstanbul'da yapılacak. Kongre, **Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği** ev sahipliğinde, 13-15 Ekim 2014 tarihlerinde İstanbul Lütfi Kırdar'da gerçekleşecek. Dünya organik tarımını yönlendiren 2500'den fazla katılımcının beklendiği Dünya Organik Kongresi'nde dünya organik tarımının stratejisi ve yol haritası belirlenecek, deneyim ve bilgi alışverişi yapılacak.

Buğday Derneği, kongre için organik tarım konusunda çalışan tüm kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak ve bir ağ oluşturmak amacıyla yola koyuldu. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın desteklediği kongrenin basın sponsorları **NTV Yeşil Ekran, National Geographic Türkiye, Atlas dergisi, EKOIQ ve Açık Radyo**. Tüm bölümlere gelecek bildiri çağrıları için komisyonlar oluşturuldu, Bilimsel Bölüm için **ISOFAR ve Ege Üniversitesi** ile işbirliği yapılıyor. **Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği (ETO)** ve **Ege İhracatçı Birlikleri (EİB)** ise stratejik ortaklar.

Buğday Derneği, 2002 yılından beri yaptığı uzun soluklu, sürdürülebilir projelerle, iç tüketimin artması için yıllardır çaba gösteriyor. 18. IFOAM Dünya Organik Kongresi de, Türkiye'de organik tarımla ilgili bilinci ve farkındalığı artırmak ve Türkiye'nin organik tarım potansiyelini dünyaya tanıtmak için önemli bir fırsat olacak. Ayrıca, kongrenin hazırlık sürecinde ekolojik tarım ve yaşamla ilgili kişi, kurum, kuruluş ve firmaların bir araya gelip işbirliği yapması ve kamu kurumlarının dikkatinin organik tarıma çekilmesi olumlu sonuçlar doğuracak. Ülkemizde organik tarımla uğraşanlar en yeni teknolojileri, üretim tekniklerini ve pazarlama yöntemlerini öğrenecek ve dünyanın her yerindeki sektör paydaşlarıyla ağlar oluşturabilecek. 120 ülkede 800'den fazla üyesi olan IFOAM, 40 yıldır dünyada organik tarımla ilgili çalışan bir şemsiye kuruluş. Organik tarım standartlarını belirliyor ve organik tarım hareketine önderlik ediyor. Üç yılda

bir düzenlediği Dünya Organik Kongresi ise, organik paydaşları bir araya getirme ve bilgilendirme, organik tarımın çevreyle ilgili küresel sorunların çözümünde anahtar rolünü ortaya koyma, organik standartların evrensel uyumunu sağlama, organik hareket için akademik çözüm programları önerme ve organik liderlerin kapasitesinin artırılması hedeflerine hizmet ediyor.

Bundan önceki Dünya Organik Kongresi, 2011 yılında Güney Kore'de yapılmış ve kongreye 76 ülkeden 2899 kişi katılmıştı. Ayrıca 1000'in üzerinde bilimsel araştırma başvurusu alınmış ve 20 farklı atölye çalışması düzenlenmişti. Yine bu kongre sırasında, Buğday Derneği'nin kurucusu **Victor Ananias**'ın girişimleri sonucunda İstanbul'un aday şehir kabul edilmesiy-le başlayan süreç, 2014'teki kongrenin İstanbul'da yapılmasına karar verilmesiyle sonuçlanmıştı. 2012 yılının ilk aylarında başlanan hazırlıklar, tüm hızıyla devam ediyor.

Kongre İçin Bildiri Çağrısı Başladı!

18. IFOAM Dünya Organik Kongresi, üç ana bölümü kapsıyor: Ana Bölüm, Bilimsel Bölüm ve Uygulayıcı Bölümü. Ayrıca, çeşitli girişimlerin organik dünyaya yaptıkları katkıları vurgulayan bir dizi atölye çalışması da düzenlenecek. Bölümler ve atölye çalışmaları için bildiri çağrısı başladı, başvurular web sitesinden yapılabilir: **www.owc2014.org**.

Ana Bölüm'de, küresel organik dünyayı etkileyen güncel ve geleceğe dair konuları ele alınacak. "**Organik Vizyonu Oluştur-**

Dünya Organik Kongresi kapsamında planlanan yan etkinlikler arasında, %100 Ekolojik Pazar ziyaretleri, çevredeki ekolojik çiftliklere ziyaret, İstanbul'da ekolojik ve kültürel turlar, organik tarım atölyeleri, sergiler ve film gösterimleri var.

Türkiye'de Organik Tarım Gelişiyor

Organik tarım Türkiye'de hızla gelişiyor. 1980'li yıllarda yurtdışından gelen talepler doğrultusunda sınırlı sayıda çiftçiyile başlayan organik tarım, son yıllarda yaş meyve ve sebzedan tarla bitkilerine, hayvancılıktan su ürünlerine, işlenmiş ürünlerden tekstile ve agro-eko turizmde kadar birçok alanda gelişti ve yaygınlaştı. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı verileri, son beş yılda hem organik üretim miktarının hem de üretici sayısının dört katına çıktığını gösteriyor. 2012 yılı verilerine göre, Türkiye'de

54.635 üretici, toplam 702.909 hektar alanda organik tarım yapıyor ve yılda 1.750.127 ton ürün üretiliyor. Şu anda da Türkiye'de yetiştirilen organik ürünlerin çok büyük kısmı ihraç ediliyor. Organik ürün iç pazarı ise gün geçtikçe gelişiyor olsa da, hâlâ emekleme aşamasında. Türkiye'de organik sektördeki asıl gelişmenin, iç piyasada tüketimin artmasına paralel olarak ortaya çıkması bekleniyor; iç piyasadaki talebe göre ürün çeşitliliği, üretici sayısı, üretim miktarı da doğal olarak artış gösterecek.

mak ve **“Organik Dünyayı Büyütmek”** başlıkları altında toplam 16 oturumdan oluşacak.

Kongrenin bilimsel bölümünde, araştırmacılar, organik konusunda araştırma sonuçlarını sunacak. Tartışma, üç ana başlıkta, dünyanın zengin ve yoksul bölgeleri, bilimsel bilgi ve uygulama ile yeni ve eski teknoloji arasında köprülerin nasıl kurulacağını üzerine odaklanacak. Sistemler, bitki yetiştirme, hayvancılık, sosyo-ekonomi, işleme, ticaret ve beslenme araştırmaları konularında gerçekleştirilecek 24 bilimsel oturum yapılacak.

Uygulayıcı bölümü ise toplam 24 oturumdan oluşuyor. Bu bölümde tüm dünyadan organik yöntemler, stratejiler, projeler ve girişimlerle ilgili sunumlar ve tartışmalar yapılacak ve üç ana konuyu ele alacak: **Geleneksel sistemler ve gelecek arasında organik köprüler kurmak, paydaşlar ara-**

sında organik köprüler kurmak, stratejiler arasında organik köprüler kurmak.

Kongrede kendi deneyimlerini paylaşmak isteyen kurum, kuruluş ve girişimler, kendi atölye çalışmalarını düzenleyebilecek. Üç gün içinde sekiz farklı atölye çalışması düzenlenecek.

Kongre bölümlerine başvurular, organik gıda ve tarım konusundaki araştırmalarla ilgili bildiri ve projelere yönelik uluslararası bir açık arşiv olan **Organic Eprints** web sitesi (www.orgprints.org) üzerinden yapılıyor. Panel konuşmacısı olarak katılmak, bildiri sunmak ya da atölye çalışması düzenlemek üzere başvurular için son tarih 30 Eylül 2013.

Bu üç bölümdeki oturumların yanı sıra, dünyaca ünlü konuşmacılar da genel oturumlarda ilham verici konuşmalar yapacak. Katılımcıların kongre deneyimini zenginleştirmek için yan etkinlikler de düzenlenecek. Planlanan yan etkinlikler arasında, %100 Ekolojik Pazar ziyaretleri, çevredeki ekolojik çiftliklere ziyaret, İstanbul'da ekolojik ve kültürel turlar, organik tadım atölyeleri, sergiler ve film gösterimleri var.

Ayrıca, kongreden önceki iki gün boyunca, organik sektörü farklı açılardan ele alacak ve kendi alanının uzman kuruluşları tarafından düzenlenecek ulusal ve bölgesel ön konferanslar ile tarım, ekoloji, gıda, biyolojik çeşitlilik, doğa koruma alanlarında çalışan sivil toplum örgütlerini bir araya getirecek bir **STK forumu** da düzenlenecek. Kongrenin hemen ardından ise IFOAM Genel Kurulu yapılacak.

Kongre ile ilgili daha fazla bilgi almak, kongre bölümlerine başvurmak ve sponsorluk hakkında bilgi almak için: www.owc2014.org ve info@owc2014.org

Sürdürülebilirlik şimdi ilaç ve sağlık sektöründe tartışılıyor!

WORKSHOP Dergi organizasyonu ile 12-13 Haziran tarihlerinde Mercure Hotel İstanbul'da 4. kez gerçekleştirilen **"Pharma FORUM"** ilaç ve sağlık sektörünün en önemli buluşması niteliğini taşıyor.

Pharma FORUM'un bu yılki ana teması, **"Sürdürülebilirlik ve 2023 Vizyonu"**

- Sürdürülebilirlik neden çok önemli?
- Hangi firmalar sürdürülebilirlikte öncü?
- Sürdürülebilirlik programları nasıl hayata geçirilir?

Gerçek Bir Karbon Çözümü(mü)

Fosil yakıtlardan temiz enerji üretilebilir mi? Her ne kadar oksimoron gibi gözüксе de, yeni gazlaştırılmış kömür tesislerinin, karbonu yakalama teknolojileriyle bunu gerçekleştirebileceğini iddia edenler de var. New York Times yazarlarından Joe Nocera bunu iddia edenlerden biri; en büyük kanıtlarından biri ise, The Summit Power Group'un bu yaz Teksas Odessa'da temellerini atmaya hazırlandığı tesis. "Teksas Temiz Enerji Projesi" adı verilen tesisin, gerçekten de söylendiği gibi işe yarayıp yarayamayacağını izlemekte fayda var, çünkü güneş ve rüzgâr başat enerji kaynağı konumuna gelinceye kadar, fosil yakıtların temiz versiyonlarına daha çok ihtiyacımız olacak gibi...

 Joe NOCERA

 Başak GÜNDÜZ

Summit Enerji Grubu (The Summit Power Group), bu yaz Teksas Odessa'da 2,5 milyar dolarlık bir kömür gazlaştırma santralının temelini atmaya planlıyor. Summit buna "Teksas Temiz Enerji Projesi" adını veriyor. Bu ismi vermekte de haklılar.

Bu santralin özelliklerinden biri gazlaşmış kömür kullanacak olmasıdır. Gazlaştırma işleminde kömür yakılmadığı için, geleneksel kömür santrallerinden çok daha temiz bir enerji üretiliyor.

Bu santralin (ve az miktarda benzer santrallerin) böyle muazzam bir potansiyele sahip olmasının bir başka nedeni de tesisin, zaten azalan karbon salımlarının yüzde 90'ını yakalayacak olması. Bu karbon salımlarının bir bölümü gübre yapmak için kullanılacak. Geri kalanı ise petrol endüstrisine satılacak ve onlar da geliştirilmiş petrol üretimi adı verilen bir işlemin parçası olarak bu salımları toprağa verecek.

Böyle tesisler yaygınlaşırsa ortaya çıkacak potansiyel avantajları sayalım. Günümüzde, karbon salımlarının yaklaşık yüzde 40'ı elektrik santrallerinden kaynaklanıyor. Summit'in uygulayacağı karbon yakalama işlemi, **İklim ve Enerji Çözümleri Merkezi**'nden (Center for Climate and Energy Solutions) Judi Greenwald'un dediğine göre "Mevcut sabit kaynaklardan çıkan CO₂ salımlarını yüzde 90'a varan oranda azaltabilen tek teknolojidir". Diğer bir deyişle, bu teknoloji iklimin kurtarıcısı olabilir.

İki: Çevreciler kömür endüstrisine karşı açtıkları savaşı durdurabilir ve böylece, iklimi tehdit eden kömür santrallerinin yerini temiz kömür gazlaştırma santralleri alırken, on binlerce iş olanağı da kurtarılabilir. Üç: Kömür yakıtlı santralden zaten yüzde 50 daha az karbon salan gaz yakıtlı elektrik santrali, karbon yakalama teknolojisi kullanılırsa daha da temiz hale gelebilir. Dört: Elde edilemeyen petrolün kazanılması için bu karbon salımlarını kullanarak, henüz çıkarılmamış geniş Amerikan rezervlerine ulaşılabilir. Geçen sene ExxonMobil, geliştirilmiş petrol üretimi işlemi sayesinde Batı Teksas'taki tek bir petrol yatağının ömrünü 20 yıl daha uzatabileceğini bildirdi.

Beş: Çin. Genelde Amerikalı çevreciler, Çin'in iklim değişikliğinden çok ekonomik büyümeye daha çok ilgilendiği gerçeğini görmezden geliyor. (Ve onları kim suçlayabilir? Tek istedikleri, bizim halihazırda sahip olduklarımız.) Çinliler, dur durak bilmeden kömür yakıtlı elektrik santralleri kuruyor ve Batılı çevreciler deneseler bile onları durduramıyor. Ancak, Summit'inki gibi santraller (CO₂'yi kârlı bir ürüne çeviren) artarsa, bu durum büyük olasılıkla Çin'in dikkatini çekecektir. Çin'in elektrik santrallerinden çıkan karbon salımlarının azaltılması, iklim değişikliğinin etkilerini geri çevirmeye (bunu söylemeye cüret edebilir miyim?) Keystone XL petrol hattını engellemekten daha fazla yardımcı olacaktır.

Bill McKibben Karşı Ama...

Laura Miller, Teksas Temiz Enerji Projesi'yle en yakından ilgilenen Summit yöneticisi. Çevreyle ilgili referansları kusursuz. 2006'da Dallas valiliği yapan Miller, büyük bir enerji şirketi olan TXU Energy'nin 11 yeni kömür yakıtlı santral açmasına karşı mücadele vermek amacıyla **Teksas Temiz Hava Şehirleri Koalisyonu**'nu (Texas Clean Air Cities Coalition) kurdu. Avrupa'ya yaptığı bir ziyaret sırasında kömür gazlaştırma ve karbon yakalama teknolojilerinin kullanıldığını gördü. Valilik ofisinden ayrıldıktan sonra Summit ile çalışmaya başladı ve Odessa tesisinin ateşli bir savunucusu oldu. Summit Power'ın başkanı ve baş yöneticisi Eric Redman, onu "projenin yüzü" olarak tanımlıyor. (Bu arada Redman genç yaşında, Kongre hakkındaki klasikleşmiş çalışmalarından biri olan "The Dance of Legislation" (Yasanın Dansı) adlı kitabı yazdı. Hâlâ okumaya değer bir çalışma.)

Kim kömür gazlaştırılmasına ve karbon yakalamaya karşı çıkabilir? Karbon yakalama teknolojisi çok pahalı olduğu için vergi yükümlüleri karşı olabiliyor. 2011'de American Electric Power, yani A.E.P, büyük bir karbon yakalama projesini iptal etti ve nedenlerden biri de düzenlemelere göre şirketin ekstra maliyeti müşterilerine yansımaya izin verilmeyecek olmasıydı.

Teksas Temiz Enerji Projesi, projeyi ekonomik açıdan uygulanabilir kılmaya yardımcı olması için Enerji

Teksas Temiz Enerji Projesi'yle en yakından ilgilenen Summit yöneticisi olan Laura Miller, 2006'da Dallas valiliği yaparken, TXU Energy'nin 11 yeni kömür yakıtlı santral açmasına karşı mücadele vermek amacıyla Teksas Temiz Hava Şehirleri Koalisyonu'nu kurmuş. Şirketin Başkanı Eric Redman, onu "projenin yüzü" olarak tanımlıyor.

Bakanlığı'ndan 450 milyon dolar hibe alıyor. (Tuhaf olan nokta, Ulusal Vergi Bürosu'nun Summit'ten federal hibe için vergi ödemesini istemesi. Yani bu miktarın üçte biri doğrudan devlete geri gidecek). Ama tesis başarılı olursa (ben olacağına inanıyorum) ve diğerleri onu örnek alırsa, maliyetler kaçınılmaz olarak düşecek ve devlet yardımına büyük olasılıkla ihtiyaç kalmayacak.

Diğer karşı çıkan kişi kim mi? Bay "**Keystone'u Durdurun**" **Bill McKibben**'den başkası değil. Kendisine e-posta gönderip, geliştirilmiş petrol üretimi için karbon yakalama işlemini destekleyip desteklemediğini sorduğumda, karbon toprağa

gönderilecek "bununla yapılabilecek en kötü şey yüzeye daha fazla petrol çıkarmak olacaktır" şeklinde cevap verdi. Ve de şöyle devam etti, "Petrolü toprağın içinde bırakma zamanı geldi, elbette gaz ve kömürü de."

Bana göre bu cevap, verdiği mücadelenin, gerçek soruna karşı gözlerini kör ettiğini gösteriyor. Düşman fosil yakıtlar değil; fosil yakıtları kullanma şeklimizden dolayı oluşan hasar. Fosil yakıtlardan temiz enerji üretmenin bir yolunu bulursak, (dedikleri gibi) sorunun değil çözümün parçası haline gelebilirler.

Neyse ki, Bill McKibben bunu anlamasa bile, Laura Miller ve Eric Redman anlayabiliyor. ○

sbs

SUSTAINABLE
BUSINESS
SUMMIT

2013
SUPPLY CHAIN

www.sbs2013.org

Why
sustainable
supply
chain

is good
business

Come and find out how leading companies turn supply chain sustainability into a driver of competitive advantage by working together with their suppliers.

Join us and discover where the world of sustainable business is headed.

2nd October 2013
Four Seasons Bosphorus,
Istanbul

Global Innovation
Rethink Business Efficiency
Sustainability
Future
Growth Network Opportunity Trends Reputation Leadership
Brand Redesign Inspiration

Kuyunun Suyu Kuruyacak mı?

Acı ama gerçek, Burdur Gölü'nde son 35 senede su seviyesinde 12 metrelik bir düşüş yaşandı. 2007 yılından beri Burdur Gölü için çırpınan Doğa Derneği, "Göl Yoksa Burdur da Yok" kampanyasını farklı paydaşları da katarak büyütmeye çalışıyor. Kamu kuruluşları, yerel STK'lar Vaillant'ın da destek verdiği çalışmalar, 16 Mart'ta düzenlenen "Burdur Gölü'ne Sadakat" yolculuğu ile taçlandı. Bakalım bütün bu çabalar, Burdur Gölü'nü eski günlerine döndürebilecek mi?

 Balkan TALU

Burdur Gölü'nde sular çekiliyor. Durumun vahametini anlatabilmek için bu bilgiyi şöyle açalım: Türkiye'nin 13 uluslararası öneme sahip Ramsar Alanı'ndan ve 305 Önemli Doğa Alanı'ndan birisi, aynı zamanda Doğal Sit Alanı ve Yaban Hayatı Geliştirme Sahası olan Burdur Gölü, son 35 senede alanının yaklaşık üçte birini kaybetti ve su seviyesi yaklaşık 12 metre düştü. Bu süreçte gölün yüzey alanı da 226 km²'den 150 km²'ye geriledi. Bunu biz söylemiyoruz, bizzat **Devlet Su İşleri**'nin Burdur bölgesinde yer alan 182. Şube Müdürlüğü söylüyor.

Doğa Derneği'nin 2012 yılında hazırladığı "**Göl Yoksa Burdur da Yok**" kitapçığında, Burdur Gölü Kapalı Havzası'nda 1995 yılından bu yana yağışlı bir döneme geçilmesine karşın gölün hız-

la kurumaya devam ettiği vurgulanıyor. Burdur Gölü su seviyesindeki azalmanın başlıca nedenleri, tarımsal sulama amacıyla, 1970'lerden bu yana gölü besleyen akarsuların üzerlerine inşa edilen baraj ve göletlerde tutulması; yine tarımsal sulama amacıyla havzadaki yeraltı sularının sondaj kuyuları ile aşırı miktarlarda çekilmesi. Uzun sözün kısası sorun tamamen biz insanlardan kaynaklanıyor.

2008 yılında **Doğal Hayatı Koruma Derneği (WWF)** tarafından hazırlanmış olan Türkiye'deki **Ramsar Alanları Değerlendirme Raporu**'na göre Türkiye'de son 40 yılda 1 milyon 300 bin hektarlık sulak alan, kurutma, doldurma ve su sistemlerine müdahaleler nedeniyle ekolojik ve ekonomik işlevini yitirdi. Söz konusu kayıp, toplam sulak alanlarımızın yarısına tekabül ediyor. Özellikle göllerin kurummasının başlıca sebep-

leri arasında drenaj çalışmaları sayılıyor. Bütün bunlara ek olarak çok su tüketen bitkilerin yetiştirilmesine dayalı tarım politikaları, aşırı su kullanımını içeren sulama pratikleri ve gölleri besleyen akarsuların doğal akışını engelleyen, plansız olarak inşa edilen baraj ve göletler de kurumayı hızlandırıyor. Doğa Derneği Genel Müdürü **Engin Yılmaz** acil önlem alınmazsa gölün cansız bir kuyuya dönüşeceğini söylüyor.

"Göl Yoksa Burdur da Yok" kitapçığında yer alan verilere göre Burdur nüfusunun yüzde 60'ı tarımla, yüzde 70'i ise hem tarım, hem de hayvancılıkla uğraşılıyor. Burdur Gölü'nün kurumması, yörede gölün yarattığı mikroklima etkisinin ortadan kalkarak bağıl nemin azalması, yağışların düzensizleşmesi, gece sıcaklıklarının düşerek don olaylarının daha sık görülmesi sonuçlarını doğuruyor. Yörede mikro

iklimin değişmesinin ise, tarımda ve hayvancılıkta verim ve gelir kayıplarına yol açma ve köyden kente göçü tetikleme gibi olumsuz sonuçları olacak. Bir başka risk de, Burdur Gölü kurudukça göl aynası altından açığa çıkacak sedimanların rüzgârla taşınarak toz bulutlarına dönüşmesi, bir başka deyişle, rüzgâr erozyonu yaşanması.

Burdur Gölü'nün kurumması, yörede gölün yarattığı mikroklima etkisinin ortadan kalkarak bağıl nemin azalması, yağışların düzensizleşmesi, gece sıcaklıklarının düşerek don olaylarının daha sık görülmesi sonuçlarını doğurma riski taşıyor.

Burdur Gölü'nün kuruması, birçok önemli kuş türünün de yaşam alanlarının daralması veya tamamıyla yok olması anlamına geliyor.

Kaşıkçı Kuşu-Ersan Berberoğlu

Kara Boyunlu Batağan-Tamer Yılmaz

Dikkuyruk-Ahmet Karataş

Son Kuşlar da Gidiyor

Burdur Gölü, küresel biyoçeşitlilik bağlamında da çok büyük önem taşıyor. Burdur, ismiyle özdeşleşen **Dişli Sazancık**'ın (Aphanius sureyanus) yanı sıra, nesli küresel ölçekte tehdit altında olan **Dikkuyruk** (*Oxyura leucocephala*) da dahil 194 farklı kuş türü ve 10 farklı sürüngen türüne sığınak işlevi görüyor. Burdur Gölü'nün kuruması, bu canlıların yaşam alanlarının da daralması veya tamamıyla yok olması anlamına geliyor.

Burdur Gölü'nün kurumaya başlamasıyla son kuşlar da gölü terk ediyor. Halbuki Burdur Gölü türü tehlike altında olduğu bilinen dik-

kuyrukların en önemli kışlama alanlarından biri olarak kabul ediliyor. **Doğa Derneği Bilim Koordinatörü Süreyya İsfendiyaroğlu**, Burdur Gölü'nün, Türkiye'de en çok su kuşunun gözleendiği üç alandan biriyken artık ilk üçe giremediğini söylüyor.

Peki, Burdur Gölü'nde bu kadar zamandır alarm zilleri çalarken nasıl bir çözüm öngörülüyor? Konuyla ilgili en önemli çerçeve metinlerden biri ilk kez 2008 yılında hazırlanan ve 2012 yılı sonuna kadar yürürlükte olan **Burdur Gölü Yönetim Planı**. Kuruma tehlikesi giderek daha fazla görünür hale geldiği için, 2012 sonu itibarıyla planın revizyonu

gündemde. **Doğa Derneği** ilk etapta gölün çekilmesinin durdurulması ve su seviyesinin kademeli olarak yükselmesi için, gölü besleyen derelerin üzerine kurulu baraj ve göletlerden düzenli olarak göle su bırakılmasını talep ediyor. İkinci olarak gölün bulunduğu havzada su tasarrufu yapabilmek için özellikle tarımsal faaliyetlerde hem az su tüketimine dayanan ürünlerin tercih edilmesi hem de damla ve yağmurlama sulama gibi modern yöntemlerin yaygınlaşması gerekiyor. Son olarak revize edilmiş planın bütüncül bir yaklaşımla havzadaki tüm faaliyetleri kapsayacak şekilde uygulanması gerekiyor.

18. IFOAM DÜNYA ORGANİK KONGRESİ

Organik Köprüler Kurmak

13-15 Ekim 2014, İstanbul
Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı

MEDYA SPONSORLARI

Paydaşlar Çoğalıyor

2007 yılından beri Burdur Gölü'nün kurtarılması için çırpınan Doğa Derneği, uzun süredir kamu kuruluşları, yerel STK'lar ve bu konuda taşın altına elini koyabilecek şirket ve markalar arasında köprü kurmaya çalıştı. Nihayet 2012 yılından itibaren **Vaillant firması**, Doğa Derneği tarafından yürütülen Burdur Gölü'nü Kurtarma Projesi'ne destek vermeye başladı. Proje kapsamında Doğa Derneği, Burdur Gölü Yönetim Planı'nın hazırlanması ve uygulanmasında da aktif katılım gösteriyor. Burdur Gölü'nü Kurtarma Projesi kapsamında, dört köyde az su tüketen tarımsal ürünler ve sürdürülebilir sulama uygulamaları için altı pilot tarım sahası oluşturuldu. Gölün türlerin yaşamı için önemi ve kurumunun nedenleri ile sonuçlarını anlatan broşür, kitapçık ve kısa filmler hazırlandı. Doğa Derneği hem yerel yönetimlerle hem de bölge halkıyla işbirliği içinde gölün kurtarılması için kamuoyu yaratmaya yönelik etkinlikler örgütüyor.

Bazılarımız farkındadır, ünlü pop müzik yıldızı **Tarkan** da bir süredir sıkı bir çevre aktivisti kimliğiyle ön plana çıkıyor. Yüksel Aksu yönetmenliğinde çekilen **"Entelköy Efeköy'e Karşı"** filmine de destek verdi. Doğa Derneği tarafından organize edilen Hasankeyf kampanyasına da sahip çıktı. Tarkan, son dönemde de Burdur Gölü ile ilgili yapılan kampanyaya destek oluyor. Doğa Derneği ile beraber Burdur'u ziyaret eden Tarkan yöre halkı ile bir araya geldiğinde "Göl Yoksa Burdur da Yok" sloganına sahip çıkarak şunları söylüyor: "Bu muhteşem güzelliğin yok olma sürecinde olduğunu bilmek büyük bir üzüntü ve acı veriyor. Karşılığı ne olursa olsun Burdur Gölü'nün yok olmasına izin verilmemeli. Bu nedenle hep birlikte gölün korunması için, ne gerekiyorsa yapılmalı. Bir araya gelir ve birlikte hareket edersek bu

Burdur'u ziyaret eden Tarkan yöre halkı ile bir araya gelerek "Göl Yoksa Burdur da Yok" sloganına sahip çıktı ve "Karşılığı ne olursa olsun Burdur Gölü'nün yok olmasına izin verilmemeli" dedi.

sorunun üstesinden gelebiliriz. Çiftçisinden öğretmenlerine kadar hepimiz ortak geleceğimiz için bunu yapmak zorundayız. Tüm Burdurluları ortak mirasımız olan Burdur Gölü'nün geleceği için harekete geçmeye davet ediyorum."

Daha önce **Hasankeyf'e Sadakat Yolculuğu**'nu örgütleyerek Doğa Derneği'ne destek veren **Atlas Dergisi** desteğiyle 16 Mart 2013'te **Burdur Gölü'ne Sadakat** yolculuğu düzenledi. Kendisi de Burdurlu olan ünlü halk müziği sanatçısı **Sümer Ezgü** gölün nasıl kurduğunu yakından gözlerken şunları söylüyordu: "Eğer bir an önce harekete geçmez ve gölümüzü kurtarmak için tüm Burdurlular olarak sesimizi yükseltmezsek çok geç olacak. Ve biz biliyoruz ki Burdur Gölü yok olursa Burdur'da da yaşam biter. Çiftçisi, esnafı, sanatçısı, halkı ve yöneticileri olarak biz Burdurlular gölümüzün yok olma sürecini durdurarak gölümüzü eski haline kavuşturabiliriz."

Ahmet Erhan annesine ithafen yazdığı "Oğul" isimli şiirinde şöyle der: **"Kurumuş kuyunun suyu,**

incirin sütü çoktan çekilmiş".

Ahmet Erhan, kendi dizeleriyle "şiirleri çırpıştıran, acılı, sarhoş, sarsak" bir şairdir. Geçmiş, annesinin ördüğü yeşil nakışlı kazağı özlemektedir. Bir zamanlar dünya olan bahçeyi ayrıkotları, dikenler bürümüştür. Oğul şiiri şöyle biter: **"Anne ben geldim, oğlun, hayırsızın."** Bizlerin de aslında kurumuş bir kuyu ve bahçeyle, kararmış bir çingirakla, diken bürümüş bir bahçeyle karşılaşma ihtimalimiz çok yüksek. Epey hayırsız evlatlarız çünkü. Belki artık bizim de içtiğimiz suyun, sesini dinlediğimiz kuşların, tarihi hazinemizin yok edilmemesi için suyun kenarında kuytuluk bir yerde oturarak, nefes alabildiğimiz doğaya yönelik sadakatimizi gösterme zamanımız çoktan gelmiştir. ○

YENİ
BİR SOLUK

EKONOMİYE **YARATICI**
BİR **BAKIŞ**

Optimist

GİRİŞİM
İNNOVASYON
YÖNETİM

HAZİRAN
SAYISI
BAYİLERDE

SATIŞ NOKTALARI
DGR, NT MAĞAZALARI, www.idefix.com, www.kitapyurdu.com

Şebnem Erverdi

Zorlu Enerji Grubu Kurumsal İletişim Müdürü

“Güçlü Bir Sürdürülebilirlik Stratejisi Gerekliyor”

Geçtiğimiz sayıda hazırladığımız “Sürdürülebilirlik Nereye Takılıyor?” dosyası, bize bu konuda söyleyecek önemli sözleri olan çok sayıda kişi olduğunu bir kere daha gösterdi. Haberimizin içeriğinin gösterdiği ikinci önemli nokta ise, bu yorumların bildik analiz, alışageldik değerlendirmelerin ötesinde ufuklar içerdiği yönündeydi. Bu nedenle, bu tartışmayı sürekli bir platforma dönüştürmeye karar verdik. Bu sayımızda, Zorlu Enerji Grubu Kurumsal İletişim Müdürü Şebnem Erverdi söz alıyor ve sürdürülebilirliğin takıldığı yerleri bir bir not ediyor.

Türkiye’de sürdürülebilirlik konusunda yaşanan gelişmelere baktığımızda son yıllarda özellikle büyük şirketlerde farkındalığın arttığını görüyoruz. Yavaş da olsa sürdürülebilirlik, itibar ve kurumsal iletişim faaliyeti olmaktan çıkarak performans artırma ve toplum, çevre, gelecek için iyi işler yapma yolunda geliyor. Gerçek anlamda bunu başaran şirket sayısı bir elin parmaklarını geçmese de, üst yönetimlerin konuyu sahiplenerek iş süreçlerine entegre etmeye başladığı örnekler giderek çoğalıyor.

Şirketler tarafında, sürdürülebilirliğin sosyal ve çevresel yönünü iyi yönettiğinizde finansal sürdürülebilirliğe ciddi anlamda katkısı olabileceği görüşü henüz oturmuş değil. Toplum ve paydaşlar penceresinden baktığımızda ise, yeterince talep ve şirketleri harekete geçirecek güçte

bir baskı unsuru olmadığını görüyoruz. Oysa şirketler toplumdan ayrı değerlendirilmemeli ve toplumun bir parçası gibi yaşamalı. Sürdürülebilirlik yönetiminin özünde paydaşların ekonomik, sosyal, çevresel anlamda beklenti ve ihtiyaçlarını gözetilen bir anlayış yatıyor. Nitekim bu alanlar iyi yönetildiğinde, sürdürülebilirlikte de başarı geliyor.

Ülkemizdeki durum, şirketlerin henüz bu bakış açısıyla ve yeterince güçlü şekilde bir **sürdürülebilirlik stratejisi geliştirmemesi** ve paydaşların da yeterince talepkâr ve zorlayıcı olamaması nedeniyle sürdürülebilirliğin olması gerekenden daha yavaş geliyor olması. Buna, devletin ekonomik mekanizmalarının da sürdürülebilirliği teşvik edici unsurlar geliştirmemesi eklenince, neden hızlı ilerlenemediği daha iyi anlaşılıyor.

Enerji sektörüne baktığımızda, yeni yatırımların önünü açmak için geliştirilen kolaylıklar ve teşviklerin, kaynakların sürdürülebilir kullanımını olumsuz etkilemesi gibi negatif bir sonuç bile doğurabildiğini görüyoruz. Bu aslında sürdürülebilirlik yönetiminin doğru yapılamamasını da beraberinde getiriyor. Ulusal mevzuat ve politikalar, sürdürülebilirliğin gelişiminde en azından şimdilik hatırı sayılır bir katkı yaratmıyor fakat önümüzdeki yıllarda olumlu yönde ilerlemeler yaşanacağını tahmin ediyorum.

Örnek Marka Olabilmek

Şirketler için sürdürülebilir ve kalıcı değer yaratmanın yolu; ekonomik, sosyal, çevresel ve yönetsel faktörlerin karar mekanizmalarına ve faaliyetlere çok iyi entegre edilerek, bu alanlardaki **risklerin iyi yönetil-**

mesidir. Bu yolda sürdürülebilirlik yaklaşımına uzun vadeli stratejiler geliştirilebilmesi ve tüm süreçlerle uyumlu hale getirilebilmesi için kamu, özel sektör ve sivil topluma büyük iş düşüyor. Piyasa dinamiklerine doğru uyarlanmış, teşvik mekanizmalarını barındıran, yatırıma yönelik olduğu kadar toplum faydası ve kaynakların doğru kullanımını da gözetten bir sürdürülebilirlik anlayışının kalıcı hale getirilmesi, ancak devletin bu yönde bir vizyon ve strateji geliştirmesiyle mümkün olacaktır. Bununla birlikte, özel sektörün de sürdürülebilirliği yalnızca itibarlı görünmek için kullandığı bir araç haline getirmekten uzaklaşması gerekiyor.

Türk şirketlerinin sürdürülebilirlik konusunda gelişime açık ve istekli olduklarını görüyoruz. Artık şirketler dünyadaki gelişmelere uyum sağlamak ve rekabet avantajı yaratmak için sürdürülebilirlik konusunu ele almak zorundalar. Devlet de uluslararası dinamiklere uyum sağlamak için atacağı adımları ister istemez güçlendirecektir. Toplum ve ticari paydaşlarsa tüm bu gelişmeler karşısında beklentilerini yükseltecek, bu da sürdürülebilirliğin her alanda gelişimini hızlandıracaktır. Ne de olsa, çağımız şirketlerinin tercih edilmek ve ayakta kalmak için **“örnek marka”** olmaya ihtiyacı var... ○

Ömer Moltay, “Sürdürülebilir Yatırımlar Kendini Daha Kolay Ödüyor”

“İnşaat sektöründe sürdürülebilirliği sadece LEED sertifikasyonu olarak değil, doğru tasarım ve inşaat prensipleri olarak görmemiz gerekiyor”

Faaliyet gösterdiğimiz inşaat sektöründe gözlemlediğimiz durum aslında biraz farklı. Sürdürülebilir binalara ve projelere çok büyük bir talep var, gerek kendi yatırımı için bina inşa ettiren kurumsal firmalarda, gerek satın alma veya kiralama için proje seçimi yapan kuruluş ve kişilerde. Bir projenin LEED sertifikasına sahip olup olmaması artık çok önemli bir faktör haline geldi. Burada teşvik mekanizmaları aslında tamamen ekonomik, yani sürdürülebilir bir gayrimenkul projesine yapılan yatırım uzun vadede kendini daha iyi ödüyor. Ancak burada karar vericilerin bilgi eksikliği yanlış kararlar verilmesine yol açabiliyor.

Sadece LEED sertifikasına odaklanmak yeterli değil, ancak bu sertifikaya baz oluşturan önlemlerin binada gerçekten var olup olmadıklarına ve/veya iyi işletilip

işletilmediklerine de bakmak gerekiyor. Örneğin sürdürülebilir bina danışmanlığı verdiğimiz Türkiye ve Rusya'daki A sınıfı projelerde yatırımcı firmaların LEED sertifikasının ötesinde bina ile ilgili daha detaylı bilgi ve analiz talepleri ile karşılıyoruz, bunlara **yaşam döngüsü maliyetlendirmesi** ve **konfor analizleri** de dahil. Bu yönde doğru tasarlanıp inşa edilmiş binaların her zaman daha kaliteli binalar olarak algılandığını ve yatırımcı gözünde daha değerli olduklarını söylemek mümkün. İşte bu nedenle inşaat sektöründe sürdürülebilirliği sadece LEED sertifikasyonu olarak değil, doğru tasarım ve inşaat prensipleri olarak görmemiz gerekiyor.

Ömer Moltay, End. Yük. Müh.,
LEED AP BD+C, ASHRAE
BEMP, ASHRAE CPMP, BREEAM
Assessor

Sürdürülebilir Tüketim ve Şirket Yönetimleri

Sürdürülebilir Pazarlama ve Sürdürülebilir Yaşam Biçimleri arasında nasıl bir ilişki var? Ticari ve Sosyal Pazarlama birbiriyle yakınlaşıyor mu? Sürdürülebilir tüketimle, şirket çıkarları birbirine ters mi? Bu önemli soruları kendimize sormanın tam zamanı. Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi öğretim görevlilerinden Prof. Dr. Yavuz Odabaşı, yeni yeni uç vermeye başlayan bu tartışma konusundaki görüşlerini, EKOIQ dergisiyle paylaştı.

 Prof. Dr. Yavuz ODABAŞI,
Anadolu Üniversitesi İşletme Fak. yodabasi@anadolu.edu.tr

Çalışma koşullarının kötü olmasının yanı sıra yılda 3,5 milyon çocuk temiz su sıkıntısı yüzünden ölüyor; 1 milyar insan aç ve 1 milyar insan da aşırı kilolu, kısaca obez. Küresel ekonomideki birbirine bağımlı hale gelen üretici, tüketici ve devlet alanlarının etkin, eşgüdümlü ve kapsamlı bir iş-

birliğine dayalı yönetim, başarılı bir yeni yapılanma için şart görünüyor. Böylece herkes için güvenli, temiz ve paylaşımcı, insancıl bir ekonomik ve siyasal yapıyı yaratarak başarıya ulaşmak olanaklı. Bunu yaparken, tüketicilerin ekonomik, siyasi ve çevresel meydan okumalarındaki hem gerçek, hem de sanal ortamlar-

daki etkinliklerini göz ardı edebilmek olanaksızlaşıyor.

Yapılması gerekenler konusundaki genel yargı birkaç noktada yoğunlaşıyor. Bunlardan birincisi, toplumların eğitilerek ve bilinçlendirilerek herkesin gönüllü katılımına dayalı bir nüfus planlamasının gerçekleştirilmesi. Çözüm için önerilen ikin-

ci ve son günlerde ciddi biçimde öne çıkan yaklaşım, enerji ve doğal kaynakların, sürdürülebilirliği temel alan bir anlayışla kullanılması. Üçüncü ve belki de yukarıda sayılanlara göre en önemli olan çözüm önerisi, küresel eşitsizliği ve yoksulluğu ortadan kaldırmaya yönelik, ilk iki öneriyi de kapsayan “**sürdürülebilir tüketim**” anlayışını ve uygulamasını gerçekleştirmek. Batı tipi beslenme ve tüketme alışkanlığının değiştirilmesi, şimdi ve gelecekte de herkesin dünya nimetlerden daha fazla yararlanması hedeflenmeli.

“Yeryüzü, herkesin ihtiyacını karşılamaya yeterlidir fakat herkesin oburluğunu karşılamaya değil” ve “**Basit yaşa ki başkaları da var olabilsin**” diyen **Mahatma Gandhi**, günümüz insanına aydınlığı gösteriyor. Gelişmiş ülkelerdeki varlıklı insanların güzel duygular hissetmelerinden, vicdanlarını rahatlatmalarından öte bir anlam ifade ediyor sürdürülebilir tüketim. Yoksulluğun sürdürülebilir olması dönemi hızla geçiyor; bu anlayışın yerini hızla tüketimin sürdürülebilirliği yaklaşımının aldığı çok iyi algılanmalı.

Sürdürülebilir Pazarlama- Sürdürülebilir Yaşam Biçimi

Günümüz tüketicileri satın aldıkları ve kullandıkları ürün ve hizmetlerin arkasındaki, artık pek de bilmedikleri bir dünyayla, çok daha fazla ilgileniyorlar. Tüketici egemenliğinin bir yansıması olarak; edilgen olmayan, sorumluluk hisseden, saydamlığı, etiği arayan ve hızlı biçimde bilgi sahibi olabilen yeni tür tüketici, bir parça aykırı bir dünyayı da oluşturmaya çalışıyor. Pazarlama yöneticileri artık, “**dünyanın neresinde ve hangi koşullarda üretilirse üretilsin**” anlayışının, en azından tüketiciler açısından bitmeye başladığını rahatlıkla görebiliyorlar. Ürün satın alırken sadece fiyat ve kalite özelliklerinin değil, onun nasıl, nerede,

Günümüz tüketicisi, “Ürünün tüketicieye, çevreye ve dünyaya faydası nedir?” sorusunun cevabını ve ürün satın alırken ürünün, hangi aşamada, nerede, nasıl ve kimler tarafından üretildiğini bilmek istiyor.

hangi koşullarda ve kimler tarafından üretildiğinin de bilinmesi arzuluyor.

Bu gelişmelere bağlı olarak, çevresel ve toplumsal farkındalık bilincindeki şirketler sadece kâr amaçlı değil, sosyal sorumluluk konusunda uyulması gereken belli etik ilkeleri benimsemeye; hem tüketicilerine hem de çalışanlarına “**daha fazla iyilik**” yapmayı, “**daha iyi duygular**” yaratmayı da amaçları arasında saymaya başladılar. “Biz bu konulara sizler kadar değer ve önem veriyoruz ve de bütün gücümüzle önlem alıyoruz” sözü, şirketleri sürdürülebilir ve sosyal sorumlu olmaya yönlendiren stratejik uygulamalar olarak görülmek isteniyor. Tüm paydaşları kapsayan birey, toplum ve şirketlerin karşılıklı hak ve sorumluluklarını yerine getirmeye çalışarak onları mutlu edebilen şirketlerin daha fazla kazandıkları araştırma sonuçlarıyla da destekleniyor. Başta müşteriler, çalışanlar ve hissedarlar olmak üzere tüm paydaşların bakış açıları, duyguları ve algılamaları

olumlu yönde farklılaşarak, bu konularla ilgili endişe ve tereddütleri azaltabiliyor. Bunları şu başlıklar altında toplamak da olanaklı:

- Tüketicilerin bu tür şirketlerin ürünlerini satın alma şansı yükseliyor ve sadakat geliştiriyor.
- Tüketicilerin oluşturmuş olduğu gerçek ve sosyal medyada gruplar arasında yapılan olumsuz iletişimlere olumlu hale geliyor.
- Şirketlerin güvenilirliği, prestiji ve itibarları artıyor ve marka değerleri artış gösteriyor.
- Bilinçli ve kurumsal yatırımcılar topluma olumlu katkılarda bulunan şirketleri tercih ettiği için bu tür şirketlerin hisse senetlerinin değeri artıyor.
- Daha nitelikli insanlar bu tür şirketlerde çalışma arzusu gösteriyor.
- İş ortaklarını rahatlıkla bulabiliyorlar.

Tüm bu çalışmalar “gönüllülük” esasına dayanıyor ve bunları iki ana eksen üzerinde değerlendirip, incelemek olanaklı. Bunlardan birincisi, üretimin yapıldığı yer ve üretim

Prof. Dr. Yavuz Odabaşı Kimdir?

1949 Bafra doğumlu olan Prof. Dr. Yavuz Odabaşı, A.İ. T. İ A ve İşletme Yönetimi Enstitüsü mezunudur. Devlet bursu ile ABD’de doktora eğitimini tamamladıktan sonra, Erciyes Üniversitesinin kuruluşunda görev almış ve 1992 yılından bu yana da çalışmalarını Eskişehir Anadolu Üniversitesi’nde sürdürmektedir.

sürecindeki uygulamalardır. İkincisi ise, kısmen de olsa bunun dışında kalan, tüketimle ilgili alıcı-satıcı ilişkilerindeki uygulamalardır. Bu oluşumların üç aşamada geliştiğini ve bugünkü duruma geldiğini söyleyebiliriz. Önceleri operasyonel olarak görülüyordu ve çevreye verilen zarar, atıkları azaltmaya yönelik bir biçim almıştı. Sonraları, maliyet azaltmaktan bu konudaki inovasyonlara geçildi. Günümüzde ise, şirketin tümünde alınacak kararlarda etkiler nasıl azaltılabilir sorusunun sorulduğu noktaya gelindi. Şirketlerin kazanımları; sadece erdemli ve adil olma, etik davranma, takdir

edilme ve kurumsal itibar kazanma gibi maddi olmayan değerlerin soyut boyutunda kalmıyor. Bu değerler, şirketlerin görünmeyen yeni değerlerini oluşturuyor ve önemi çok yüksek pazarlama uygulamalarına destek veriyor. En önemli paydaş konumundaki tüketicilerin satın alma gücünün yarattığı baskının yanında, diğer paydaşların da etkileri söz konusu. Gelişmeler, pazarlama yönetiminin, hem ulusal hem de uluslararası alanda bu konulara özen göstermesini ve bunları stratejik uygulama alanları olarak görmesini zorunlu hale getiriyor. Bu konudaki kuralların yerleşmesine yönelik çalışmaların başarısı, adil olmaya ve dürüst davranmaya yönelik yapısal değişime istekli olduğunun samimi biçimde sergilenmesini açıkça gerekli kılıyor.

Ticari ve Sosyal Pazarlama Yakınlaşması

Savurganlığın olmadığı, çevreye duyarlı pazarlama ve sosyal sorumlu ve bilinçli tüketici birlikteliği gelişiyor. Günümüz tüketicisi, “Ürünün tüketicisiye, çevreye ve dünyaya faydası nedir?” sorusunun cevabını ve ürün satın alırken ürünün, hangi aşamada, nerede, nasıl ve kimler tarafından üretildiğini bilmek istiyor. Ayrıca, pasif konumdan çıkarak daha çok sorumluluk almayı, bu konudaki kararını artık kendi vermeyi ve şirketlerden de daha fazla saydam olmalarını istiyor. Günümüz

tüketicisi, bu anlayışın gereklerini satın alma ya da almama tercihleriyle hayata geçirmeyi arzuluyor. Şirketler bu arzulara ve tercihlere yanıt verebilmek için, hammadde aldıkları tedarikçilerin seçiminde de etik kurallara ve adil ticaret ölçütlerine uyduklarını, uygun iletişim çalışmalarlarıyla tüketicilerine duyurmaya çalışıyor. Sadece müşteri odaklı ya da tüketicinin ürün bazındaki beklentilerini, ihtiyaçlarını tatmin etmenin ötesinde, şirketin sorumlulukları ve markasını marka yapan arka plandaki sosyal özelliklere de önem vermeye başladı.

Yaşamın sağlıklı bir ekolojik sistemin varlığına bağlı olduğu bilinciyle herkesin birlikte kazanacağı, çok taraflı kazançların sağlanacağı düzenlemelerin gerektiği ve endüstri ötesi bilgi-iletişim teknolojilerinin egemenliğinde oluşacak yeni ekonomi döneminde; insan merkezli, küresel ısınma ve çevreye odaklı anlayışa, uygulamaya biraz daha özen göstermek ve yerel, ulusal, küresel sivil hareketleri etkili kılmak sorunun çözümünde altın bir seçenek sunuyor. ○

Sibel BÜLAY
sibel.bulay@gmail.com

Sürdürülebilir Kentler ve Kasabalar Konferansı

17-19 Nisan'da "Cenevre 2013, 7. Avrupa Sürdürülebilir Kentler ve Kasabalar Konferansı"na katıldım. İlk dikkatimi çeken (ve beni üzen) Türkiye'den sadece Seferihisar Belediyesi'nin katılmış olmasıydı. **Tunç Soyer**'in Türkiye'nin en vizyoner, sürdürülebilir kalkınmayı içselleştirmiş ve yeniliklere en açık belediye başkanı olduğunu bir kez daha gördüm (EKOIQ okurları Tunç Soyer'i Nisan ayındaki röportajından hatırlayacaklar).

Çarpıcı bulduğum diğer konu, Avrupa'nın çok ciddi bir ekonomik krizin içinde olmasına rağmen akıllı, sürdürülebilir ve katılımcı ekonomi olarak gelişmesi, toplumun bir bütün olarak kalkınması için **2020 Sürdürülebilir Büyüme Hedeflerini** belirlemesi ve bu çalışmalara yatırım yapıyor olmasıydı. Gelecekte küresel rekabetin kentler üzerinden yürüyeceği varsayımıyla, bu stratejinin önemli bir bölümü de sürdürülebilir kentler üzerine kurulu.

Avrupa'nın sürdürülebilir kentler stratejisine dayalı gelişmesi ekonomik olarak yavaş olabilir ama burada sağlık, eğitim, kültür, turizm, demokrasi ve yönetim konularına yatırım yaparak yeşil, eşitlikçi, insani bir kalkınma hedefleniyor. Ve bunun için teknolojik inovasyonun yanı sıra **ekonomik ve sosyal inovasyona** da yatırım yapılıyor. Avrupa Komisyonu üyesi **Domenico Rossetti**, "**Küresel Avrupa 2050: AB Rönesansı**" çalışmasında Avrupa'nın mega kentler oluşturmak yerine daha insani boyutlarda, yaşam kalitesi yüksek kentlerden oluşan kent ağları kurması gerektiğini anlatıyor. "Eskiden Paris vardı. Ve geriye kalan Fransa'nın 'çölü' vardı. Bugün **Reims, Grenoble** ve **Toulouse** gibi kentler sürdürülebilir büyüme çerçevesinde gelişiyor, önem kazanıyor" diyor. Bu senaryoda Avrupa kentleri ekonomik, sosyal ve teknik inovasyon merkezleri olarak, toplumun tüm kesimlerinin hep beraber kalkındı-

ğı, eşitlikçi, demokratik, yarımın örnek kentleri olarak öne çıkacaklar. Kongrede sürdürülebilir kentsel kalkınma konusunda çok farklı çalışmalara değinildi. Türkiye'nin kentleri açısından önemsedğim iki gelişmeyi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Sosyal İnovasyon: İktidarın Demokratikleştirilmesi

Sürdürülebilirliğin üç başlığından biri **sosyal adalet**. Ve Avrupa sosyal inovasyona yatırım yapıyor. 2020 Sürdürülebilir Büyüme hedeflerini gerçekleştirmek için "bölgesel hedefler, yerel politika ve stratejilerle gerçekleşir" felsefesi benimsenmiş durumda. Bunu uygulamak için de bazı kentlerde **Toplum Önderliğinde Yerel Kalkınma (Community Led Local Development)** girişimi başlatılmış.

Kalkınma sürecini yerel şartlara en uygun biçimde şekillendirmek ve yönetmek için vatandaşlar, sivil toplum üyeleri, kamu kuruluşları ve özel sektörden oluşan bir grup kuruluyor. Bu grup içinde hiçbir kurumun (kamu dahil) katılımı yüzde 50'den fazla değil ve herkes eşit söz hakkına sahip. Önce yerel sorunlar ve gereksinimler belirleniyor. Daha sonra yerel hedefleri oluşturan grup bunları gerçekleştirmek için gereken politika ve stratejileri belirliyor; ve bunları uygulamaya geçiriyor. Sorunları bizzat yaşayanların, çözümleri uygulamaktan da sorumlu olmaları bu yatay yönetim modelinin başarısındaki en önemli neden olarak gösteriliyor.

Türkiye'de yöneticiler paydaşların katılımını görüş belirleme olarak algılıyor. Avrupa ise paydaşları yönetimin ve uygulamanın da içine yerleştirmiş; hem de kamu ile aynı statüde. Bu yönetim konusunda çok çarpıcı bir gelişme. Dünyada herkesin Batı'daki gibi yaşayabilmesi için dünyadaki kaynakların tam altı misline gerek var. Yani bu

yaşam tarzına bu dünyanın kaynakları yetmez. Hiçbir ülke kalkınmadan vazgeçmeyeceğine göre, ciddi bir kaynak sıkıntısı ile karşı karşıya kalacağımız kesin. Bunun içindir ki, Batı dünyası, kalkınma ve kaynak kullanımı arasındaki bağı zayıflatma (**Decoupling Natural Resource Use and Environmental Impacts from Economic Growth**) üzerinde çalışıyor.

Kaynak kullanımını verimliliğini artırmak için Avrupa yıllardır akıllı büyüme, teknik/teknolojik inovasyona yatırım yapıyor. Şimdi bunu bir adım daha ileri götürerek "**Dönüşüme Dayalı Ekonomi**" (Cyclical Economy or Regenerative Cities) modeline geçiş yapıyorlar. Bu kavramın çıkış noktası doğada "çöp"ün olmaması. Bildiğiniz gibi, doğada her sürecin sonunda ortaya çıkan atık madde yeni bir sürecin girdisi oluyor. (Bu konuyla ilgilenenlere **William McDonough**'ın **Cradle to Cradle: Making the Way We Make Things** kitabını öneririm.) Benim için bunun en çarpıcı örneği kentsel madencilik (**Urban Mining**) konusuydu (Benim gibi kent ve maden sözcüklerini bir arada düşünemeyenlere... Konu sandığımız kadar uçuk değil.) Bir alyans üretmek için 1 ton altın madeni gerek. Ama aynı miktar altını 10 kg atık cep telefonundan geridönüşüm yoluyla elde etmek mümkün. Diğer bir örnek: Her gün çöpe attığımız yiyecek maddelerini organik gübreye dönüştürecek altyapıyı kurmak ve elde edilen gübreyi kentsel tarımda kullanmak. Tabii kentsel tarımın da altyapısını kurduktan sonra. Sürdürülebilir kalkınma daha yavaş olabilir ama hedeflenen daha yeşil, sosyal adaletin olduğu, daha insancıl bir yaşam tarzı. "Europe 2030" Gonzalez Raporu: Avrupa bir kavşakta: Küresel aktörler arasında yerimizi (sürdürülebilir kalkınmayla) güçlendirip bu konuda kalabiliriz. Veya Asya kıtasının önemsiz bir çıkıntısına dönüşebiliriz.

Yeşil Destek Mekanizmalarından Haberdar mısınız

İşletmenizi sürdürülebilir üretim süreçlerine dahil etmek istiyorsunuz ama bu konuda mali gücünüz yok. Yurtdışındaki firmalarla iletişime geçmek istiyorsunuz ama bir network'ünüz yok. Her şeyiniz var ama kaliteli genç insanlara ihtiyaç duyuyorsunuz. O zaman bu yazıyı okumalısınız, çünkü Türkiye'de bu konuda destek alabileceğiniz çok sayıda kurum ve kuruluş hizmete hazır...

 Emrah KURUM

Dünyada iş süreçlerinde “sürdürülebilir iş modellerine” doğru yavaş da olsa bir dönüşüm yaşandığını söylemek yanlış olmaz. Sadece kâr odaklı iş yapma biçimleri eskiyor; yerini toplumsal fayda ve çevresel sürdürülebilirlik odaklı iş yapma biçimleri almaya hazırlanıyor. Bu dönüşümün ne kadar farkındayız bilinmez ama Türkiye’de bu süreç çeşitli kurumlar tarafından destekleniyor. İş süreçlerindeki dönüşüm için en gerekli şeylerden biri tabii ki zihniyet değişimi ama işin bir başka yönü daha var ki, o olmadan da olmuyor: Para. Özellikle küçük ölçekli işletmeler için finansal destek ve hibeler son derece önemli. Bu destekler, firmaların sürdürülebilir yatırım çalışmalarının geri dönüşüne kadar son derece önemli bir can suyu sağlıyor. Türkiye’de de bu konuda çok sayıda olanak var fakat ne yazık ki işletmeler bu destek mekanizmalarından yeterince haberdar değil. Haberdar olduklarımızdan da tam anlamıyla faydalanamıyoruz. Bu yazıda, bu destek mekanizmaları hakkında genel bir bilgi vermeye çalışacağız.

En son verilere göre ülkemizde Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda kurulan 26 tane **Kalkınma Ajansı** bulunuyor. Her ajans kendi bölgesi içerisinde bulunan şehirlerin kalkınması için düzenli olarak hibeler veriyor. Hibeler genel olarak üretim sürecine destek, kırsal ve sosyal kalkınma, turizm ve teknik destek olmak üzere dört kola ayrılabilir. Projelere verilen hibe oranları ise ortalama olarak yüzde 25 ile yüzde 75 arasında değişiyor. 2012’nin sonları ve 2013 içerisinde hibe destek programı kapsamında açıklanan bütçe miktarı yaklaşık **550 Milyon**

Ülkemizde Kalkınma Bakanlığı koordinasyonunda kurulan 26 tane Kalkınma Ajansı’nın son hibe destek programı kapsamında açıklanan bütçe miktarı yaklaşık 550 Milyon TL civarında. Bunun 270 milyon TL’si ise, yenilenebilir enerji, temiz üretim ve eko-turizme ayrılmış durumda.

TL civarında. Bu destek miktarı içerisindeki, bizim ana ilğimiz olan yenilenebilir enerji, temiz üretim ve eko turizme destek miktarı ise **270 milyon TL**’yi buluyor. Yani sürdürülebilir iş modellerine verilen destek toplam destek miktarının yaklaşık olarak yarısına eşit. İş modellerimizi sürdürülebilir kılma adına verilen bu desteklerden yararlanılabilir. Mali destek almak isteyen firmalar bu hibeleri yakından takip ederek bunları kullanabilir.

Sürdürülebilir iş modellerine geçişte destekler sağlayan kurumlarımızdan biri de **Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV)**, 24 özel sektör, 5 kamu, 11 şemsiye kuruluş ve 15 gerçek kişinin biraraya gelmesi ile kurulmuş bir vakıf. Kamu-özel sektör ortaklığıyla kurulan TTGV, 1991 yılından beri özel sektörün Ar-Ge ve teknolojik yenilik projelerine destek sağlıyor. Bu kapsamda yaptığı güzel çalışmalarından biri de, temiz üretim üzerine farklı sektör gruplarında gerçekleştirdikleri pro-

jeler. Gıda ve içecek sektöründen kimya sektörüne, metal işleme ve makine sektöründen tekstil sektörüne kadar geniş bir faaliyet alanını kapsayan projelerde ciddi kazanımlar elde edilmiş durumda. Projelerin toplam yatırım tutarı yaklaşık 265 bin dolar; yıllık mali kazançları ise yaklaşık 1 milyon 360 bin doları buluyor. Bu maddi kazanımların nasıl elde edildiğini ise, Bursa’daki Özel Tekstil Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti üzerinden değerlendirelim. TTGV’nin yürütücülüğünü yaptığı, 35 bin TL yatırım maliyetinin 10 bin dolarının UNIDO bütçesinden sağlandığı **Özel Tekstil Temiz Üretim** projesiyle yıllık yaklaşık 350 bin TL tasarruf elde edilmiş. Tekstil sektöründe su önemli bir girdi olduğu için, tüketilen su miktarının azaltılması adına yapılan iyileştirmelerle yüzde 54 tasarruf edilmiş. Bu yatırım sayesinde, enerjiden de yüzde 22 tasarruf edildiği açıklandı.

TTGV bugüne kadar yaptığı çalışmaların getirdiği birikim ve tecrü-

Temiz üretim ve sürdürülebilir iş süreçleri konusunda Türkiye’de yararlanabileceğiniz diğer bir destek mekanizması ise, Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü’nün yürüttüğü Sanayi Tezleri Programı.

beyle, kredi desteklerinin yanı sıra, firmalara danışmanlık hizmeti de sağlıyor. (TTGV hakkında ayrıntılı bilgi almak için internet sitelerini ya da EKOIQ Dergisi Ekim 2012 sayısını inceleyebilirsiniz).

Destek mi İstemiştiniz?

Firmalara sürdürülebilirlik çalışmalarını destek sağlayan diğer bir önemli kurum ise **Avrupa Birliği İşletmeleri Ağı (AİA)**. Avrupa Birliği Komisyonu tarafından 2008 yılından beri başta KOBİ’ler olmak üzere teknolojik ve ticari alanlarda uluslararasılaşma eğiliminde olan ve AB kaynaklı fonlardan faydalanma amacı ile Ar-Ge projelerinde yer almak isteyen kurum ve kuruluşlara **ücretsiz danışmanlık** hizmeti sağlayan AİA, dünyanın en büyük iş ağı olarak kabul ediliyor. 52 ülkede 30 milyon KOBİ’nin yer aldığı ağda işbirliği konularında ücretsiz destek sağlayan AİA ile temasa geçerek veri tabanlarına üye olabilirsiniz. İlgilendiğiniz alanda yayınlanan son teknoloji profilleri size otomatik olarak ulaştırılabiliyor. Örneğin, Avustralyalı bir firma egzoz gazlarından elektrik elde etmeye yarayan kompakt ve yüksek verimliliğe sahip bir cihaz geliştirmiş ancak ortak araştırma, geliştirme veya finansal destek için partnerler arıyor.

AİA’nın veri tabanlarına dahil olarak bu ve benzeri binlerce işbirliği olanaklarına erişmeniz mümkün. AİA’nın yetkin uzmanları, işbirliğinin gelişimi konusunda da tüm bilgi birikimlerini önünüze seriyor. Siz yeter ki isteyin... (AİA hakkında ayrıntılı bilgi almak için internet sitelerini ya da EKOIQ Dergisi Ekim 2012 ve Mart 2013 sayısını inceleyebilirsiniz).

Temiz üretim ve sürdürülebilir iş süreçleri konusunda Türkiye’de yararlanabileceğiniz diğer bir destek mekanizması ise, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’na bağlı Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü’nün yürüttüğü **Sanayi Tezleri Programı**. Kısaca San-Tez olarak bilinen program, “üniversite-sanayi işbirliğinin kurumsallaştırılması ve üniversitelerimizde yapılan bilimsel çalışmaların ticarileştirilerek ülkemize katma değer yaratacak, uluslararası pazarlardaki rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlayacak yeni ürün ve/veya üretim yöntemi geliştirilmesi, mevcut üründe ve/veya üretim yönteminde yenilik yapılması amacıyla sanayinin ihtiyaçları doğrultusunda belirlenecek yüksek lisans ve/veya doktora tez çalışmalarının desteklenmesini” amaçlıyor. Bu program kapsamında yapılacak proje maliyetlerinin yüzde 75’ine kadarını **Bilim, Teknoloji ve Sanayi Bakanlığı** karşılayabiliyor. Her yıl 15 Mart ve 15 Ağustos olmak üzere iki defa başvuru yapılabilen bu destek mekanizması ayrı bir öneme sahip, çünkü bu projede yer alan kişiler yüksek lisans ve doktora öğrencileri. Dolayısıyla proje sayesinde hem işletmeler yeni buluş ve gelişmelere çok düşük maliyetle ulaşmış oluyor, hem de genç bilim insanları

için eğitim hayatından sonraki süreçte doğrudan pratik olarak görev alabilecekleri bir iş alanı hayata geçmiş oluyor. Bir hamleyle, iki kazanım diye buna denir herhalde...

Yapılacak Çok Şey Var

Sürdürülebilir iş süreçlerinin yaygınlaştırılması adına ülkemizdeki mevcut destek mekanizmalarından bazılarını değiştirdik. Koşullar belki hâlâ istenilen düzeyde değil fakat bunun iyileştirilmesi de yine bizlere, yani yurttaşlara düşüyor. Öncelikle bu mekanizmalardan haberdar olup maksimum düzeyde faydalanmaya çalışılmalı. Üretimini sürdürülebilirlik yoluna sokmak isteyen bir firma, bulunduğu bölgenin kalkınma ajansının hibelerinden ve TTGV’nin destek kredilerinden kolaylıkla yararlanabilir. Uluslararası çapta yaşanan değişimleri yakından takip edip bunları ülkemizde uygulamak isteyen firmalar, yurtdışındaki farklı firmalar ile partnerlik kurma konusunda **ücretsiz** olarak AİA’dan destek alabilir. Ya da kalifiye personel eksikliğinden yakınmak yerine, yüzde 75’e kadar Bakanlık desteği ve yanında üniversiteden akademik personel desteği olarak, genç ve başarılı mezunları işletme bünyesine katmak için San-Tez’den yararlanabilir. Bunlar mevcut destek mekanizmalarından bazıları. Bunları düşünerek “Biz bu destek mekanizmalarının neresindeyiz?” sorusunu kendimize sormalyız. Mevcut destek mekanizmalarının eksikliğinin giderilmesi adına çözüm önerilerini de gerekli yerlere iletmek, herhalde en doğru ve ilerletici yurttaş davranışı olacaktır... ○

Prof. M. Levent KURNAZ
Boğaziçi Üniversitesi
Fizik Bölümü
mlkurnaz@gmail.com

Buzullar Deniz Seviyesini Ne Kadar Yükseltecek?

Dünyanın iklim değişikliği alanındaki en büyük otoritesi olan, Birleşmiş Milletler'e bağlı Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli, (Intergovernmental Panel on Climate Change-IPCC) raporları, buzulların erimesi ve okyanus sularının genişmesi nedeniyle, yaşadığımız yüzyıl içerisinde deniz seviyesinin en az 30 santim, en çok 1 metre yükseleceğini söylüyor. Ancak bu iyimser bir tahmin...

Küresel iklim değişikliğinin beklenen etkilerinden bir tanesi küresel deniz seviyelerindeki yükselmedir. Deniz seviyesindeki yükselmenin iki temel sebebi vardır ve bunlardan ilki hepimizin bildiği gibi buzulların erimesidir. Dünya yüzeyindeki buzulların ise iki türü vardır. Birincisi deniz üzerindeki buzullar, diğeri de kara üzerindeki buzullardır. Her ne kadar **Titanik** filminde buzdağının çoğu denizin üzerinde görünse de çoğumuz denizde yüzen buzdağlarının ana kısmının denizin altında olduğunu biliriz. Dolayısıyla bu buzdağları eridiği zaman, deniz seviyesini ciddi biçimde değiştirmez.

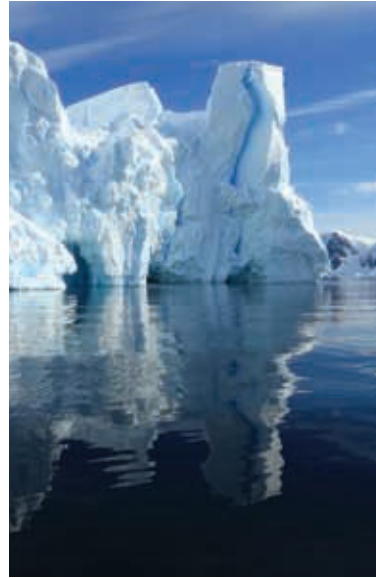
Ancak; kara üzerindeki buzulların durumu farklıdır. Zira kara üzerindeki buzullar eridiği zaman buradan denizlere akan sular deniz seviyesini eriyen buzulların kalınlığı kadar yükseltir. Buzullar deyince gözümüzün önüne her ne kadar **Alpler** ya da **Himalayalar** gelse de, esas dikkat edilmesi gereken buzullar **Grönland** ve **Antarktika**'da bulunur.

Deniz Suları da Genleşir!

Deniz seviyesindeki yükselmenin ikinci ana sebebi küresel iklim değişikliğinden dolayı okyanusların ısınması ve ısınan okyanuslardaki suların da genişmesidir. Dünyada-

ki okyanusların ortalama derinliği 3 kilometre civarındadır. Bu da dünyanın her bir derece ısınmasının deniz seviyesini yaklaşık yarım metre artıracak anlamına gelir.

Dünyanın iklim değişikliği alanındaki en büyük otoritesi olan, Birleşmiş Milletler'e bağlı **Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli**, (Intergovernmental Panel on Climate Change-IPCC) raporları, bu iki ana sebebi göz önüne alarak yaşadığımız yüzyıl içerisinde deniz seviyesinin en az 30 santim, en çok 1 metre yükseleceğini söylüyor. Ancak ilk yayınlanan IPCC raporundan bugü-

ne kadar geçen sürede, tüm IPCC raporlarının aslında gerçekleşenden çok daha iyimser senaryolar ortaya koyduğunu biliyoruz.

IPCC'nin bu iyimser senaryoları iki temel unsura dayanır. Bunların birincisi Grönland ve Antarktika buzullarının aslında 2100 yılına kadar erimeyeceği, ikincisi ise 2100 yılına kadar iklimde beklenmeyen bir değişikliğin olmayacağıdır. Eğer Grönland ya da Antarktika'daki buzullar oldukları yerde erimek yerine parçalanıp kayarak denize karışacak olursa bu buzulların erimesi ciddi anlamda hızlanır. Böylesi bir senaryo özellikle Grönland için bu yüzyılda beklenebilir. Grönland'daki buzulların erimesi durumunda dünyadaki deniz seviyesi 6-7 metre artış gösterecektir. Bu yüzyıl içerisinde olması beklenmese de, Doğu Antarktika'daki buzulların erimesi ise deniz seviyesini yaklaşık 80 metre yükseltecektir. Bu iki olay da her ne kadar bize bugün bilimkurgu gibi görünse de çok uzak olmayan bir gelecekte dünyanın baş etmesi gereken sorunlar listesinin tepesine yerleşebilir. Dünya nüfusunun yarısına yakın kısmının deniz seviyesinden itibaren ilk yüz metrelik yükseltide yaşadığı düşünülecek olursa bu sorunun boyutu daha rahat anlaşılabilir.

Akademi'den HABERLER

Türkiye'de Bir İlk!

Unilever'in 2010 yılında sürdürülebilir büyüme hedefi doğrultusunda açıkladığı 2020 toplumsal ve çevresel hedeflerinin yer aldığı "Unilever Sürdürülebilir Yaşam Planı" 2. yıl paylaşımı Sürdürülebilirlik Akademisi katkılarıyla gerçekleşti.

Sürdürülebilir Yaşam Planı'nın 2. yılını geride bırakan Unilever, verdiği taahhütler doğrultusunda dünyada ve ülkemizde ulaştığı son durumu şeffaf olarak paydaşları ile paylaşırken, taahhütlerinin gerçekleştirilmesi doğrultusunda başarılarını ve yaşadığı sorunları şeffaf ve verimli bir panelde "Sürdürülebilirliğin İzinde 2 Yılın Ötesinde" toplantısında tartıştı.

T.C. Kalkınma Bakanlığı Müsteşarı Kemal Madenoğlu katılımı ile ...

25 Nisan 2013 tarihinde, özel Sektör, kamu, STK'lar ve akademi dünyasından 250'yi aşan katılımcı ile gerçekleşen etkinliğin açılış konuşması T.C. Kalkınma Bakanlığı Müsteşarı Kemal Madenoğlu tarafından yapıldı. Unilever Sürdürülebilirlikten Sorumlu Dünya Başkanı Gail Klintworth da konuşmasında global hedefleri ve iki yılın sonuçlarını paylaştı.

Sürdürülebilir Yaşam Planı doğrultusunda iki yılın sonuna kadar atılan adımlar, Sürdürülebilirlik Akademisi Yönetim Kurulu Başkanı Murat Sungur Bursa'nın moderatörlüğünde gerçekleşen "Sürdürülebilir İş Modelinde Yol Haritaları" panelinde Unilever Türkiye Gıdadan Sorumlu Başkan Yardımcısı Mustafa Seçkin, Unilever Türkiye Ev ve Kişisel Bakım Kategorilerinden Sorumlu Şükrü Dinçer, WWF Türkiye CEO'su Tolga Baştaç, Çevre Bilimci ve Sosyal Girişimci Uygur Özemesi, Sürdürülebilir Kalkınma ve Temiz Üretim Merkezi Yöneticisi ve Boğaziçi Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç.

Dr. Nilgün Cılız ve gazeteci yazar Meral Tamer tarafından tartışıldı.

Panelde sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir iş modellerinin gerçekleşmesi konusunda özel sektörden beklentiler; STK'ların sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir iş modelleri kapsamında sorumlulukları; özel sektörün sürdürülebilir iş modellerine geçiş sürecinde sürdürülebilir üretim ve tüketim kapsamında neler yapması gerektiği; sürdürülebilir bir gelecek için özel sektör, STK, akademisyen ve devletin ideal işbirliği modelinin nasıl olması gerektiği; sürdürülebilir iş modellerine geçişte basının görevlerinin ne olduğu; Türkiye'de sürdürülebilir iş modellerine geçişteki fırsat ve riskler tartışıldı.

Etkinlik KARBON NÖTR olarak gerçekleşti. Etkinlik süresince ortaya çıkan CO2 emisyonları hesaplanarak karbon denkleştirilmesi yapıldı. ○

Karbon Avcıları Sahada!

Sürdürülebilirlik Akademisi Karbon Avcıları Takımı karbon nötr olarak gerçekleştirilen Sürdürülebilirliğin İzinde İki Yılın Ötesinde etkinliği kapsamında da sahadaydı. Sürdürülebilirlik Akademisi, üniversiteler ve Ege Orman Vakfı işbirliği ile kurulan Karbon Avcıları Takımı, üniversite öğrencisi gönüllülerden oluşuyor.

Türk iş dünyasında karbon salımı ile ilgili farkındalığı artırmak, etkinlikler çerçevesinde karbon salımını azaltmak ve karbon denkleştirmesini teşvik etmek, öğrenci-özel sektör ilişkisini güçlendirerek geleceğin sürdürülebilir iş liderlerinin yetişmesine katkıda bulunmak amaçları doğrultusunda harekete geçen Karbon Avcıları, karbon ayaklarının silinmesinde etkin rol alıyorlar.

Optimist İdea 2013

Türkiye'nin düşünce yaşamına katkıda bulunmak amacıyla her yılın Mayıs ayında yayınlanacak olan **Optimist İdea** dizisinin birinci sayı konusu: **İşbirliği**.

- ERDAL TALU
Geleceğimiz İşbirliğine Bağlıdır
- FATMAGÜL BERKTAY
Politik Dayanışma ya da Paylaşılan Farklılıkların Politikası
- ÜMİT BARIŞ KUTMAN
Doğada İşbirliği
- SAVAŞ CEYLAN
Örgütlerde İşbirliği
- GÖNÜL DİNÇER
İşbirliği ve Kadınlar
- ELİF KALAN
"Ortaklık"-"Ortak Olma" ve Gençlik
- ZEYNEP YURTKURAN
Endüstriyel Mutualizm
- MUTLU DİNÇER
İstanbul'un Zaman Kapsülü
- FATMANUR ERDOĞAN
Su Yönetiminde İşbirliği
- AYŞEGÜL YÜCEL GÜRERK
Farklı Dünyalardan İnsanlar İşbirliği Yapabilir mi?

Su-Kavg-a-Su

Artık düzenli yazarlarımızdan biri haline gelen Ahmet Büke'ye "17 Haziran Dünya Çölleşme ve Kuraklıkla Mücadele Günü ile ilgili bir şey yazmak ister misin?" diye sorduk. O da, "Benim bu konuda bir öyküm var" dedi. Bir gölün, bir kasabanın ve çalınan sularını arayan insanların hikâyesi, 17 Haziran için yazılmış sanki...

 Ahmet BÜKE

 Serhat FİLİZ

-karınca duası:

"Önce su vardı. Sevdığımız su! O birikti. Yayıldı gölgesi ovanın üzerinde. Çatlakları ve taş aralarını doldurdu. Toprakta kokuyu ve dumanı alıp büyüdü. Lekeyi aştı. Koyulaştı. Çamuru ve kuşları çekti. Önce su geldi. Sonra göl doğdu. Yeraltı dediğin damar damar. Suya doydukça başını yukarıya çeviren cinleri var toprağın. Hayat ve ışık fişkiriyor."

-güzel günler geçince

Önce göl kurudu. Kenarlarından genişleyen toprakları göbeğine kadar açıldı. Sazları çok severdim ben. Boyunlarını kırıp kurumalarına iç geçirdim durmadan. Balıklar bütün kasabanın malıydı. Çok kılıçkılı, ot kokulu ama narindiler. Kuyruklarını çarpıp sarıya çalan suyun içinde evlenirlerdi. Çocukları olurdu. Kurbağa ve yengeçlere, hatta büyüdülerinde onlara serpmeye fırlatacak haylaz çocukları bilmelerine rağmen şükranlık duyarlardı hayata. Allah'ı bilir ve anarlardı. Suyun yüzünden ağır ağır batan yaprak ve kuş ölüleri, eski çamaşırlar, saz püskülleri, kimi yıl yüzerken aniden kalbi durup çöken mandalar dipte birikirken göl umutlu göğüsleriyle buradaydı.

Ama gün oldu gitti.

Eski bir Rusça kitapta yazdığı gibi:
"Her şey biter."

Göl kurudu.

Kasaba kımıldadı. Huysuzlandı. Evleri ve sokaklarıyla koşup geldi.

Eski bir su izi buldular sadece. Yağmur geldi o akşam. Herkesi o kadar huzursuz görmüştü ki, Allah bir şey yapmak istedi. Erkekler hemen inandı buna. Onlar inanmayı çok kolay kabul ederler. Huzurlu bir gece uykusu için yarın gelen felaketi görmeyebilirler.

Ama kadınlar olacağı hissettiler. Allah'ın onları oyaladığını ve burarlardan gitmek istediğini anladılar. Yağmur kasabayı, kasabanın üzerinde yüzdüğü ovayı ve eski gölün çukurluğunu sadece ıslattı. Toprağın bir parmak altı sinirli bir boğa gibiydi.

-albay babamın büyük aklı

Babam emekli olup eve geri dönmüştü. O yıllarda askerler ailelerini yanlarında götüremiyordu. Gece kışla yerine sevdiği kadının kolları arasında uyuyan birisinin savaşımayacağına inanılıyordu galiba. Askerler izin haftalarında mavi kuşaklı otobüslerle dönerlerdi. Ben de çocukluğum boyunca her Cuma günü, Havuzlu Çarşı'da babamı beklerdim. Otobüs toz içinde yaklaşır, uzun ve acılı bir horoz ötüşünü andıran klaksonuyla hedefine vardığını ilan ederdi. Önce iri pazulu muavin atları aşağıya. Üstünü başını silker ve yere tükürürdü. Selamı böyleydi kasabaya. Sonra yolcular ağır ağır ve uykulu adımlarıyla ortaya çıkardı. Babam beyaz üniformasıyla en son inerdi. Bir heykeldi o. Bu çölle çevrili kasabada bir Yunan heykeli. Deniz subayı ve öfkeli.

Bacalarına sarılırdım. Eğilir öperdi alnımdan. Yanağımdan öpse, yağmur yağacak gibi gelirdi. Yağmur gelmezdi. Göl hafiften dalgalanırdı uzaktan. O zamandan başlamış kendi içine çekilmeye. Anlamadık ama hiçbirimiz.

Birkaç yıl sonra babamı karşılamaya gitmez oldum. Nedense gelmedi içimden. Göl kenarına gidip gümüş sırtlı balıkların ölmesini izlemekten alamadım kendimi. Balıkçılar

sandallarını devirmişler ve içkiyi bırakmışlardı. Su giderek göbeğe doğru çekiliyordu. Geride kokulu bir balçık ve çürümüş suyun zarı kalıyordu.

Bir gün annem otlu börek yapıp getirdi.

“Baban geldi dün gece. Sen gelmedin ama” dedi.

“Pazar akşamı gider” dedim.

“Yok, gitmeyecek. Emekli oldu baban. Hep evde artık.”

“Peki ya gemileri” dedim.

“Onları öyle bırakmış, gelmiş.”

“Bizi götüreceksin mi?”

“Nereye?”

“Denizin, suyun olduğu yere.”

Babam bizi götürmedi.

Emekli olan her subay gibi çok sinirliydi. Çöl kasabaya doğru yaklaştıkça ve göl bir hayale döndükçe içindeki buhar daha da zorluyordu onu.

Sonunda herkes için en iyi yolu buldu: Albay babam belediye başkanı oldu. Büyük çiftçiler özellikle ondan etkilenmişlerdi. Açlık bize yaklaştıkça biçerdöverlerin ve suni gübre depolarının kederi yükseldikçe: Bir gece ziraat bankası müdürünü ve veznedarını büyük kasanın içinde yakaladılar. O kadar gürültülü öpüşüyorlardı ki, kuruyan göldeki son kurbağa çiftçi bile durup onları dinlemişti.

Babam kasabanın mücellidine en büyük kâğıdı hazırlamasını emretti. Sonra geceler boyu çalışıp uzun bir dilekçe yazdı:

Büyük Devlet Su Sorunları İdaresi'ne,

Tarihi kayıtları 14. yüzyıla kadar inen ve yapılan tüm savaşlara ve dahi küçük seferlere bile asker veren, Birinci Meclis'e aza yollayan, kesintisiz vergi ödeyen, eksiksiz resmi gazete koleksiyonuna sahip, şimdiye kadar üç hırsız hükümet binasının önünde asmış, ihtilalden hemen sonra Atatürk heykelini yenilemiş -eskişini lise bahçesine yerleştirerek heba etmemiş- bütün genelge ve yönergelere harfiyen

uymuş kasabamız Kurumunuza def-i bela için başvurmaktadır.

Burası ovoidur. Büyük ve kudretli bir ovoidur. Göl ve su var iken, su ve gölün kudretiyle yetişen buğdayımız ulusun ekmeğine katık, yeşeren pancarımız kudretli vatanımızın çayına şeker olarak erişiyordu. Lakin su ve göl gitti. Yitti.

Şimdi tam zamanıdır: Gücün ve kudretin. Devlet Ferhat'tır. Demir dağlar onun kaslarına dayanamaz: Dayanmamalıdır!

Planların, ölçümlerin, çizimlerin, mühendislik hesaplarının ardından -epey bir ihtiyar ve çocuk ölmüştü üstelik- sonuç alındı.

Babam bir sabah annemi ve beni yanaklarımızdan öperek uyandırdı ki bu çok korkunç bir şeydi: **“Su geliyor: Telgraf öyle diyor. Su kanallarla geliyor. Eski göle geliyor.”**

-gönenç günleri ve “tehlike hep kapıda”

Kutlu zamanlardı babama göre. Çölden yükselen toz bulutunu görebiliyorduk. Toprağın altına büyük bir kanal kazılıyordu. Ron dağımdan bu yana su geliyordu.

“Su bizim” dedi babam kasaba meydanında bir masa üzerine çıkıp. Erkekler dinlemeye gelmişti onu. Zaten erkekler seçmişti. Kadınlar sokak aralarında toplandılar; huzursuzca sustular.

“Su bize geliyor. Göl yeniden göl olacak. Borularımızı, hortumlarımızı ve solungaçlarımızı yeniden uzatacağız. Yeniden toprağı sulayacağız.”

Babamın söyledikleri tek tek oldu.

Babalar yanılmaz.

Emekli askerler yanılmaz.

Erkeklerin seçtiği belediye başkanları yanılmaz.

Babam “Kasabanın ikinci kurtuluşu” dediği günün sabahı annemi alnından öptü. Bana baktı. “Erkek ya da kadın ne olacağına karar verene kadar seni öpmeyeceğim” dedi.

Bu hoşuma gitti.

Gidip on gün boyunca gölün yükselişini izledim.

Önce kurbağalar döndü.

...

Bir sabah garip bir sesle uyandım. Göl kenarında yaşlı bir keçi otliyordu. Boynunda fındık çanı. Daha arkada iki oğlak bana bakıyordu. Kalktım. Gelenleri gördüm. Yorgun bir atın üzerinde ihtiyar adam uyukliyordu. Yanında ve arkasında kadınlar, erkekler, çocuklar. Büyük aile geldi durdu gölün başında. Genç bir adam bileklerine kadar suya girdi. Uzandı sevdi. Elinde tuttuğu toprak kabı suyla doldurdu. Damla dökmeden dikkatli adımlarla yaşlı atın ve adamın yanına vardı. Kabı uzattı. Yaşlı adam gülümsedi. Suyu sevdi, okşadı. Islak parmağını gözlerine, kaşlarına ve dudaklarına sürdü.

“Çok şükür” dedi.

Denkleri çözdüler. Ağaç dallarından

ve sazlardan dam çattılar. Hamur mayalandı. Ekmek pişirdiler.

Haber patladı kasabada.

Evler, evlerin bacaları, kirli sokaklar koşarak geldiler göl kıyısına.

“Ronlar gelmiş!”

Babam siyah donlu atıyla ortaya çıktı.

“Dilimizi bilen var mı içinizde” diye seslendi.

Genç bir adam kalktı ayağa.

“Askerde öğrendim” dedi.

Babam yanına vardı. Oturdular.

Sigara uzattı adam. Yaktılar.

“Burada kalamazsınız” dedi babam.

“Neden?”

“Çünkü bu göl ve tarlalar bizim.”

“Göl ve tarlalarla işimiz yok. Ama su bizimdir. Dağımıza gelip onu büyük borulara kapattılar. Su nereye biz oraya. Suyumuzdan ayırlamayız.”

“Burada kalırsanız başkaları da gelir. Su göle girdikten sonra -göl bizim gölümüz- su da bizim suyu-

muzdur.”

Sigaralarını bir taşa söndürdüler. Babam elini uzattı. Genç adam dondu kaldı.

O gece erkekler kara gömleklerini giydiler.

Ronlar'ın iki oğlağını boğazlayıp göle attılar.

Oğlaklar suda batmadı. Hafif ve etsizdiler.

Ronlar geri dönmediler. Çardaklarının etrafını keskin kazıklarla çevirdiler. Oğlakların derisini güneşte kurutup yağdı yaptılar. İhtiyar keçi nasıl olduysa yine gebe kaldı.

Ben onların tarafına geçtim.

Annem sabahları uzaktan ekmek attı.

Babam -emekli albay- kara gömleğini çıkarmadı bir daha.

Dediklerine göre yeni bir dilekçe yazıyormuş devlete.

“Bu uğursuz suyu kesin ya da elden çıkma bir tank yollayın bize...” ○

1 hayal, 2 öğretmen, 5 ülke, onlarca şehir, yüzlerce köy, binlerce renk, doku, tat, festival, milyonlarca pedal, milyarlarca insan.

"Bisiklet Nedir" diye sorarak başlayan Bisiklet Manifestosu'nun bir yerinde "Bisiklet aşktır: Her bahar sırtınız ürperir" yazar. Bir Mayıs günü başlayan İnci ile Soner'in serüveni, onların da söylediği gibi aşk olmadan olabilecek bir şey değil. Bütün Gezginler öyle değil midir zaten? Her mevsim onlar için bahar değil midir? Sırtlarındaki esinti hiç eksik olmasın.

Aydan Çelik, Bisikletyazanıçizeniseveni

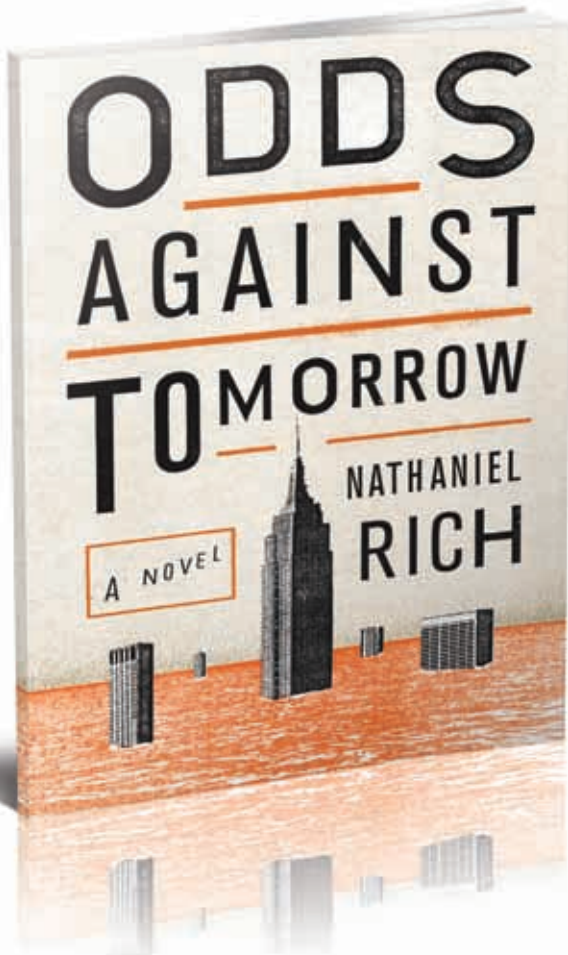
Yaşam Kültürü,
184 sayfa

TÜM KİTAPÇILARDA

Detaylı bilgi için: www.optimistkitapblog.com
(0216) 481 29 17

Yeni Bir Tür Doğdu! Climate Fiction (Cli-Fi)

Yoksa küresel ısınma ve iklim değişimi yeni bir edebiyat dalı mı yarattı? Edebiyat araştırmacıları tartışırsun, iklim değişikliğini konu edinen romanların sayısı giderek artıyor. 1980 doğumlu genç Amerikan yazarlarından Nathaniel Rich'in, Sandy kasırgasından az önce yayına yolladığı, kapağında sular altındaki Manhattan illüstrasyonu bulunan Odds Against Tomorrow ise, Climate Fiction türünün son örneği olarak kayıtlara geçti bile.

Heyzen ATEŞ

Sandy fırtınası geçtiğimiz sonbahar New York'u vurduğunda Farrar, Straus&Giroux yayınevi de başka pek çok işyeri gibi, tabir yerindeyse, muhtemelen kepenkleri indirmişti. O fırtına iki şeyi bütün netliğiyle ispatladı: 1- Tabiat felaketleri dünya metropolü, üçüncü dünya ülkesi dinlemez. 2 - İklim değişimi ve küresel ısınma artık yüzleşilmesi gereken gerçeklerdir. Bunları ben söylemiyorum, FSG'nin editörlerinden **Brian Gittis** söylüyor ve ekliyor, "Dünyanın en muhteşem şehrinde yaşıyorduk ama elektriklerin yeniden bağlanması bir

hafta sürdü." Elektrikleri geldi, Gittis ofisine döndü ve karşısında küçük dilini yutmasına neden olacak bir kitap buldu.

Son okuma için yollanan kitabın kapağında sular altında kalmış bir Manhattan vardı. Fırtınanın hemen sonrasında kitabın karşısına çıkışını "Tam bir alacakaranlık kuşağı anydı" diye özetliyor Gittis. Bahsi geçen kitapsa **Nathaniel Rich**'in **Odds Against Tomorrow** adlı yapıtı. Roman, felaket senaryolarıyla ilgili hesaplamalar yapıp bu hesaplamaları büyük şirketlere satan bir dâhiyi konu alıyordu. Kitabının

yazılışından sonra yaşananlar düşünülürken -New York'u vuran fırtına ve sel baskınları- yazarın kehanette bulunduğunu söyleyesi geliyor insanın. Bulunmamıştı elbette, yazdıkları gerçekleştiği için o da herkes kadar şaşkındı. "Romanımı son bir kez gözden geçirip yatmaya gittim ve sabah uyandıgımda televizyon ekranında romanımda tasvir ettiğim manzaralar yayınlanıyordu. Çok ürkütücüydü. Ama içinde yaşadığımız çağ böyle bir çağ. En kötü kabuslarımızın gerçek olduğunu görüyoruz."

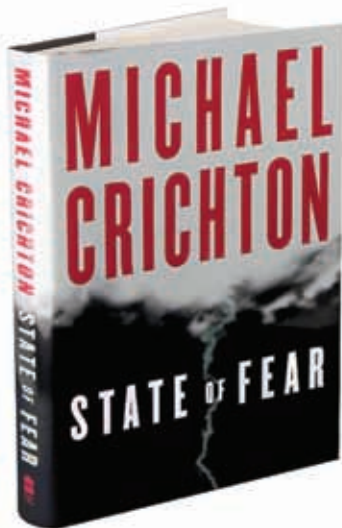
"Odds Against Tomorrow", akade-

misyenlerin çerçevesi konusunda yeni yeni uzlaşmaya vardığı bir edebiyat türünün son örneklerinden. Yazarlar, özellikle son on yılda çevre felaketlerini ve dünyanın dengesinin bozulmasını konu alan romanlar yazmaya başladı. Bu edebiyat türüne “**Climate Fiction**” veya kısaca Cli-Fi (‘klay fay’ diye okunuyor) deniyor.

“Yeni gerçekliği anlatan yeni bir roman türü gerekiyordu, korku verici, bütün dünyayı etkileyen ve her şeyin hızla değiştiği bir dönemden geçiyoruz. Roman yazarlarının görevi neler olup bittiğini çözmeye çalışmak ve alternatifleri kurgulamak değilse nedir?” diyor Rich.

Romanda İklim Değişikliği

Yanlış anlaşılmasın, çevre sorunlarını ele alan romanların yeni ortaya çıktığını iddia etmiyorum. Sel baskınları, fırtınalar, çölleşme, özetle felaketler uzun zamandır romancıların, özellikle de bilimkurgu yazarlarının kullandığı unsurlar. **J.G. Ballard** *The Drowned World*’ü (Dünya Sular Altında) ve **Margaret Atwood**, **Antilop** ve **Flurya**’yı yazmıştı zaten. Ama iki yaklaşım arasında çok ciddi bir fark var: Bilimkurgu eserleri distopik geleceği anlatırken, Cli-Fi bugün yaşanan distopyaları konu alıyor. Akademisyenlerin bu romanları yeni bir başlık altında değerlendirmeyi düşünmesinin nedeni de bu yaklaşım farkı. Georgia

Nathaniel Rich’in “Odds Against Tomorrow” adlı yapıtı, bir bakıma Climate Fiction türünün işaret fişeği oldu. “From Here” romanını yazan Daniel Krumb ise “Ben başka yazarlar gibi iklim değişimini fon müziği olarak kullanmadım” diyor.

Üniversitesi Dünya ve Atmosferik Bilimler Fakültesi profesörlerinden **Judith Curry** otorite kabul edilen akademisyenlerden. Hazırladığı listeye göre iklim değişimi ilk olarak **Michael Crichton**’ın 2004 tarihli **State of Fear** (Korku Devleti) romanında ana tema olarak ele alınmış. (Romanın konusu eko-teröristler). Onu ileride bu köşenin konusu olacak, **Ian McEwan**’ın **Solar**’ı takip ediyor. Türün örnekleri tek tek sayamayacağım kadar çok ama cli-fi’im önde gelen yazarlarından aktivist **Barbara Kingsolver**, geçen Kasım’da yaptığı “**Romanda İklim Değişikliği**” başlıklı konuşmasında

yazarları konuyu yazmaya iten nedenlerin son derece aşikâr olduğunu dile getiriyor: “İklim değişiminin bütün delillerini gördüğümüz halde hâlâ ona inanmıyoruz; inanmak istemiyoruz. Bizi küresel ısınmaya inanmaya veya inanmamaya iten gerekçeler neler?”

Burada yazarın değiştiği aslında çok önemli bir konu. Kitabın kapağına “küresel ısınma” veya “çevre felaketi” yazdığımız anda okuyucu kaybediyorsunuz, çünkü insanlar buna inanmak istemedikleri gibi bu laflardan bıktılar da. Bilimsel gerçekler muhafazakâr kesimi ikna etmeye yetmiyor. Yazarlar da haliyle farklı çözümler üretiyorlar. Nathaniel Rich en kurnaz davranan yazarlardan. Romanın konusu iklim değişimi ve çevre felaketleri olsa da üç yüz sayfa boyunca tek bir kez bile iklim değişimi veya küresel ısınma tabirleri geçmiyor. Bu bilinçli bir tercih. Bir röportajda yaptığı açıklamaysa şöyle: “Bu tanımlar tüketildi, içleri boşaltıldı, klişeye dönüştürüldü. Yazar olarak klişelerden olabildiğince sakınmanız gerekir.”

Elbette herkes aynı fikirde değil, açık açık “başımız belada” diye haykırırlar da var. 2012’de **From Here** (Buradan) romanını yazan **Daniel Krumb** açık açık endişelerini dile getirenlerden. “Ben başka yazarlar gibi iklim değişimini fon müziği olarak kullanmadım” diyor Krumb. “Romanımın kalbinde bu var ve 21. yüzyılda bu konuyu işleyen daha bir sürü roman göreceğiz.”

Akademisyenler ve eleştirmenler de aynı fikirde. New York Times’ın yakın zamanda Nathaniel Rich’e bu konuda bir yazı sipariş etmesi bunun en güzel örneği. Bu romanların ne kadarı Türkçeye kazandırılacak bilmiyorum ama yakın zamanda Ian McEwan’ın “Solar”ını ve Nathaniel Rich’in “Odds Against Tomorrow”unu bu sayfalarda size tanıtmaya çalışacağım...

Afrika’dan sevgilerle... ○

Doğal Olanı Doğal Olarak Çıkarmak

Bundan bir süre önce röportaj yaptığımız, dünyanın en büyük solar pompa sistemleri üreticisi **Lorentz** firmasının Satış Müdürü **Markus Schulz** “Su gibi tamamen doğal bir kaynağı, elektrik olmayan yerlerde güneş gibi yine tamamen doğal bir enerji kaynağı ile yeryüzüne çıkarmak bana çok anlamlı geliyor” demişti. Bu metafor düşündükçe bana da çok anlamlı geliyor.

Mayıs ayı Sinerji’imizi ve alternatifenerji.com’da Ayın Dosyası köşemizi Solar Sulama’ya ayırmamızın nedeni, çiftçilerin en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelen, elektriğe uzak yerlerdeki tarlalara sulama amaçlı enerji temin etme konusunda bilgi vermek. Araştırdıkça gördük ki günümüzde hayli gelişen DC pompa teknolojileri sayesinde artık 350 metre derine inmek ya da günde 1000 m³e varan debilerde su çıkarmak mümkün. Geleneksel yöntemlerde, elektriğe uzak olan yerlerde bu derinliğe inebilen ya da bu kadar su çıkarabilen AC pompaları çalıştırabilmek için benzin ya da dizel motorlu jeneratörlere ihtiyacımız vardır. Ama bu alternatif, sürekli artan yakıt fiyatları ve jeneratörlerin bakım istemesi gibi nedenlerden dolayı her geçen gün cazibesini yitiriyor.

Aşağıdaki tablo güneşin ekonomisini bir kez daha tüm açıklığı ile gözler önüne seriyor. Burada görünmeyen jeneratör bakım maliyetleri ise cabası.

1kW Güneş enerjisi ile jeneratör kullanımı maliyet analizi		
	Güneş Enerjisi (fotovoltaik)	Jeneratör (0,9kW-Benzinli)
Sistem maliyeti (1kW)	6.200 TL	400 TL
Günlük elektrik üretimi	4 kWh	4 kWh
Yıllık elektrik üretimi	1.460 kWh	1.460 kWh
Günlük yakıt tüketimi	0	8 TL (4 kWh için 2,2lt)
Yıllık yakıt masrafı	0 TL	2.920 TL
20 yıllık toplam masrafı	6.200 TL	58.800 TL
Gace sulaması için akü	2.000 TL	0 TL

İl Tarım Müdürlükleri ve Enerji Bakanlığı’nın **solar sulama projelerine verdikleri destek**, hatta dönem dönem devlet tarafından çiftçilere verilen hibeler konunun hükümet nezdinde de ne kadar önemsendiğinin bir göstergesi. Zira bu sistemlerin yaygınlaşması, elektrikte kaçak oranının azalması kadar, ithal ettiğimiz petrol türevi yakıtların da daha az tüketilmesini sağlıyor.

EKOIQ’da bu ay bize ayrılan iki sayfada, Ayın Dosyası köşemizdeki bilgilerin çok az bir kısmını aktarmadık istedik. Konuyla ilgili daha pek çok haber, görsel, kurulmuş sistemlerin montaj aşamalarının ve nasıl çalıştıklarının videoları vs. sizleri bekliyor.

Bereketli günler sizinle olsun.

Senem Gençer

www.alternatifenerji.com
www.facebook.com/altenerji
www.twitter.com/altenerji

Kuraklığı Azaltan Güneş Enerjili Damla Sulama Sistemleri

Güneş enerjili sulama sistemleri bir hamleyle iki sonuç elde etmenin belki de en iyi örneğidir. Güneş enerjili sulama sistemlerinde bulunan damla sulama ünitesi sayesinde hem tarlada sulama amaçlı kullandığınız sudan tasarruf edebilirsiniz, hem de güneş enerjisi sayesinde kendi enerjinizi kendiniz üretebilirsiniz.

Damla sulama sistemi sayesinde bitki için gerekli olan suyu doğrudan bitkinin köklerine iletebilirsiniz, bu sayede suyun atmosfer ısıyla birlikte buharlaşarak kaybolmasını önlersiniz ve suyun az bulunduğu kurak bölgelerde su gerektiren birçok bitkiyi de rahatlıkla yetiştirebilirsiniz.

Bu sistemin en güzel örneklerini de bol insan gücüne bağlı olan tarımsal üretim bölgelerinde görebilirsiniz. Sulamanın ancak insan gücüyle (özellikle kadın ve genç kızların emeği), kovalarla taşıma yöntemi ile yapılabildiği bölgelerde güneş enerjili damla sulama sistemlerinin ciddi anlamda verim artışı sağladığına da rahatlıkla şahit olabilirsiniz.

Bu sistem, **Afrika pazarı için IPALAC-Uluslararası Kurak Bitkileri Yetiştirme Merkezi ve ICRISAT- Yarı Kurak Tropik Bitkileri Araştırma Enstitüsü** tarafından geliştirilen bir düşük basınçlı güneş enerjili damla sulama sistemidir. İki etap şeklinde uygulanan pilot sulama sistemi projelerinden biri dalgıç pompanın kullanıldığı **Dunkassa Köyü**’nde, diğeri ise yüzey pompasının kullanıldığı **Bessassi Köyü**’nde uygulanmış. Detaylı bilgi için: <http://www.alternatifenerji.com/kurakligi-azaltan-gunes-enerjili-damla-sulama-sistemleri.html>

Dünyanın İlk Solar Mobil Sulama Sistemi Güneydoğu'da

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bağlı GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin güneşini tarımsal sulama amaçlı kullanacak "mobil sistem" üretti.

Bakanlıktan yapılan açıklamaya göre, TÜBİTAK tarafından desteklenen, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nce geliştirilen "Mobil Güneş Pili Prototip Sulama Makinesi" tüm gerekli enerjiyi kendisi üretiyor. Saatte 70 ton su atma kapasitesine sahip makine, maksimum 170 metreden su çekebiliyor ve damlama sulama sistemiyle kullanıldığında ürünün cinsine ve mevsimine göre 400 dekar alanı sulayabiliyor. Araştırmalara göre, elektrik şebekesi su kaynağına 1 kilometreden uzak mesafede bulunuyorsa sistem kendini ilk yıl amorti ediyor. "Solar Sulama" hakkında daha detaylı bilgi için: <http://www.alternatifenerji.com/ayin-dosyasi>

Tarımda Yeni Devrim: Güneş Enerjili Sulama Sistemleri Damla Sulamayla Yüzde 60 Tasarruf Mümkün...

Solar sulama sistemi kurmadan önce, kullanmakta olduğunuz sulama yöntemini gözden geçirdiniz mi?

Damla sulamaya geçmeniz takdirde kullanmanız gereken su miktarından yüzde 50-60 oranında tasarruf edeceğiniz için, kuracağımız ekipmanlarda da en az yüzde 40-50 oranında maliyet tasarrufu yapabilirsiniz. Zira kullanılan pompa modeli ve kurulacak olan güneş paneli gücü önemli ölçüde azaltabilir.

Dünyanın En Büyük Solar Sulama Projesi

ABD'nin Kaliforniya eyaletinde Seley Ranch (Hayvan Çiftliği), 2004 yılında şu ana kadar yapılmış olan en büyük solar sulama sistemini kurdu. 200 beygir gücündeki pompasını çalıştırmak için 267 kw gücünde bir panel sistemi kurdu. Ranch çiftliğe bu sistem, bugünkü maliyetler ile tahminen 450 bin USD civarına çıktı.

Detaylı bilgi ve görselleri için: <http://www.worldwatersolar.com/success-stories/seley-ranch/>

Solar Sulamanın Değiştirdiği Hayatlar

Afrika'nın pek çok yerinde susuzluk ve kötü beslenme nedeniyle her gün binlerce insan hayatını kaybediyor. Ama Benin'in iki köyünde damlama sulama ve solar sistemlerin birleşmesi sonucunda hayatlar değişti, köyün gelir seviyesi iki katına çıktı. 20 aile (150-200 kişi arası) bu sayede en kurak mev-

simde bile iyi içme suyuna kavuştu. SELF (Solar Electric Light Fund), yani **Solar Elektrik Işık Fonu** tarafından yürütülen ve Stanford Üniversitesi tarafından sonuçları raporlanan proje sayesinde köylüler kısıtlı su kaynaklarını yılın en kurak zamanlarında bile sulama için kullanarak, ürün verimini iki katından fazlaya çıkarabildiler. Böylece hem daha fazla beslenme imkanı buldular, hem de ürettikleri ürünleri satarak ek gelir elde ettiler.

Ziraat Bankası Sulama Kredileri

Ziraat Bankası Sulama Kredileri kapsamında, bitki gelişiminde gerekli olan ve doğal yağışlarla karşılanamayan suyun sağlanması için, su kaynağından alınan suyun tarla içine dağıtılması amacıyla damla, yağmurlama veya mikro yağmurlama sulama sistemleri kurulması için önemli olanaklar bulunuyor. Modern basınçlı sulama sistemi (damla/yağmurlama sulama sistemleri) kullanan/kullanacak üreticilerin elektrik temini, derin kuyu açılması, derin kuyu teçhizatı ve suyun kaynağından tarlaya taşınmasına, yönelik yatırım giderleri için, **yatırım kredisi** ürünleri sunuluyor. "Güneşten elektrik üretimi" ise elektrik temini kapsamına alınarak kredi alınabiliyor. ○

Bitkiler Hem Şifa, Hem Cefa Kaynağı Olabilir mi?

Burçin ÇİNGAY

Bitkilerin, bilimsel temele dayanarak tedavide kullanılmasını konu alan bilim dalı olarak tanımlanan fitoterapi, ne yazık ki çoğu zaman, bilinçsiz ellerde faydasız ve hatta tehlikeli hale gelebiliyor. Fitoterapi konusunda uzman isimlerden biri olan Biota Vakfı Bilim Bölümü Başkanı, Profesör Doktor Kerim Alpınar, bu tehlikelere dikkat çekiyor ve önemli saptamalarda bulunuyor. Kısacası, bitkiler şifanın da kaynağı olabilir, cefanın da. Aman dikkat!

 Tümay TUNCER

Eczacı, Tıbbi Bitkiler Uzmanı, Biota Vakfı Bilim Bölümü Başkanı, Profesör Doktor Kerim Alpınar'la Nezahat Gökyiğit Fitoterapi bahçesinde güzel bir yürüyüşe çıktık ve "Etnobotanik nedir? Fitoterapi nedir?" sorularımızın cevabını aradık. 2008 yılında kurulan **Biota Vakfı**, ülkemizde eğitimin desteklenmesi, sosyal yardım ve bitkisel araştırmalara yönelik çalışmalar yapıyor ve bu çalışmalara destek oluyor. Etnobotanik, bitki-insan ilişkisini ortaya koyan bir bilim dalı. Bitkiler olmasaydı dünya oksijensiz kalırdı. Bitkiler oksijen dengesini koruyor ve dünyanın bizim için yaşanabilir bir yer olmasını sağlıyor; aynı zamanda, bitkilerle ve bitkileri yiyen hayvanlarla besleniyoruz. Ayrıca bitkiler beslenme yanında barınma, giyinme, ısınma konularında da bize kaynak teşkil ediyor. Fitoterapi (phytotherapy = phyto bitki, therapy ise tedavi) bitkilerin, bilimsel temele dayanarak tedavide kullanılmasını konu alan bilim dalı. Burada en önemli olan "bilimsel temele dayanması noktasıdır" diyerek konuşmaya başlıyoruz Kerim Alpınar'la...

İlk çağlardan kalan arkeolojik bulgulara göre insanlar, besin elde etmek ve sağlık sorunlarını gidermek için öncelikle bitkilerden faydalanmışlar. Deneme-yanılma yoluyla elde edilen bu bilgiler, çağlar boyunca kullanım şekillerindeki bazı değişiklik ve gelişmelerle günümüze kadar ulaşmış. Peki, bu süreç nasıl gelişmiş?

İlk insanlar, deneme-yanılmayla, hayvanları takip ederek gözlemlerini yapmış. Kendisine iyi geleni kullanıp kötü olanları ayırt etmiş. Başlangıçta bunları sözlü olarak, diğer kişilere aktarmış. MÖ 3200 yılına kadar bu aktarımlar sözlü olarak yapılmış. Sonra çivi yazısıyla, hiyeroglifle bilgiler aktarılmaya devam etmiş. Çinliler ise ipek üzerine veya dut yaprağına yazarak bilgilerini aktarmış. 19. yüzyıl ortalarına kadar, sadece bitkilerden yararlanılmış. Ancak kimyanın gelişmesiyle bitkilerin içindeki maddeler izole edilebildi, daha sonra da sentetik olarak hazırlanabildi. Kimya biliminin gelişmesiyle bitkisel maddeler laboratuvarlarda sentezlenmeye başlandı. Ardından tedavilerde tamamen sentetik maddeler kullanılmaya başlandı ve bitkisel

maddeler yavaş yavaş önemini yitirdi. Sentez yoluyla elde edilen bu maddelerin, ekonomik olması, kolay elde edilebiliyor olması bu durumun ortaya çıkışında rol oynadı. Ancak bu kullanımlar beraberinde önemli bir yan etki sorununu gündeme taşıdı. Örneğin, 1950'li yıllarda hamilelerde depresyona karşı kullanılan "Tali-domid", kolsuz bacaksız doğumlara yol açtı. Bütün bunların ışığında, 1970'lerden itibaren Türkiye'de de doğaya dönüş başladı. Sentetik ilaçlar yerine bitkilerin kullanılmasıyla, sağlığın korunması ve sağlıklı yaşam trendi arttı. Hatta hasta olunca dahi bitkisel ilaçların kullanımı tercih edilir oldu. Yaşam süresi uzayınca, kollarda ve eklemlerde kronikleşen ağrılar için tercih edilmeye başlandı, çünkü uzun süre sentetik ilaç kullanmanın mahzurları çok artı. Dünyadaki hastaların yüzde 20 kadarı, sentetik ilaç kullanımından kaynaklanan yan etkiler sebebiyle tedavi olmaktadır, bu da büyük bir orandır. Şunun unutulmaması gerekir, fitoterapi hiçbir şekilde Batı tıbbının, konvansiyonel tıbbın, alternatifi olmaz. Ancak örneğin kötü gıdalardan, stresten, çevre kirliliğinden kaynak-

Prof. Dr. Kerim Alpınar Kimdir?

Kerim Alpınar, İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden 1975 yılında mezun olduktan sonra, aynı fakültede Farmasötik Botanik ve Farmakognozi doçenti, 1996 yılında da profesör oldu. 2007 yılına kadar, İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde pek çok eczacının yetişmesine katkı sağladı; aynı yıl kendi isteğiyle emekli oldu. 120 kadar bilimsel yayını vardır. Evli ve bir kız çocuğu babasıdır.

lanan sağlık sorunlarının giderilmesinde bitkilerle tedavi mümkündür. Ağır hastalıklarda mutlaka Batı tıbbının takip edilmesi gerekir.

Siz yıllardır Fitoterapi eğitimi veriyorsunuz. Acaba Etnobotanik, Fitoterapiyi de kapsıyor mu? Bu konuda büyük kafa karışıklığı var ülkemizde...

Fitoterapi, etnobotaniğin altında yer alan bir bilim dalıdır. Türkiye gibi bitkiler bakımından zengin bir ülkede önce bitkilerin, teşhisi çok önemlidir. Doğru bitkinin olması ilk adımdır sadece. Uzmanlık gerektiren bir konudur. Temiz ortamdan, etkin maddenin, en yüksek olduğu zaman diliminde toplanması da, teşhisin ardından gelir. Fitoterapide belirttiğim gibi iki konu çok önemlidir. Bilimsel olarak yapılması ve uygun zamanda toplanması.

10-13 Ocak 2013 günlerinde Doğal ve Organik Ürünler Fuarı Exponatura'ya Yeşilköy'e gittim. Gerek sektörü tanımak; gerekse ülkemizde bitkilerle neler yapıldığını görmek için. Ancak gezdikten sonra beni asıl düşündürülen, denetimsizlik ve başıboşluk oldu. Pek çok krem, hap, sabun, yiyecek maddesi, otlar denetimsiz, yetkili olmayan eller tarafından halka açık açık sunuluyordu. Bu konularda neler düşünüyorsunuz?

Eczacı olarak, tıbbi bitkiler konusunu çok önemli buluyorum. Tıbbi bitkilerle eğitilmiş kişiler ilgilenmelidir. Beş yıllık eğitim veren eczacılık fakültelerinde, öğrenciler gerek teorik, gerekse pratik yoğun bir eğitim alırlar. Tek yetkili grup bu konuda eczacılardır, eczacılar olmalıdır. Yakın zamanda, tıbbi bitkilerin eczanelerde satılması gündeme geldi. Eczanelerle ilgili çıkması söz konusu olan taslakta, "Aktar sadece bitkiyi satabilecek; endikasyon belirtmeyecektir" deniyor. Bu konunun nasıl devam edeceği pek belli değil. Bazı droglar için katıştırma, yani taşıyıcı söz konusu olabiliyor. Bazen bademyağı içinden ayçiçekyağı, safran yerine kırmızı-turuncu iplik parçaları; sağlığın yanında hile anlamına gelen tam kurutulmamış droglar satılabilmektedir. Bu konularda yeterli kontroller ne yazık ki yapılamıyor.

Dünya ile bizi, yapılan çalışmalar açısından mukayese etmenizi istesek...

Ülkemiz etnobotanik konusunda en avantajlı ülkelerden biri, çünkü bitki zenginliğimizin yanı sıra bu bitkilerin kullanılışları konusunda geniş bilgi birikimi var ve özellikle bu bilgileri kaybol-

madan yazılı hale geçirmek için de çalışılıyor. Eczacılık fakültelerinde bu konuda çalışmalar yapılıyor; genç asistanlar Anadolu'ya giderek bitkilerin nasıl kullanıldığını tespit etmeye uğraşıyorlar. Bunlarla ilgili yayınlar da yapıyorlar.

Zencefil, biberiye, adaçayı, kekik, papatya, rezene, ısırgan ve karanfil adları çok geçiyor ancak kafalar da karışık. Bu konuda neler söyleyebilirsiniz?

Şifalı bitkiler kullanılırken, yöntemler iyi belirlenmeli, doğru tespitler yapılmalıdır. Örneğin sağlık sorununuzun hızla geçmesi için bitkisel ilacı yüksek dozda kullanmak doğru değildir. Önerilen dozun dışına

çıkmanın dışında, kullanılacak bitkinin doğru bitki olması da önemlidir. Yanlış bitki, ölüme götürebilir insanı. Bitkilerin tedavi alanında kullanılışlarıyla ilgili bilgiler eczacılardan, Eczacılık Fakültesi öğretim üyelerinden alınmalı; yazarı eczacı olan kaynaklara başvurulmalıdır. Bu önemli konuda internette bilgi kirliliği olduğunu unutmamak gerekir.

Kullanılan ilaçlarla, acaba fitoterapide kullanılan bitkilerin uyumsuzluğu söz konusu mu? Siz yine TV konuşmanızda kimyasal ilaçlarla birlikte alınmamasını önermiştiniz. Bu ilaçların geçimsizliği konusu araştırılıyor mu?

Evet, bu konuda araştırmalar devam ediyor. Örneğin **sarımsak tüketimi**, tansiyonu düşürmek için tavsiye ediliyor. Kanın akışkanlığını artıran bu bitki, aspirinle birlikte kullanılırsa sinerjik etkisi nedeniyle kanama riski doğurabiliyor. Bunun gibi pek çok bitkisel ilaç, sentetiklerle etkileşime girebiliyor. O nedenle olası riski öğrenebilmek için eczacınıza danışmanız gerekir.

Tıbbi bitkiler konusunda koleksiyonlar nerede var? Halkın göreceği ve bu bitkileri tanıyacağı başka yerler var mı?

Tıbbi bitkiler konusunda ne kadar zenginsek de; bunların aynı şekilde sergilendiğini söylemek zor. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi **Alfred Heilbronn Botanik Bahçesi** (Süleymaniye), **Zeytinburnu Tıbbi Bitkiler Bahçesi** ve **Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi**'nde (Ataşehir) tıbbi bitkilere ait bazı örnekleri görmek mümkündür.

Bundan sonraki ilk fitoterapi eğitiminiz nerede ve hangi tarihlerde olacak acaba?

Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi'nde 5 Ekim'de başlayan bir aylık eğitimlerimiz olacak. İsteyenler bu eğitimlere katılabilirler. ○

“Fitoterapide Uygun Zaman Hayatidir”

1) Yaprağı kullanılan bitkilerde, çiçekleri açmadan az önce doğru zamandır. Örneğin **Melisa** 15 Mayıs'ta çiçek açar; o zaman mayıs başında hasat yapılmalıdır. 2) Bitkinin köklerinden yararlanılacaksa, hasat sonbahardır. Örneğin **Kediotu**, **valeriana** ve **valeryan** sonbaharda hasat edilir ve köklerinden yararlanır. 3) Çiçeklerinden faydalanılıyorsa, örneğin ıhlamur gibi, çiçekler açar açmaz ilk dört gün içerisinde toplanması gerekir. Bugünlerde uçucu yağ miktarı maksimum seviyededir. 4) Tohumlar kullanılıyorsa, bitkinin üzerinde olgunlaşması beklenir; ondan sonra hasat edilir. 5) Gövde kabukları kullanılacak ise pratik nedenlerden dolayı genellikle yağmurdan sonra toplanmaktadır. Hasat yağmurlu günü takip eden günde yapılır. Böyle ıslak olunca, gövde kabuğunu soyamak kolay olur. Güneydoğu Asya ve Seylan'da tarçın toplanırken, uygulama böyledir. 6) Meyvelerinden faydalanılacak ise, gövde üzerinde iyice olgunlaşınca; aynı rezene meyvelerinde ve anason meyvelerinde olduğu gibi, olgunlaşınca toplanır. Bilimsel olarak, fitoterapide kullanılacak

bitkilerin uygun zamanda toplanmasının yanı sıra, doğru ve temiz ortandan toplanması da önemlidir. Uygun kurutma ortamının sağlanması ayrıca önemlidir. Uygun kurutma demekle anlatılmak istenen şudur: Droglar, bitkinin tedavide kullanılan organlarıdır. Tohum, çiçek, kök gibi kısımlardır. Kurutma koşulları 35-50 santigrat derece arası olmamalıdır. Yani 35 derecenin altında veya 50 derecenin üstünde olmalıdır. 35-50 derece arasında, enzimler çalışmaya, etken madde azalmaya başlar. Ülkemiz ise bu açıdan çok şanslıdır. 35 derece altında hangarlarda veya büyük odalarda, tülbent altında kurutmak mümkündür. Kurutma yeterli olmazsa küflenme görülür, bazı küf mantarlarının oluşturdukları **afلاتoksin** ise kansere sebep olabilen bir **mikotoksin**dir. Kurutulduktan sonraki en önemli aşama elbette, muhafazadır. Drog nemli, ışıklı, sıcak ortamlarda içindeki etken maddeyi kaybetmeye başlar. Raf ömrü maksimum 18 aydır. Bu süreden önce kullanılması; tüketilmesi önerilir. Aktarlardan alırken mutlaka son kullanma tarihine bakılmalıdır.

IRENEC

IRENEC 2013

3. ULUSLARARASI %100 YENİLENEBİLİR ENERJİ KONFERANSI

www.ireneec2013.com

27-29 Haziran 2013

T.C. Maltepe Belediyesi
Türkan Saylan Kültür Merkezi

Davetli Konuşmacılar

Dr. Bülent Başol
Encore, ABD

"İnce Film FV Teknolojilerinin Geçmişi, Bugünü ve Geleceği"

Prof. Dr. Peter Droege
Program Direktörü, Mimari ve Planlama Enstitüsü, Liechtenstein Üniversitesi, EUROSOLAR Başkanı, Lihtenştayn

"%100 Yenilenebilir Enerjiye Geçiş, Hemen Şimdi!"

Prof. Dr. M. Norbert Fisch
Yapı ve Güneş Teknolojileri Enstitüsü, TU Braunschweig, EGSplan, Stuttgart, Almanya

"Akıllı Şebeke için Akıllı Binalar; Pasif Yapılardan Aktif Yapılara"

Dr. Colin Harvey
Uluslararası Jeotermal Derneği Başkan Yardımcısı, Yeni Zelanda

"Dünya Jeotermal Gelişmesinde Son Durum"

Prof. Dr. Friedrich Klinger
Saarland University of Applied Sciences, Saarbrücken, Almanya

"Kıyıda ve deniz üstünde - Avrupa Rüzgar Enerji Teknolojisi"

Dr. Heinz Kopetz
WBA.Dünya Bioenerji Derneği Başkanı, Avusturya

"Yüzdeyüz Yenilenebilir Enerji Tedariğine Doğru; Bioenerjinin katkısı, Avrupa'dan Örnekler ve Global Hedefler"

Dr. Harry Lehmann
Federal Çevre Ajansı Genel Direktörü, Almanya

"2050'de %100 Yenilenebilir Enerji Senaryoları için Modeller"

Preben Maegaard
EUROSOLAR Avrupa Yenilenebilir Enerji Birliği Başkanı, Danimarka

"Yüzdeyüz Yenilenebilir Enerji Tedariği; Danimarka'dan Örnekler"

Prof. Dr. Dirk Uwe Sauer
Enerji Üretimi ve Depolama Sistemleri Enstitüsü (IGES), WTH Aachen Üniversitesi, Almanya

"Şebekeye Bağlı Elektrik Depolama Sistemleri; Yüksek Oranda Yenilenebilir Enerji ile Bestenebilen Akıllı Şebekelerin Gereklikleri ve Faydaları"

Özel Oturumlar

Türkiye'de Enerji Verimliliği ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları Politikaları

Oturum Başkanı: **Yusuf Yazar**
YEOM Genel Müdürü

- Yenilenebilir Enerji Hedefleri ve Mevcut Durum
- YEK Mekanizması
- YEK'in faaliyetleri
- Enerji Verimliliği Mevzuatı
- Enerji Verimliliği strateji belgesi

Türkiye'de Rüzgar Enerjisi Yatırımına Bakışı

Oturum Başkanı: **Erol Demirer**
Demir Holding

- Yatırım sürecini etkileyen faktörler
- Piyasamız gelişimi
- 2023 hedeflerine ulaşmak için yapılması gerekenler

Türkiye'de Yenilenebilir Enerji Potansiyeli ve Potansiyelin Yatırım Dönmesinin Önündeki Engeller

Oturum Başkanı: **Yetik Kadri Mert**
Enerjisa Enerji A.Ş.

Sonsuz Enerji Güneş

Oturum Başkanı: **Mehmet Ali Neyzi**
S.T.F.A.

- Türkiye'de güneş enerjisi ve FV sistem potansiyeli
- Avrupa'da güneş enerjisi tecrübesi iyi uygulamalar ve orta vade planlar
- Uzak ölçekte güneş enerjisi ve güneşte orta vade projeksiyonlar
- Yatırımın büyük açısı ile güneş

Türkiye'de FV alanında Arge, teknoloji geliştirme ve üretim kapasitesi mevcut durumu ve potansiyel

Oturum Başkanı: **Bülent Başol**
Encore Solar, USA

- Türkiye'de FV teknolojilerinde Arge ve üretim kapasiteleri
- Kuvvetli bilim teknolojilerinde araştırma, üretim, ticaretin önemi ve yurt içine diğer ülkelerden
- İnce film teknolojilerinde araştırma, üretim, ticaretin önemi ve yurt içine diğer ülkelerden
- 3. Nükleer FV teknolojilerinde potansiyeller

Lisanssız Elektrik Üretiminde Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Oturum Başkanı: **Ceyhan Saldanlı**
Bereket Enerji

- Santrallerin kurulum sürecinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri
- Lisanssız elektrik santrallerinin dağıtım politikasına olan etkileri
- Lisanssız elektrik üretiminde teyit mekanizması ve finansman

Enerji Üretiminde Alternatif Mülkiyet Biçimleri ve Enerji Kooperatifleri

Oturum Eş Başkanı: **Dr. Baha Kuban**
Mümtaz Derya Tarhan

- Dünyada enerji kooperatifleri
- Enerji üretiminde kolektif mülkiyet biçimleri
- Belediyeler ve alternatif enerji tedariği biçimleri

Çevre kaynaklarının ve enerji yatırımlarının ekonomik değerlendirilmesi

Oturum Başkanı: **Ece Özdemiroğlu**
EPEK, İngiltere

Özellikle AB ve Türkiye ile ilgili, ülkeler arası Yenilenebilir Enerji Sistemleri İşbirliği

Oturum Başkanı: **Dr. Gustav Resch**
Vienna Teknoloji Üniversitesi, Avusturya

Elektrik enerjisi depolama sistemleri

Oturum Başkanı: **Prof. Dr. Dirk Uwe Sauer**
RWTH Aachen Üniversitesi

- Saklı güç depolama sistemlerindeki yeni gelişmelerle ilgili değerlendirimler
- Farklı uygulamalar için farklı teknolojilerin karşılaştırılması "Teşvik için mevzuat" maliyet hesaplamaları

ENERJİSA

MALTEPE BELEDİYESİ

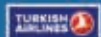
STFA

P&G

EUROSOLAR Türkiye
Avrupa Yenilenebilir Enerji Birliği
Türkiye Bölümü

www.eurosolar.org.tr

“Gerçeğe aykırı beyanda bulunan ve haksız yere tarımsal desteklerden faydalanan” 17 bin 134 çiftçiye, beş yıl süreyle hiçbir destekten yararlanamama cezası verildi.

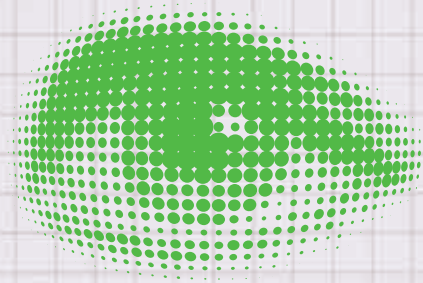
İklim değişikliği sonucu deniz seviyesinin yükselmesi, göçmen kuşları tehdit ediyor. Milyonlarca göçmen kuş izledikleri **rotayı kaybetme tehlikesi** ile karşı karşıya. Avustralyalı bir araştırma ekibinin sonuçları “**Proceedings of the Royal Society**” adlı bilim dergisinde yayımlanan araştırmasına göre, kuşların dinlendiği ve yuva yaptığı yerlerin yüzde 23 ila 40 arası oranda kaybolması, bazı göçmen kuş türlerinde yüzde 70’e varan bir azalmaya neden olabilir.

Yapılan yeni bir araştırmanın sonuçları, karbondioksit salımlarındaki artış nedeniyle **Kuzey Buz Denizi’nin asit oranının arttığını** gösteriyor. Norveç merkezli Uluslararası İklim ve Çevre Araştırmaları Merkezi’nde görevli bilim insanları, okyanusun kimyasal yapısında geniş çaplı değişimler belirledi. Buna göre, uzmanlar, karbondioksit salımının şu anda kesilmesi durumunda bile, Kuzey Buz Denizi’nde suyun kimyasının sanayileşme öncesi duruma dönmek için on binlerce yıl alacağını belirtiyorlar.

Greenpeace üyeleri, Mersin Limanı’nda ele geçirilen **pirinçlerde GDO** olduğu yönündeki iddialar üzerine Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı önünde eylem yaptı. Seyyar tezgâhla gelen Greenpeace üyeleri, burada pilav dağıtmak istedi. Ancak güvenlik güçleri, aşçı kıyafetleri ve üzerinde “**Geri Dönüşü Olmaz**” tişörtleri giyen eylemcilere izin vermedi.

Mersin’de ele geçirilen GDO’lu pirinçlerin test sonuçları ulus-

GÖZÜMÜZDEN

KAÇMAYANLAR

Göçmen kuşlar göç rotalarını kaybedebilir; Akdeniz Koruma Derneği Başkanı Zafer Kızılkaya “Yeşil Oscar” aldı; 2014 Soçi Kış Olimpiyat Oyunları için 2 bin 28 sokak köpeği ve kedisi itlaf mı edilecek; Datça’da tarihi su değirmenleri kayıt altına alındı.

 Gözde İVGİN

lararası düzeyde skandala yol açacak boyutta. Uzmanlara göre test sonuçları ABD-AB arasında devam eden ticaret müzakerelerini kesebilir. GDO krizinin ortaya çıkmasının ardından ABD büyükelçiliğinden yapılan acil açıklama da bu skandala engellemeye yönelik. Test sonuçlarıyla ortaya çıkan GDO’lu pirinçlerin içinde böcekleri öldürmeye yönelik toksinler içeren **BT63** türü yer alırken bunun yanında en sabıkalı

türlerden olan LL601 de ABD’de 750 milyon dolar tazminata sebep olmuştu. BT63’le ilgili fareler üzerinde yapılan deneyler alerjiye yol açtığını göstermişti. Sonuçlara göre pirinçte, Çin’de çiftçilere devlet tarafından gizlice ürettirilen, istenmeyen böcekleri öldürmeye yönelik toksinler içeren BT63 türü tespit edildi.

GDO’lu pirinç tartışmasının ardından Biyogüvenlik Kurulu kritik bir karara imza attı. **26 çeşit mısır ve şekerpancarının Türkiye’ye ithaline** izin verilmedi.

Amerika Birleşik Devletleri’nden ithal edilen ve Mersin Limanı’na getirilen 23 bin tonluk pirinçte **Genetiği Değiştirilmiş Organizma** (GDO) saptandığı iddialarına ilişkin Mersin Cumhuriyet Başsavcılığı’nın yürüttüğü soruşturma kapsamında Göze Tarım Ürünleri Paz. ve Tic. A.Ş., Memişoğlu Tarım Ürünleri Tic. Ltd. Şti. ve Tiryaki Agro isimli firmalar ile ilgili hazırlanan iddianameler kabul edildi.

Çanakkale’nin Bayramiç ilçesine bağlı Karaköy köyü Gediktepe bölgesinde altın arama sondaj çalışmaları sırasında, **kimyasal sondaj atıklarıyla** çevreyi kirleten Kuzey Biga Madencilik şirketine 40 bin 636 TL para cezası kesildi.

Çanakkale’nin **Karabiga** beldesinde, Kaleler mevkiinde, Cengiz Enerji San ve Tic. AŞ. Tarafından tesis edilmesi planlanan “**Alcen Enerji Santrali**, iskelesi ve kül depolama sahası” projesi Karabiga halkını sokağa döktü. Kalabalıklar, santralin yapılacağı şantiyeye, sloganlarla yürüdü.

Yaz aylarının gelmesiyle birlikte tatil beldelerinde **köpek katliamı** da başladı. Antalya’nın Çıralı ve Olimpos beldelerinde yaşanan hayvan

katliamı ile ilgili savcılık soruşturma başlattı.

Akdeniz Koruma Derneği Başkanı **Zafer Kızılkaya**, Gökova Koruma Projesi ile **Whitley Doğa Koruma 2013 ödülünü** kazandı. Ödül, “**Yeşil Oscar**” olarak biliniyor. 2008 yılında Kars Kuyucuk Köyü kuş üreme adası projesini geliştiren Utah Üniversitesi öğretim görevlisi Doç. Dr. Çağan Şekercioğlu da aynı törende “altın ödül”ün sahibi oldu.

Yapımı tartışmalara neden olan **İstanbul’un 3. havaalanının** ihalesinde bir rekora imza atıldı. İhaleyi kazanan Limak-Cengiz-Mapa-Kalyon ortaklığı 22 milyar 152 milyon avroyla Türkiye tarihinin en yüksek teklifini verdi.

Muğla’nın **Datça ilçesinde Yerel Tarih Derneği** tarafından yapılan çalışmalar sonucu, **tarihi su değirmenlerinin** tamamı kayıt altına alındı. Datça’da 20’den fazla su değirmeni ile 20’ye yakın yel değirmeni bulunuyor.

İstanbul **Yenibosna’daki 15 dönümlük Kuleli Parkı**’nın yedi dönümü Bahçelievler Belediyesi tarafından otoparka dönüştürülüyor. Bölgenin nadir yeşil alanlarından biri olan Kuleli Parkı’ndaki ağaçların sökülmesine tepkili olan bölge halkı, projenin durdurulması için imza kampanyası başlattı.

Rusların Akkuyu’da yapacağı santralın ardından Sinop’a Japon-Fransız ortaklığında yapılacak **ikinci nükleer santral** için Başbakan Erdoğan ile Japonya Başbakanı Shinzo Abe hükümetler arası anlaşmayı imzaladı.

Doğu Karadeniz’in en büyük adası olan ve 26 kuş cinsine ev sahipliği yapan **Giresun Adası**, kuşların üreme döneminde rahatsız edilmemele-

ri için 1 Mayıs -30 Haziran tarihleri arasında ziyarete kapatıldı.

Antalya’nın Alanya ilçesinde, nesli tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olduğu için koruma altına alınan **Akdeniz foku**, şehir magandaları tarafından **av tüfeğiyle** öldürüldü.

Artvin’in Kafkasör Dağı, Genya ve Cerattepe bölgesinde maden ruhsatı verilmesine tepki gösteren binlerce kişi, Yeşil Artvin derneğinin düzenlediği mitingle “**Artvin’de madene hayır**” dedi.

İstanbul’un kuzeyine yapılması planlanan **üçüncü havalimanıyla ilgili iki ayrı Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED)** raporu hazırlanarak yeni bir sürece girildi. Ancak her iki rapor arasında çarpıcı farklar var. İlk raporda havalimanının yapılacağı alanda 70 göl, gölet ve gölcük olduğu belirtilirken, nihai rapora tüm bu alanlar ‘büyük küçüklü su birikintisi’ olarak yansdı. İlk raporun 182. sayfasında 660 hektarı kapsayan göl alanlarıyla ilgili detaylı bilgiler verildi.

ABD’de nükleer enerji ve çevre gibi konularda çalışmaları bulunan **ABD Turunç Yeşil Düşünce Vakfı Başkanı Prof. Hayrettin Kılıç, Gazimir’deki radyoaktif skandalın** ardından meslek odalarının davetiyle İzmir’e geldi.

Prof. Kılıç, Gazimir’de arazisine radyoaktif ve ağır metal içeren atıklar gömüldüğü belirlenen kurşun

fabrikasının arazisine gitti, getirdiği aletlerle fabrikanın etrafında ölçümler yaptı. Kılıç, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu’nun açıklamalarının aksine, fabrikanın dışında dahi tehlikeli seviyede radyasyon olduğunu açıkladı.

Petrol fiyatı yükselince kârlılık arttı. **Artan petrol fiyatları** nedeniyle, Batman’da daha önce kapatılan kuyular tekrar açılıyor.

Büyükçekmece ve **Kumburgaz sahili**, turuncu renge döndü. Uzmanlar bu turunculuğun denizdeki kirlilik anlamına geldiğini belirtiyor. Toksik içerikli bu salgya ‘**red tide**’ da deniyor.

AB Komisyonu, **arılara zararlı bazı pestisitlerin geçici olarak yasaklanmasına** onay verdi. Tartışmalı yasak iki yıl geçerli olacak ve 1 Aralık’ta yürürlüğe girecek. Alman Bayer ve İsviçreli Syngenta, bu kimyasalların büyük bölümünü üreten firmalar...

Borsada işlem gören gıda şirketlerinin oluşturduğu **BIST Gıda ve İçecek Endeksi**, bankacılık ve holding endekslerini geride bırakarak geçen yılsonuna göre en fazla artış kaydeden sektör endeksi oldu.

Antalya’nın Kumluca İlçesi’ndeki Alakır Vadisi’ni besleyen 60 kilometre uzunluğundaki **Alakır Nehri** üzerinde 3’ü tamamlanmış, 5’i de proje veya planlama aşamasındaki HES’lerin akarsu üzerinde suyu borulara hapsedmesi nedeniyle etrafındaki doğal yapı da bozulmaya başladı. HES’ler nedeniyle kesilerek yok edilen binlerce asırlık ağacın yanı sıra, ağaçlar da kurumaya yüz tuttu. Son dönemde bölgede görülen çeşitli türlerdeki hayvan ölümleri ise çevre sakinlerinde tedirginlik yarattı.

İstanbul Yenikapı sahilinde miting

ve gösteri alanı olarak kullanılacak olan 1 milyon **250 bin kişilik dev meydanın inşaatı**, Bizans surlarının bulunduğu Samatya sahilinden başladı. Uzmanlar, koruma kurulunun yetkisiz bırakıldığı dolgu projesinin tarihi surların yapısına ve yarımada-nın doğal topografyasına zarar vereceğini savunuyor.

İstanbul'un asırlık tarihi silüetini bozan **üç gökdelen** ile ilgili İstanbul 4. İdare Mahkemesi'nde açılan davada bilirkişiden zehir zemberek bir rapor çıktı. Raporda gökdelenlerle ilgili olarak "Daha önce 1 olan emsalin 2.5'a çıkarılarak İmar Yasası'na aykırı hareket edildiği; (inşaatın) Dünya Miras Alanı Tampion Bölgesi sınırı içinde yer aldığı ve kamu yararı taşımadığı" sonuçlarına varıldı. Mahkeme ruhsat iptaline karar verirse, **İBB yıkım hakkı elde edecek**. Bu durumda mal sahibine tazminat ödemek kaydıyla gökdelenler tıraşlanabilecek.

Sapanca Gölü'ndeki su seviyesi bahar yağmurlarıyla maksimuma yaklaştı. Su seviyesi 32 metre ölçüldü. Maksimum kotsa 32,18 metre.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın **Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma bölgesindeki** araştırmasında, 51 familyaya ait 187 cins bitki, 96 kuş, 20 memeli, 16 sürüngen ve 4 iki ya-samlı tür tespit edildi.

Mikroskobik **balık parazitinden** ilham alan bilim adamları, deri naklinde çığır açabileceği belirtilen "**tıbbi yapıstırıcı**" geliştirdi.

Su Vakfı Başkanı Prof. Dr. Zekai Şen, kaçak sondaj kuyuları nedeniyle Türkiye'de yeraltı suyu seviyesinin ciddi miktarda düşmeye başladığını belirterek, "Konya Ovası'ndaki bilinçsiz tarımsal sulama nedeniyle **Tuz Gölü her geçen gün çekiliyor**. Yeraltı sularına yüklenildikçe Tuz

Gölü daha da küçülecek" değerlendirilmesinde bulundu.

Bu yıl 8'incisi düzenlenen **İstanbul Lale Festivali** kapsamında şehir 270 farklı türde 14,5 milyon lale dikildi.

Bilim insanlarının son araştırması, **Antarktika buzullarının** 600 yıldır ilk kez bu kadar büyük bir hızla eridiğini ortaya koydu. Bugünkü erime oranının bin yılın en yüksek oranına ulaştığı ve 600 yıl öncesine göre on kat fazla olduğu belirtildi.

Muğla'nın **Fethiye İlçesi**'nde yaban kuşlarına yuva olan **sazlıklarda çıkan yangında**, 20 dekar sazlık alan barındırdığı hayvanlarla birlikte kül oldu.

Rusya'nın Karadeniz kıyısındaki Soçi şehrinde yapılacak **2014 Kış Olimpiyat Oyunları** öncesi, 2 bin 28 **sokak köpeği ve kedisinin itlaf edilmesi** kararlaştırıldı. Yabancı konukların rahatsız olmaması için öngörülen bu "sokak temizleme" çalışmalarının 2015 yılına kadar sürmesi planlanıyor.

Greenpeace'in **Kuzey Kutbu'nun korunması için** topladığı 2,7 milyon imza, bir kapsül içinde Kuzey Kutbu'nun derinliklerine yerleştirildi.

GDO'ya Hayır Platformu, Mersin'de ele geçirilen GDO'lu pirinçlerle ilgili olarak Tarım Bakanı'nı göreve çağırarak derhal GDO'lu pirincin ya da çeltiğin piyasadan çekilerek imha edilmesini talep etti.

Birbiri ardına yakalanan GDO'lu pirinçlerden sonra GDO meselesi yeniden Türkiye'nin gündemine oturdu. Gıda aktivistleri bulaşma meselesinin bahane edildiğini öne sürerek **GDO'lu gıda için lobi faaliyetleri** yapıldığını söylüyor.

Antalya'nın **Serik İlçesi**'ne bağlı Kadriye Beldesi Beşgöz Deresi'nin denize döküldüğü, **1. derecede doğal sit ve Caretta caretta kaplumbağalarının üreme alanı** olan alanda, Kadriye Belediyesi tarafından kır gazinosu, büfe gibi tesislerin yapılacağı ortaya çıktı. İş makineleriyle düzeltilen ve ağaçların kesildiği alanla ilgili olarak Cumhuriyet Savcılığı'na yapılan suç duyurusunun ardından jandarma, alanda ağaç kesimi yapan ekiplerin makinelerine el koydu ve ifadelerine başvurdu.

KAYNAKLAR: Dünya, Doğan Haber Ajansı, Milliyet, Taraf, Vatan, Bianet, T24.com, Anadolu Ajansı, başkahaber.com, Cumhuriyet, Radikal, Deutsche Welle, insanhaber.com, Hürriyet, ntvmnbc.com

Bağımsız radyo neyle yaşar? **Dinleyicisiyle!**

Açık Radyo dinleyici destek
projesi 10 yaşını bitirdi.
**Açık Radyo'nun artık
"10 yıllanmış"
destekçileri var.**

Program destekçisi olmak için:
0212 343 41 41
www.acikradyo.com.tr

—“Açık Radyo.”
94.9

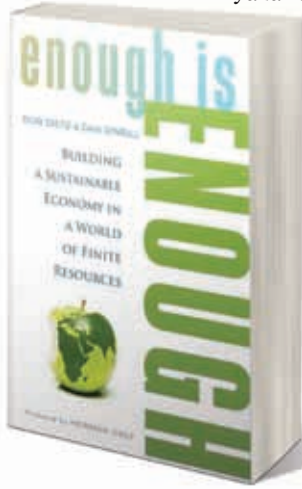
www.acikradyo.com.tr

400 Parçacık Yetmez mi? Artık Yeter

*Yazar: Rob Dietz-Dan O'Neill
Yayınevi: Berrett Koehler,2013*

Kaynaklar tükeniyor, dünya ısınıyor. Hem de düşündüğümüzden daha fazla. Son araştırma verileri, atmosferdeki karbondioksit oranının 400 ppm sınırına ulaştığını gösteriyor. Bu bizim "artık yeter" dememiz gereken bir durum değil mi? İşte **Artık Yeter (Enough is Enough)** kitabının yazarları **Rob Dietz** ve **Dan O'Neill**

de tam da bu fikirden yola çıkmış. Dietz ve O'Neill soruyor: Yeter Dediğimiz Nedir? Borç Yükümüz Yetmez mi? İşsizlik oranları, gelir dağılımındaki uçurumlar yetmez mi? Bu bağlamda yazarlar ticareti tekrar düşünmemiz, siyasetçilerin ve medyanın harekete geçmesi ve geçiş döneminin başlaması gerektiğini söylüyor. Bizler de katılıyoruz. Bu seller, tufanlar, bu tuhaf havalalar bizi yoruyor, yıpratıyor. Dolayısıyla artık yeter.

Şehirdekiler İçin Sürdürülebilir Yaşam Rehberi

*Yazar: Scott Kellog - Stacy Pettigrew
Çeviren: Egemen Özkan
Yayınevi: Sinek Sekiz, 2013*

Her ne sebepten olursa olsun bugün dünya nüfusunun yarısından fazlası şehirlerde yaşıyor. Bu bir gerçek. Her yaştan, her çeşit meslek ve dünya görüşünden milyarlarca insan, birbirine benzeyen şehirlerde, benzer temel ihtiyaçlarını sağlayabilmek için ter döküyor. Bütün bu keşmekeş arasında kesin olan şu ki, toplumun her kesiminden insanın daha iyi bir hayat sürebilmesi için, doğal kaynakları çok daha az tüketen, sürdürülebilir, eşitlikçi ve işbirliğine dayanan bir yaşam biçimine ihtiyaç var. Bu yeni dünyanın kurulabilmesi için ise hepimizin elini taşın altına koyması gerekiyor. Sinek Sekiz yayınladığı yeni kitabı **Şehirdekiler İçin Sürdürülebilir Yaşam Rehberi**, tam da bu noktada devreye giriyor; yaşamsal gereksinimlere erişim ve bunların kontrolünü mümkün kılan yetenek, teknoloji ve taktikler eşliğinde zihnimizi açıyor.

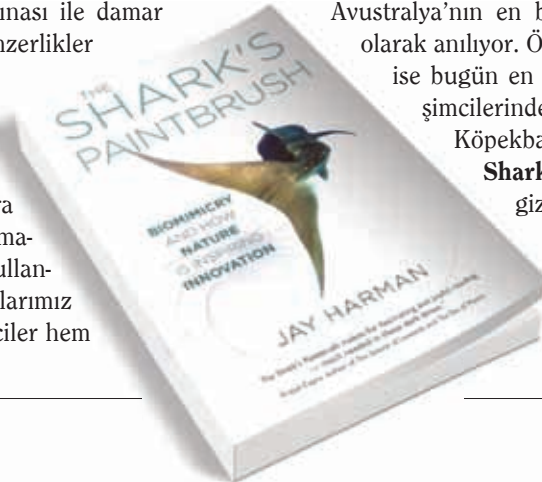

Doğanın İnovasyona Verdiği İlham: Köpekbalığının Fırçası

*Yazar: Jay Harman
Yayınevi: White Cloud Press,2013*

Bir yabanarısının aerodinamiği neden bir Boeing 747 uçağından daha iyidir? Bir hortum fırtınası ile damar sistemleri arasında ne gibi yapısal benzerlikler vardır? Endüstri devriminden beri esas mottomuz üç kelimeyle özetlenebiliyordu: Pişir, döv (şekil ver) ve işle. Dünyanın enerjisini harcayarak ham maddeyi pişirdik. Ağır makinelerle kıra döke şekil verdik. Sağlam, dayanıklı olmaları için de tonlarca zehirli kimyasal kullandık. Sonunda bir de baktık ki kaynaklarımız bitiyor. Tam da bu noktada hem girişimciler hem

de bilim insanları tekrar doğayı taklit etmeye yöneldi. İşte **Biyomimikri** böyle ortaya çıktı. **Köpekbalığının Fırçası** kitabın yazarı Jay Harman'ın, 1982 yılında kurmuş olduğu ERG bugün 3 milyar dolarlık birikimiyle Avustralya'nın en büyük teknoloji firması olarak anılıyor. Ödüllü tasarımcı Harman ise bugün en namı Biyomimikri girişimcilerinden biri olarak anılıyor. Köpekbalığının Fırçası (**The Shark's Paintbrush**) doğanın gizli güçlerini ortaya çıkararak kullanışlı, verimli ve sürdürülebilir teknolojiler yaratılmasına rehberlik ediyor.

A+BETON

A+Beton,
Yapı Fuarı 2013'te
★★★★
iPhone & iPad
Uygulaması
Appstore'da.

Düşük karbon emisyonu ile
daha yeşil binalar...

Doğaya Saygı Duyarak Yükseliyoruz!

Çevre bilincine sahip ekibimiz ile büyük işleri başarmanın heyecanını yaşıyor

Dünya Çevre Günü'nü Kutluyoruz...

İnşaat sektörünün karbon ayak izini hesaplatan ilk firmasıyız. 18 yıldır gerçekleştirmekte olduğumuz kurumsal sosyal sorumluluk projemiz "Yılmaz Sazak Uluslararası Atletizm Yarışmaları"nı son iki yıldır karbon nötr yaparak "Avrupa'nın ilk karbon nötr atletizm organizasyonu"nu ülkemizde düzenlemenin gururunu yaşıyoruz.

Her yıl düzenli olarak çevresel yatırım projeleri hayata geçiriyoruz. Sürdürülebilir yaşam için gerçekleştirdiğimiz tüm çalışmalarımızı "Yükselebilirlik" raporlarımız ile paylaşıyoruz. 50. yılımızı kutlama etkinliklerimiz kapsamında, bugüne kadar yeşerttiğimiz binlerce ağaca ek olarak, binlercesini daha toprakla buluşturuyoruz.

"Yarım Asırdır Birlikte Yükseliyoruz"

PINAR ADAY
Atlet

Yüksel'in "Yükselen Yıldızı"
Heptatlon Rekortmeni
Balkan Şampiyonu

YÜKSEL 50. HIL

www.yuksel.net